

HALKBANK a.d. Beograd
Finansijski izveštaji i
Izveštaj nezavisnog revizora
31. decembar 2023. godine

SADRŽAJ	Strana
Finansijski izveštaji:	
Bilans uspeha	4
Izveštaj o ostalom rezultatu	5
Bilans stanja	6
Izveštaj o promenama na kapitalu	7
Izveštaj o tokovima gotovine	8
Napomene uz finansijske izveštaje	9 - 115

BILANS USPEHA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(U hiljadama dinara)

	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata	3.1, 4a	6,388,000	3,846,270
Rashodi kamata	3.1, 4b	(1,732,441)	(887,485)
Neto prihod po osnovu kamata		4,655,559	2,958,785
Prihodi od naknada i provizija	3.2, 5a	2,622,764	2,147,386
Rashodi naknada i provizija	3.2, 5b	(742,780)	(571,923)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		1,879,984	1,575,463
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	(4,361)	9,642
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	-	(80)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	3.3, 8	22,935	2,237
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9a	(521,767)	(154,391)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	10	-	1,159
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	11	1,375	-
Ostali poslovni prihodi	12	16,525	11,704
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		6,050,250	4,404,519
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(1,849,014)	(1,478,613)
Troškovi amortizacije	3.4, 3.5, 3.6, 21	(631,000)	(522,341)
Ostali prihodi	14	84,061	63,154
Ostali rashodi	14	(1,276,923)	(1,053,804)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		2,377,374	1,412,915
Porez na dobitak	3.10, 15	(251,109)	(131,142)
Dobitak/ po osnovu odloženih poreza	3.10, 15	2,326	2,748
DOBITAK PERIODA	27	2,128,591	1,284,521

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja

Ovi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora HALKBANK a.d. Beograd na dan 21. marta 2024. godine.

Aleksandar Mijailović

Direktor Sektora za finansijsko
upravljanje i planiranje

Dušica Erić

Aziz Arslan

Član Izvršnog odbora Banke

Predsednik Izvršnog odbora Banke

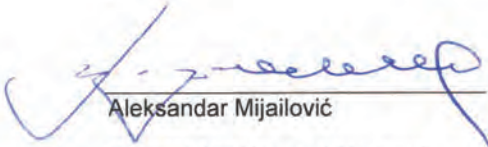
IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

	2023.	2022.
DOBITAK PERIODA	2,128,591	1,284,521
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak:</i>		
Povećanje/(smanjenje) revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava (napomena 21b)	-	-
Aktuarski dobici/(gubici) (napomena 25b)	(2,727)	1,027
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak:</i>		
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (napomena 18)	773,523	313,295
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (napomena 18)	(2,066)	(1,961,651)
Ukupan (negativan)/pozitivan ostali rezultat perioda	768,730	(1,647,329)
UKUPAN POZITIVAN/(NEGATIVAN) REZULTAT PERIODA	2,897,321	(362,808)

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja

Ovi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora HALKBANK a.d. Beograd na dan 21. marta 2024. godine.

Aleksandar Mijailović
Direktor Sektora za finansijsko upravljanje i planiranje

Dušica Erić
Član Izvršnog odbora Banke

Aziz Arslan
Predsednik Izvršnog odbora Banke

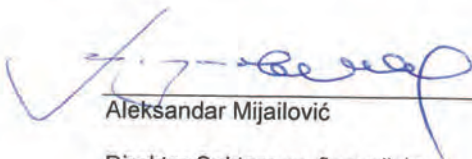

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

	<u>Napomena</u>	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3.8, 16	16,729,593	21,728,051
Potraživanja po osnovu derivata	17	5,195	11,752
Hartije od vrednosti	3.7, 18	13,713,114	12,084,609
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.7, 19	13,924,349	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata	3.7, 20	78,324,435	71,193,873
Nematerijalna imovina	3.6, 21a	1,619,806	1,016,170
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.4, 21b, 21c, 21e	2,066,194	1,596,832
Investicione nekretnine	3.5, 21d	121,201	132,687
Tekuća poreska sredstva	3.10	-	64,997
Odložena poreska sredstva	3.10, 15c	53,076	51,106
Ostala sredstva	22	1,173,418	713,727
UKUPNO AKTIVA		127,730,381	112,660,659
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	17	-	1,573
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.7, 23	8,259,225	8,212,864
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.7, 24	92,066,727	81,057,821
Rezervisanja	2.6, 25	110,478	85,176
Tekuće poreske obaveze		130,711	131,142
Ostale obaveze	26	2,637,588	1,543,751
UKUPNO OBAVEZE		103,204,729	91,032,327
KAPITAL			
Akcijski kapital	3.11, 27	18,362,669	18,362,669
Dobitak	27	2,128,591	1,285,063
Rezerve	3.11, 27	4,034,392	1,980,600
UKUPNO KAPITAL	27	24,525,652	21,628,332
UKUPNO PASIVA		127,730,381	112,660,659

Napomene na narednim stranama čine
sastavni deo ovih finansijskih izveštaja

Ovi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora HALKBANK a.d. Beograd na dan 21. marta 2024. godine.

Aleksandar Mijailović

Direktor Sektora za finansijsko
upravljanje i planiranje

Dušica Erić

Aziz Arslan

Član Izvršnog odbora Banke

Predsednik Izvršnog odbora Banke

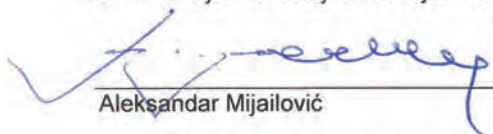

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
 (U hiljadama dinara)

	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Dobitak	Ukupan kapital
Početno stanje na dan 1. januara 2022.godine	7,939,540	4,559,509	2,938,563	(200,031)	889,936	16,127,517
Povećanje kapitala	2,549,400	-	-	-	-	2,549,400
Povećanje emisione premije	-	3,314,220	-	-	-	3,314,220
Aktuarski dobiti, neto	-	-	-	1,027	-	1,027
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	1,284,521	1,284,521
Dobici po osnovu povećanja fer vrednosti osnovnih sredstava – povećanje	-	-	-	-	-	-
Raspodela dobiti iz prethodnog perioda	-	-	889,394	-	(889,394)	-
Prenos sa rezervi na rezultat usled ukidanja rezervi	-	-	-	-	-	-
<i>Ostali rezultat:</i>						
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	(1,648,356)	-	(1,648,356)
Ostalo	-	-	1	2	-	3
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	10,488,940	7,873,729	3,827,958	(1,847,358)	1,285,063	21,628,332
Početno stanje na dan 1. januara 2023. godine	10,488,940	7,873,729	3,827,958	(1,847,358)	1,285,063	21,628,332
Povećanje kapitala	-	-	-	-	-	-
Povećanje emisione premije	-	-	-	-	-	-
Aktuarski dobiti, neto	-	-	-	(2,727)	-	(2,727)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2,128,591	2,128,591
Raspodela dobiti iz prethodnog perioda	-	-	1,285,063	-	(1,285,063)	-
<i>Ostali rezultat:</i>						
Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-	-	771,457	-	771,457
Ostalo	-	-	1	(2)	-	(1)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	10,488,940	7,873,729	5,113,022	(1,078,630)	2,128,591	24,525,652

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja

Ovi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora HALKBANK a.d. Beograd na dan 21. marta 2024. godine.

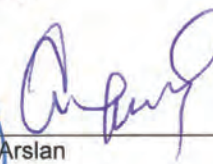

 Aleksandar Mijailović

Direktor Sektora za finansijsko upravljanje i planiranje

 Dušica Erić

Član Izvršnog odbora Banke

 Aziz Arslan

Predsednik Izvršnog odbora Banke

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama dinara)

	2023.	2022.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	9,000,385	6,112,981
Prilivi od kamata	6,351,345	3,947,637
Prilivi od naknada	2,633,664	2,153,924
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	14,207	10,901
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	1,169	519
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(5,284,520)	(3,810,345)
Odlivi po osnovu kamata	(1,467,825)	(794,632)
Odlivi po osnovu naknada	(740,451)	(570,108)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1,780,684)	(1,376,237)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(74,008)	(56,204)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(1,221,552)	(1,013,164)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza	3,715,865	2,302,636
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	11,878,705	5,960,314
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	-	4,322
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	11,878,705	5,955,992
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(7,861,506)	(14,254,806)
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(7,861,506)	(14,254,806)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	7,733,064	(5,991,856)
Plaćeni porez na dobit	(180,626)	(123,586)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	7,552,438	(6,115,442)
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1,234,676	557,424
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	1,216,000	400,000
Priliv od prodaje investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	3,187	-
Prilivi od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	15,489	68,613
Prilivi od prodaje investicionih nekretnina	-	88,811
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(3,279,049)	(804,342)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(2,173,580)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(1,105,469)	(804,342)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(2,044,373)	(246,918)
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	260,885	6,693,348
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	-	5,863,620
Prilivi po osnovu uzetih kredita	260,885	829,728
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1,970,409)	(1,683,303)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(1,714,345)	(1,479,433)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(256,064)	(203,870)
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1,709,524)	5,010,045
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	22,374,651	19,324,067
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(18,576,110)	(20,676,382)
NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE	3,798,541	(1,352,315)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI NA POČETKU GODINE	8,737,872	10,069,676
(NEGATIVNE)/POZITIVNE KURSNE RAZLIKE, NETO	(17,246)	20,511
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI NA KRAJU PERIODA	12,519,167	8,737,872

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja

Ovi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora HALKBANK a.d. Beograd na dan 21. marta 2024. godine

Aleksandar Mijailović

Direktor Sektora za finansijsko upravljanje i planiranje

Dušica Erić

Član Izvršnog odbora Banke

Aziz Arslan

Predsednik Izvršnog odbora Banke

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE 31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

1.1. Osnivanje

HALKBANK a.d. Beograd, prethodno poznata kao Čačanska banka, posluje neprekidno od 1. jula 1956. godine, od kada je u toku svog rada i razvoja više puta menjala naziv i organizacioni oblik.

Turkiye Halk Bankasi AS, Istanbul/Turska je u maju 2015. godine postala većinski vlasnik Čačanske banke. Promena vlasništva uslovljava je promenu imena i sedišta Banke. Novo ime banke je **HALKBANK a.d. Beograd** (u daljem tekstu "Banka"). Tokom 2018. godine Turkiye Halkbankasi AS, Istanbul/Turska postala je jedini vlasnik otkupivši i deo akcija koje su bile u vlasništvu preostalih manjinskih akcionara.

Banka je registrovana u Registru privrednih subjekata Republike Srbije pod brojem BD 54244 od 13. septembra 2005. godine.

1.2. Poslovanje

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i posluje u skladu sa Zakonom o bankama.

Centrala Banke je u Beogradu. Sedište Banke je u ulici Milutina Milankovića br. 9e, Beograd, što je registrovano u Agenciji za privredne registre pod brojem BD 82129/2016 dana 19. oktobra 2016. godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka u svom sastavu ima 38 filijala (2022: 30 filijala), i to u Beogradu (deset filijala), Čačku (tri filijale), Jagodini, Gornjem Milanovcu, Kraljevu, Užicu, Kragujevcu, Kruševcu, Aranđelovcu, Valjevu, Šapcu, Nišu, Leskovcu, Novom Sadu, Staroj Pazovi, Pančevu, Novom Pazaru, Subotici, Smederevu, Sremskoj Mitrovici, Vranju, Ivanjici, Požegi, Prijepolju, Zrenjaninu, Pirotu i Paraćinu kao i 5 ekspozitura (2022: 9 ekspozitura) u Vrnjačkoj Banji, Tutinu, Sjenici, Topoli i Preševu, kao i jedan šalter.

Banka je tokom 2023. godine otvorila tri nove filijale, u Prijepolju, u ulici Vojvode Stepe u Beogradu i u Staroj Pazovi, kao i jednu ekspozituru u Sjenici. Pored toga, 5 ekspozitura je tokom 2003. godine promenjen status u filijale.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka je imala 721 zaposlenih, a na dan 31. decembra 2022. godine 657 zaposlenih. Poreski identifikacioni broj Banke je 100895809.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i Međunarodnim računovodstvenim standardima, izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i tumačenjima standarda (zajedno „MSFI računovodstveni standardi“), kao i propisima Narodne banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Banka, kao veliko pravno lice, u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021 - dr. zakon), u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"). Dodatno, u skladu sa Izmenama i dopunama Zakona o bankama ("Sl. glasnik RS", br. 14/2015), banke u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan početka njihove primene. MSFI čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, Međunarodni računovodstveni standardi - MRS, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja (IFRIC).

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. i 93/2020).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju pojedinačne finansijske izveštaje Banke. Banka nije matično pravno lice, odnosno nema zavisna i pridružena pravna lica, tako da se ne vrši sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja. Jedini akcionar Banke je Turkiye Halkbankasi AS, Istanbul/Turska.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)****2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (Nastavak)**

Priloženi finansijski izveštaji se odnose na izveštajni period koji se završava 31. decembra 2023. godine. Priloženi finansijski izveštaji su usvojeni od strane Izvršnog odbora Banke 21. marta 2024. godine.

Finansijski izveštaji su sastavljeni na osnovu načela prvobitne (istorijske) vrednosti, osim vrednovanja sledećih značajnih stavki bilansa stanja:

- nekretnina iskazanih po tržišnoj, odnosno revalorizovanoj vrednosti,
- finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat,
- finansijskih sredstava i obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- derivativnih finansijskih instrumenata iskazanih po fer vrednosti.

Istorijski trošak je zasnovan na fer vrednosti naknade plaćene u zamenu za dobra i usluge.

Fer vrednost je cena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja, bez obzira na to da li je cena direktno utvrđiva ili procenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Prilikom procenjivanja fer vrednosti sredstva ili obaveze Banka uzima u obzir karakteristike datog sredstva ili obaveze ukoliko bi i ostali učesnici na tržištu uzeli navedene karakteristike u obzir prilikom utvrđivanja cene navedenog sredstva ili obaveze na datum odmeravanja. U priloženim finansijskim izveštajima, za svrhe vrednovanja i/ili obelodanjivanja, fer vrednost je utvrđena na prethodno opisani način, transakcija lizinga, koje su u delokrugu MSFI 16 i vrednovanja koja imaju neke sličnosti sa fer vrednošću ali nisu fer vrednost, kao što su neto prodajna vrednost u MRS 2 ili vrednost u upotrebi u MRS 36.

Takođe, za potrebe finansijskog izveštavanja, odmeravanja fer vrednosti kategorisana su u nivoe 1, 2 ili 3 na osnovu stepena utvrdivosti parametara za utvrđivanje fer vrednosti i značaja navedenih parametara za odmeravanje fer vrednosti u celini, kako sledi:

- Nivo 1 – parametri nivoa 1 su cene za identična sredstva ili obaveze kotirane (nekorigovane) na aktivnim tržištima koje su subjektu dostupne na datum odmeravanja;
- Nivo 2 – parametri nivoa 2 su parametri koji nisu kotirane cene svrstane u nivo 1, a koji su utvrđivi za dato sredstvo ili obavezu, direktno ili indirektno; i
- Nivo 3 – parametri nivoa 3 su neutvrđivi za dato sredstvo ili obavezu.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3.

Računovodstvene politike i procene korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2022. godinu, izuzev za primenu novih i izmenjenih MSFI računovodstvenih standarda obelodanjenih u Napomeni 2.2. od 1. januara 2023. godine, gde je primenjivo. Novi standardi i izmene postojećih standarda koji su izdati, a nisu još uvek u primeni, obelodanjeni su u Napomeni 2.3.

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)

2.2. Novi i izmenjeni MSFI računovodstveni standardi čije je stupanje na snagu i primena obavezna u tekućoj godini

Sledeće izmene i dopune postojećih standarda izdate od strane IASB-a se obavezno primenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine i stoga su primenjive na priložene finansijske izveštaje Banke:

- *MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ koji zamenjuje MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i naknadne izmene MSFI 17 koje se bave problemima i izazovima implementacije koji su identifikovani nakon što je MSFI 17 objavljen 2017. godine*

MSFI 17 uvodi sveobuhvatan i konzistentan pristup za računovodstveno obuhvatanje ugovora o osiguranju. Pre MSFI 17, širom sveta je postojala značajna raznolikost u vezi sa računovodstvenim obuhvatanjem i obelodanjivanjem ugovora o osiguranju, a MSFI 4 je dozvoljavao primenu mnogih prethodnih računovodstvenih pristupa. MSFI 17 se primenjuje na sve vrste ugovora o osiguranju i na investicione ugovore sa obeležjem diskrecionog učešća koje entitet izdaje. Dozvoljeno je da ugovori o finansijskim garancijama budu uključeni u delokrug MSFI 17, ako je entitet prethodno naveo da ih smatra ugovorima o osiguranju.

S obzirom da se MSFI 17 primenjuje na sve ugovore o osiguranju koje entitet izdaje (sa ograničenim izuzecima od primene), njegovo usvajanje može imati uticaja i na neosiguravače kao što je Banka. Banka je izvršila analizu svojih ugovora i aktivnosti i zaključila da nema ugovora koji ispunjavaju definiciju ugovora o osiguranju prema MSFI 17, te da usvajanje MSFI 17 nema uticaja na priložene finansijske izveštaje.

- *Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i MSFI Izjava o praksi 2 – Obelodanjivanje računovodstvenih politika*

Izmene imaju za cilj da obelodanjivanje računovodstvenih politika učine informativnijim, tako što zamenjuju zahtev za obelodanjivanjem „značajnih računovodstvenih politika“ sa zahtevom za obelodanjivanjem „materijalnih računovodstvenih politika“. Izmene takođe daju smernice u kojim okolnostima se informacije o računovodstvenoj politici mogu smatrati materijalnim i stoga zahtevaju obelodanjivanje. Informacije o računovodstvenoj politici su materijalne ako se, kada se razmatraju zajedno sa drugim informacijama uključenim u finansijske izveštaje entiteta, može razumno očekivati da utiču na odluke koje primarni korisnici finansijskih izveštaja opšte namene donose na osnovu tih finansijskih izveštaja,

MSFI Izjava o praksi 2 „Prosudivanje o materijalnosti u obelodanjivanju računovodstvenih politika“ obuhvata smernice i ilustrativne primere koji imaju za cilj da pomognu entitetu u primeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procena o obelodanjivanju računovodstvenih politika.

Ove izmene nemaju uticaja na vrednovanje ili prezentaciju bilo koje stavke u finansijskim izveštajima Banke, ali mogu uticati na obelodanjivanje računovodstvenih politika Banke. Navedene izmene nisu značajno uticale na obelodanjivanje računovodstvenih politika u priloženim finansijskim izveštajima Banke.

- *Izmene MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - Definicija računovodstvene procene*

Izmenama se definicija promene u računovodstvenim procenama zamenjuje definicijom računovodstvenih procena. Prema novoj definiciji, računovodstvene procene su definisane kao „novčani iznosi u finansijskim izveštajima koji su podložni neizvesnosti pri odmeravanju“. Entiteti razvijaju računovodstvene procene ako računovodstvene politike zahtevaju da se stavke u finansijskim izveštajima mere na način koji uključuje neizvesnost odmeravanja.

Izmenama se pojašnjava da promena u računovodstvenoj proceni koja je posledica novih informacija ili novih događaja nije ispravka greške. Ove izmene pojašnjavaju entitetima kako da naprave razliku između promena u računovodstvenim procenama, promena računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijeg perioda.

Navedene izmene nisu imale efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)

2.2. Novi i izmenjeni MSFI računovodstveni standardi čije je stupanje na snagu i primena obavezna u tekućoj godini

- *Izmene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Odloženi porez koji se odnosi na sredstva i obaveze proistekle iz jedne transakcije*

Izmene sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako entiteti treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmene pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna stavka za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine.

Prema izmenama MRS 12, izuzetak od početnog priznavanja se ne primenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primenjuje se samo ako priznavanje zakupljenog sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno stanje uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake.

Navedene izmene nisu imale efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

- *Izmene MRS 12 „Odloženi porezi“ - Međunarodna poreska reforma – Pravila modela Stub 2*

Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) je u decembru 2021. godine objavila nacrt zakonodavnog okvira za globalni minimalni porez od 15% koji bi trebalo da koriste pojedinačne jurisdikcije. Cilj okvira je da se smanji prebacivanje profita iz jedne jurisdikcije u drugu kako bi se smanjile globalne poreske obaveze u korporativnim strukturama. U martu 2022. godine, OECD je objavio detaljne tehničke smernice o drugom stubu pravila.

IASB je 23. maja 2023. godine izdao konačne izmene MRS 12 (Međunarodna poreska reforma – pravila modela Stub 2) kao odgovor na zabrinutost zainteresovanih strana u vezi sa potencijalnim implikacijama na računovodstveno obuhvatanje poreza na dobitak, posebno odloženih poreza, koje prozilaže iz pravila modela drugog stuba. Izmene MRS 12 stupile su na snagu odmah.

Izmene predviđaju privremeno izuzeće od zahteva u vezi sa odloženim poreskim sredstvima i obavezama vezanim za poreze na dobitak iz drugog stuba. Izmene takođe predviđaju dodatne zahteve za objavljivanjem u odnosu na izloženost entiteta porezu na dobitak iz drugog stuba.

Ove izmene nisu relevantne za Banku i nemaju uticaj na priložene finansijske izveštaje Banke. Trenutno važeća stopa poreza na dobit u Republici Srbiji iznosi 15% i ne očekuje se da će se u narednom periodu promeniti.

Usvajanje prethodno navedenih novih i izmenjenih standarda nije imalo za rezultat značajnije promene u računovodstvenim politikama Banke, niti efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

2.3. Standardi koji su izdati, ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

IASB je objavio određeni broj novih i izmenjenih standarda, koji se primenjuju na buduće izveštajne periode. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banke namerava da ih primeni kada stupe na snagu.

- *Izmene MSFI 16 „Lizing“ – Obaveze po osnovu lizinga u prodaji i povraćaju lizinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahteve koje prodavac-zakupac koristi u odmeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne menja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga.*
- *Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Cilj izmena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne.*

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)

2.3. Standardi koji su izdati, ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (Nastavak)

- Izmene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – Dugoročne obaveze sa kovenantama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmenama se pojašnjava kako uslovi koje entitet mora da ispuni u roku od dvanaest meseci nakon datuma izveštajnog perioda utiču na klasifikaciju obaveza. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest meseci nakon datuma izveštajnog perioda.
- Izmene MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: obelodanjivanja“ – Finansijski aranžmani dobavljača (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). Izmenama se dodaju zahtevi za obelodanjivanjem, kao i “reperne tačke” u okviru postojećih zahteva za obelodanjivanjem koji od entiteta traže da obezbede kvalitativne i kvantitativne informacije o finansijskim aranžmanima dobavljača.
- MSFI S1 „Opšti zahtevi za obelodanjivanje finansijskih informacija u vezi sa održivošću“ i MSFI S2 „Obelodanjivanja u vezi sa klimom“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine). MSFI S1 i MSFI S2 predstavljaju nove MSFI standarde koji se bave obelodanjivanjima u vezi sa održivošću, pri čemu MSFI S1 daje osnovni okvir za obelodanjivanje materijalnih informacija o rizicima i mogućnostima u vezi sa održivošću u celom lancu vrednosti entiteta, dok MSFI S2 utvrđuje zahteve za entite da obelodane informacije o rizicima i mogućnostima vezanim za klimu. Primena ovih standarda u našoj zemlji zavisi od regulatornog procesa, odnosno donošenja propisa kojima se uvodi obaveza njihove primene.
- Izmene MRS 21 „Efekti promene deviznih kurseva“ - Nedostatak razmenjivosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine). Izmenama se precizira kako se vrši procena da li je valuta razmenjiva i kako se utvrđuje trenutni devizni kurs ukoliko nije.

U toku je procena uticaja navedenih novih standarda i izmena od strane rukovodstva Banke. Banka smatra da izmene MRS 1 neće imati značajan uticaj na klasifikaciju njenih obaveza. Rukovodstvo Banke takođe ne očekuje da će primena drugih standarda koji tek treba da stupe na snagu imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke u periodu njihove početne primene.

2.4. Upporedni podaci

Upporedni podaci u ovim finansijskim izveštajima predstavljaju podatke iz revidiranih finansijskih izveštaja Banke za 2022. godinu.

2.5. Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI računovodstveni standardi) izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB).

2.6. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima zahteva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki koje imaju efekta na primenu računovodstvenih politika i na prikazane iznose sredstava i obaveza, kao i prihoda i rashoda. Stvarna vrednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrednosti koja je procenjena na ovaj način.

Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su predmet redovnih provera. Revidirane računovodstvene procene se prikazuju za period u kojem su revidirane i za buduće periode.

U daljem tekstu navedene su ključne procene i pretpostavke koje sadrže rizik da mogu prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

a) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Banka priznaje rezervisanje za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat za kreditne obaveze i izdate garancije.

Pretpostavke i procene koje Banka koristi kao input u modelu vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka kao i ocena o značajnom povećanju kreditnog rizika obelodanjene su u Napomeni 30.1.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)

2.6. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (Nastavak)

a) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na nepovoljne promene u pogledu mogućnosti i sposobnosti dužnika da uredno izvršava svoje obaveze prema Banci.

Rukovodstvo Banke vrši procene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjuju vrednosti sličnom onom portfoliju koji je postojao u vreme planiranja budućih novčanih tokova. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procenu iznosa budućih novčanih tokova su predmet redovnog pregleda s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka (Napomene 9b, 19 i 20).

b) Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja (imovine) i nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalnih ulaganja (imovine) i nekretnina, postrojenja i opreme zasniva se na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora. Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog veka trajanja (Napomena 21).

c) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Na godišnjem nivou analiziraju se vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja (imovina) i osnovna sredstva Banke. Ukoliko postoji indicija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti (Napomena 21).

d) Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu kao rezultat prošlih događaja, kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze. Radi održavanja najbolje moguće procene, rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze, rezervisanje se ukida kroz bilans uspeha. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala (Napomena 25).

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

e) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova

Banka je uključena u sudske sporove koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, pitanja koja se tiču radnih odnosa a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka redovno procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka.

Razumne procene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obaveštenja, poravnanja, procene od strane pravnog sektora, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rešavanju, kao i prethodno iskustvo.

Rezervisanje predstavlja obavezu sa neizvesnim rokom dospeća ili iznosom. Rezervacija predstavlja određeni iznos novčanih sredstava koji Banka izdvaja tj. rezerviše, sa ciljem da se pokriju izdaci za očekivane i moguće, ali u trenutku formiranja rezervisanja neizvesne obaveze, a koji u budućnosti mogu nastati po osnovu unapred definisanih prošlih događaja. Procena rezervisanja vrši se na kvartalnom nivou. Potrebno rezervisanje se može promeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (Nastavak)

2.6. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (Nastavak)

f) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznata su na neiskorišćene poreske gubitke do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti. Procena od strane rukovodstva Banke je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitka. Dodatne informacije su obelodanjene u Napomeni 3.10.

g) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Dodatne informacije su obelodanjene u Napomeni 3.12.

h) Fer vrednost finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem određenih tehnika procene koji podrazumevaju određeni stepen rasuđivanja u proceni fer vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Ovo podrazumeva metode sadašnje vrednosti i ostale modele koji se baziraju na parametrima koji se mogu posmatrati kao i, u manjem obimu, na parametrima koji se ne mogu posmatrati.

Modeli vrednovanja se primarno koriste za vrednovanje derivata na slobodnom berzanskom tržištu i državnih obveznica i dugovnih hartija od vrednosti kojima se ne trguje na aktivnom tržištu. Ovi modeli uzimaju u obzir i uticaj na kreditni rizik, ako je materijalan. Svi modeli vrednovanja su potvrđeni pre nego što su korišćeni kao osnova za finansijsko izveštavanje i periodično pregledani nakon toga od strane kvalifikovanog kadra, nezavisno od oblasti koja je dovela do kreiranja modela.

Gde god je moguće, Banka upoređuje vrednovanje koje proizilazi iz modela sa kotiranim cenama sličnih finansijskih instrumenata i sa stvarnim vrednostima u slučaju realizacije, da bi potvrdila i kalibrirala njene modele. Raznovrsni faktori su ugrađeni u modele Banke, uključujući stvarne i procenjene tržišne vrednosti i stope, kao i vreme i promene, dubinu tržišta i likvidnost i promene u kreditnom riziku finansijskih obaveza.

Banka primenjuje modele dosledno iz perioda u period, obezbeđujući uporedivost i kontinuitet vrednovanja kroz vreme, ali procena fer vrednosti nerazdvojno uključuje i značajan nivo prosuđivanja. Stoga, rukovodstvo ustanovljava prilagođavanje vrednovanja da pokrije rizike povezane sa procenom parametara koji se ne mogu primetiti i pretpostavki u okviru samih modela.

Iako je u nekim slučajevima potreban značajan nivo prosuđivanja za određivanje fer vrednosti, rukovodstvo veruje da su fer vrednosti koje prikazuju finansijsku poziciju i promene fer vrednosti prikazane u bilansu uspeha obazrive i odražavaju stvarne uslove privrede, bazirane na izvršenim kontrolama i procedurama za zaštitu.

Metode, pretpostavke i tehnike procene koje se koriste za utvrđivanje fer vrednosti detaljno su obrazložene u Napomeni 30.

i) Povezana lica sa Bankom

U skladu sa Zakonom o bankama i u skladu sa internom Procedurom Upravljanje rizikom izloženosti, lica povezana sa Bankom su:

- 1) članovi bankarske grupe u kojoj je Banka, HALKBANK
- 2) članovi Upravnog i Izvršnog odbora Banke, članovi odbora Banke utvrđenih Zakonom o bankama, članovi organa upravljanja i rukovođenja člana bankarske grupe u kojoj je Banka, kao i članovi porodice ovih lica,
- 3) lica sa učešćem u banci i u licima koja su članovi bankarske grupe u kojoj je Banka, kao i članovi porodice ovih lica,
- 4) pravna lica u kojima lica iz tač. 2) i 3) ovog stava imaju kontrolno učešće.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata**

Banka prikazuje bilans uspeha u kojem su prihodi i rashodi grupisani prema svojoj prirodi i obelodanjuje iznose glavnih vrsta prihoda i rashoda.

Obelodanjivanje u bilansu uspeha i u napomenama uključuje sve pozicije prihoda i rashoda u skladu sa važećim propisanim obrascima za sastavljanje finansijskih izveštaja.

Prihodi od kamata i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha za sve instrumente koji nose kamatu, a na bazi obračunatih kamata primenom metode efektivne kamatne stope.

Banka će prestati sa priznavanjem prihoda od obračunate redovne kamate u sledećim slučajevima:

- donošenja odluke o pokretanju stečajnog postupka nad dužnikom,
- donošenja odluke o pokretanju sudskog postupka naplate potraživanja nad dužnikom,
- donošenja Odluke nadležnog odbora o prestanku priznavanja prihoda po osnovu obračunate kamate, odnosno identifikovanjem drugih okolnosti koje otežavaju naplatu potraživanja i
- kada je dužnik pravno lice ili preduzetnik u docnji dužoj od 150 dana.

U slučaju kada Banka prestane sa priznavanjem prihoda od obračunate redovne kamate vrši se evidentni obračun kamate radi usaglašavanja potraživanja i obaveza sa dužnikom i tako obračunatu kamatu Banka evidentira u okviru druge vanbilansne aktive. Nakon identifikacije objektivnih dokaza obezvređenja i priznavanja umanjenja vrednosti, prihod od kamata na plasmane u nivou 3 obračunava se i priznaje u bilansu uspeha primenom efektivne kamatne stope na neto osnovicu (Unwinding).

Prihodi od naknada za odobravanje kredita kod kojih je unapred poznat plan otplate se priznaju u bilansu uspeha kao prihodi od kamata i vremenski se amortizuju primenom metoda efektivne kamatne stope. Prihodi od naknada za odobravanje kredita kod kojih nije unapred poznat plan otplate (okvirni krediti, dozvoljena prekoračenja po tekućem računu, kreditne kartice i slični plasmani), garancija i drugih oblika jemstava se vremenski amortizuju primenom linearnog metoda i iskazuju u okviru prihoda od naknada i provizija.

3.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija

Sve naknade i provizije koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta obračunavaju se u skladu sa MSFI 15.

Prihod se priznaje tokom vremena kada ili dok Banka ne ispuni svoje obaveze, odnosno kada pruži ugovorene usluge svojim klijentima.

Banka priznaje naknadu za ugovorne obaveze i to za neispunjene obaveze prema ugovoru i prikazuje ih kao ostale obaveze u Bilansu stanja. Slično tome, ako Banka ispuni ugovornu obavezu pre nego što primi naknadu, takođe je priznaju u Bilansu stanja, ili kao Ostala sredstva ili kao Potraživanje, u zavisnosti od toga da li je potrebno ispunjenje još neke obaveze pored protoka određenog vremena za dobijanje naknade.

Naknade i provizije sastoje se uglavnom od Naknada od platnog prometa, Naknada od poslova izdavanja garancija, Naknada od menjačkih poslova, Naknade od platnih kartica i ovi prihodi se odnose na klijente iz segmenta privrede i stanovništva, kao što je prikazano u Napomeni 5.

U svim slučajevima ukupna cena naknade iz određenog ugovora raspoređuje se između različitih obaveza izvršavanja na osnovu relativno odvojenih cena zasebnih proizvoda i usluga. Cene naknada koje Banka ugovara, utvrđene su različitim tarifama Banke i ne uključuju promenljivu komponentu. Prihod od naknada i provizija prema ugovoru isključuje sve iznose naplaćene u ime i za račun trećih lica. Prihod od naknada i provizija se vremenom priznaje. Značajan deo prihoda od naknada i provizija priznaje se nakon pružanja usluge i naplate naknade od kupca.

Provizije proistekle iz deviznih transakcija prikazuju se u Bilansu uspeha prilikom njihove naplate. Naknade i provizije za odobravanje i upravljanje plasmanima za koje se smatra da su deo efektivnog prihoda amortizuju se tokom trajanja plasmana i priznaju kao tekući finansijski prihodi tokom perioda primenom metode efektivne kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.3. Preračunavanje iznosa u stranoj valuti

Poslovne promene nastale u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije koji je važio na dan bilansa stanja.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika u skladu sa MRS 21 „Efekti promena deviznih kurseva”. Dobici i gubici koji nastaju, u slučajevima vezivanja anuiteta za kurs dinara u odnosu na neku stranu valutu, obračunavaju se na dan bilansa i iskazuju se kao prihodi ili rashodi od efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po zvaničnom srednjem kursu na dan bilansa stanja.

3.4. Nekretnine, postrojenja i oprema

Početno merenje građevinskih objekata vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja. Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno pripisuju nabavci osnovnog sredstva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Vrednovanje građevinskih objekata nakon početnog priznavanja vrši se primenom modela revalorizacije predviđenog MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema po revalorizovanom iznosu umanjenom za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Procenu revalorizovane vrednosti i preostalog veka trajanja građevinskog objekta vrši najmanje jednom u tri godine ovlašćeni procenjivač (sudski veštak građevinske struke).

Procena tržišne vrednosti od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača izvršena je na dan 30. novembra 2023. godine za sredstva stečena naplatom i interna procena relevantnih službi za objekte banke.

Postrojenja i oprema se prilikom početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravke vrednosti, dok se vrednovanje nakon početnog priznavanja vrši po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu ili revalorizovanu vrednost nekretnina, investicionih nekretnina, postrojenja i opreme sa ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja u skladu sa Pravilnikom o amortizaciji nematerijalnih ulaganja, osnovnih sredstava i investicionih nekretnina.

Na kraju godine Banka interno preispituje knjigovodstvene iznose svojih građevinskih objekata da bi utvrdila da li postoje nagoveštaji da je došlo do gubitaka usled umanjenja vrednosti. Ako postoje takve naznake Banka vrši procenu nadoknadivog iznosa da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak od umanjenja.

Tokom 2023. godine primenjivane su sledeće godišnje stope amortizacije koje nisu bile predmet izmena u odnosu na 2022. godinu:

Građevinski objekti	2.50%
Investicione nekretnine	2.50%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	16.67% - 20.00%
Kompjuterska oprema	14.29% - 20.00%
Nameštaj i ostala oprema	16.67% - 20.00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.5. Investicione nekretnine**

Investiciona nekretnina je nekretnina koju Banka drži radi izdavanja u zakup i računovodstveno se obuhvata na osnovu MRS 40 Investicione nekretnine. Početno merenje investicione nekretnine vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja.

Nakon početnog priznavanja Banka meri svoju investicionu nekretninu po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupan iznos amortizacije.

Za obračun amortizacije investicionih nekretnina primenjuje se proporcionalni metod otpisivanja u procenjenom veku trajanja u skladu sa internim aktima Banke.

Za amortizaciju investicionih nekretnina korišćen je rok od 40 godina, odnosno stopa amortizacije od 2.5%.

Na kraju godine, Banka interno preispituje knjigovodstvene iznose svojih investicionih nekretnina da bi utvrdila da li postoje nagoveštaji da je došlo do gubitaka usled umanjenja vrednosti. Ako postoje takve naznake Banka vrši procenu nadoknadivog iznosa da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak od umanjenja.

3.6. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se prilikom početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravke vrednosti, dok se vrednovanje nakon početnog priznavanja vrši po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Nematerijalno ulaganje je ulaganje u licence, patente i softvere.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nematerijalnog ulaganja u ugovorenom periodu korišćenja ili procenjenom korisnom veku trajanja ukoliko nije ugovoren period korišćenja. Najčešće je u pitanju period od 3 do 5 godina, osim ulaganja u CORE sistem banke čiji se period upotrebe procenjuje na 10 godina.

Nematerijalna imovina uključuje i ulaganja u pripremi koja se ne amortizuju, budući da nisu još uvek u upotrebi. Banka. U okviru ovih ulaganja se evidentiraju i ulaganja u CORE sistem banke.

Nematerijalna imovina koja se kreira kroz razvoj (projekat razvoja) može se priznati, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- Tehnička izvodljivost projekta
- Namera da se projekat završi i da se nematerijalna imovina koristi ili proda
- Nematerijalna imovina će stvoriti verovatne buduće ekonomske koristi
- Dostupnost svih resursa za završetak projekta
- Mogućnost procene i merenja Nematerijalne imovine.

Tokom trajanja projekta razvoja Nematerijalne imovine, Banka vrši kapitalizaciju, odnosno uvećanje vrednosti Nematerijalne imovine za vrednost troškova koji se dešavaju zbog razvojnih aktivnosti (planiranje projekta i poslovna analiza, testiranje rešenja, kontrola projekta).

Neki od tipičnih primera troškova i aktivnosti tokom razvoja projekta koji se kapitalizuju su:

- Kreiranje detaljnih funkcionalnih specifikacija
- Kodiranje softvera
- Testiranje sistema
- Troškovi konverzije podataka
- Naknade plaćene trećim licima za usluge pružene za razvoj softvera
- Troškovi zarada i troškovi vezani za zarade tokom razvojne faze

Kapitalizacija će prestati u trenutku kada je projekat razvoja suštinski završen i spreman za predviđenu upotrebu (obično datum pokretanja).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor po osnovu kojeg nastaje finansijsko sredstvo jednog preduzeća ili finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog preduzeća.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze Banka priznaje u svom bilansu stanja u skladu sa MSFI 7 Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja i MSFI 9 Finansijski instrumenti.

Priznavanje i odmeravanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza vrši se kada, i samo kada, Banka postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Finansijski instrumenti dele se na:

- a) Finansijska sredstva
 - Vlasnička finansijska sredstva
 - Dužnička finansijska sredstva
 - Derivate

- b) Finansijske obaveze

3.7.1 Finansijska sredstva

3.7.1.1 Vlasnička finansijska sredstva

Vlasnička finansijska sredstva odnose se na investicije, odnosno učešća u kapitalu koja predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u kapital drugih pravnih lica (banaka, osiguravajućih društava, akcionarskih društva i društva sa ograničenom odgovornošću), koja nisu pribavljena sa namerom da se prodaju u bliskoj budućnosti, kao i hartije od vrednosti, odnosno akcije drugih pravnih lica koje su pribavljene sa namerom da se prodaju u bliskoj budućnosti.

Računovodstveni tretman učešća u kapitalu zavisi od uticaja koji ulagač učešća (investitor) ima na pravno lice u koje je izvršeno ulaganje (korisnik ulaganja). Prema tom uticaju moguća su tri slučaja:

- Investitor ima kontrolu nad korisnikom ulaganja (investicije u pridružena društva) - stvara se odnos matičnog i zavisnog preduzeća ako učešće u kapitalu iznosi preko 50% ili su ispunjeni drugi uslovi definisani u MRS 27.
- Investitor ima značajan uticaj nad korisnikom ulaganja (investicije u kapital zavisnih društava) - stvara se odnos investitora i pridruženog preduzeća ako učešće u kapitalu iznosi preko 20% ili su ispunjeni drugi uslovi definisani u MRS 28.
- Investitor nema značajan uticaj nad korisnikom ulaganja (ostale investicije) - ako učešće u kapitalu iznosi ispod 20%.

Banka nije matično pravno lice, odnosno nema zavisna i pridružena pravna lica, tako da se ne vrši sastavljanje konsolidovanih izveštaja.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica, kao i akcije iskazuju se po fer vrednosti, a promene fer vrednosti se iskazuju kroz bilans uspeha (skraćeno FVTPL) u skladu sa MSFI 9.

3.7.1.2 Dužnička finansijska sredstva

Banka klasifikuje dužnička finansijska sredstva kao naknadno merena po amortizovanoj vrednosti (skraćeno AC), fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat (skraćeno FVOCI) ili fer vrednosti kroz bilans uspeha (skraćeno FVTPL) na osnovu:

- Testa poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima;
- Karakteristika novčanih tokova finansijskih sredstava.

Klasifikacija dužničkih finansijskih sredstava se vrši u trenutku kada se ona prvobitno priznaju, odnosno kada banka postane strana ugovornih odredaba instrumenta.

Dužnička finansijska sredstva se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija koji se direktno mogu pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva, osim finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Cena transakcije ili fer vrednost nadoknade date ili primljene za finansijski instrument obično predstavlja najbolji dokaz o fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1 Finansijska sredstva (Nastavak)

3.7.1.2 Dužnička finansijska sredstva (Nastavak)

Dužnička finansijska sredstva merena po amortizovanoj vrednosti (AC)

Dužnička finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko su ispunjena sledeća dva uslova:

- Cilj poslovnog modela Banke je držanje finansijskih sredstava radi naplate ugovorenih novčanih tokova (tzv. HTC);
- Ugovorenim uslovima finansijskog sredstva imovine nastaju novčani tokovi na određeni datum koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na glavicu (tzv. SPPI).

Poslovni model vrednovanja plasmana Banke, kredita i potraživanja i dokumentarnih poslova izuzev dužničkih hartija od vrednosti, je model amortizovanih troškova ("držanje radi naplate ugovorenih novčanih tokova" i "naplata isključivo glavnice i kamate", tzv. model HTC i SPPI). Samo ukoliko SPPI test pokaže da postoje takve klauzule u ugovorima da SPPI test nije zadovoljen i da plasmani ne mogu biti vrednovani po amortizovanom trošku, Banka prelazi na model fer vrednovanja kroz bilans uspeha. Poslovni model vrednovanja dužničkih hartija od vrednosti može biti model amortizovanih troškova, model vrednovanja kroz ostali ukupni rezultat ili model vrednovanja kroz bilans uspeha u zavisnosti od svakog konkretnog slučaja i namere rukovodstva.

Kreditni i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Amortizovana vrednost predstavlja iznos po kome se finansijsko sredstvo odmerava prilikom početnog priznavanja uz uvećanje ili umanjenje kumulirane amortizacije primenom metoda efektivne kamatne stope za sve razlike između početnog iznosa i iznosa pri dospeću, umanjen za sve isplate i korekcije po osnovu obračunatih očekivanih kreditnih gubitaka. Kreditni i potraživanja koja su potekla od Banke se iskazuju na dan bilansa u visini bruto amortizovanih troškova umanjenih za ispravku vrednosti. Bruto amortizovani troškovi predstavljaju ukupna potraživanja Banke od klijenta (uključujući neotplaćenu glavicu, nominalno obračunatu kamatu, kaznenu kamatu, potraživanja za naknade i ostala potraživanja) korigovana iznosom neamortizovanih naknada.

Inicijalna efektivna kamatna stopa za potrebe MSFI 9, predstavlja stopu koja tačno diskontuje procenjene buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva. Za potrebe MSFI 9, efektivna kamatna stopa se obračunava kako bi se koristila u procesu utvrđivanja amortizovane vrednosti i prihoda od kamata tokom trajanja finansijskog instrumenta. U primeni metoda efektivne kamate, Banka identifikuje naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9.

Banka obračunava i priznaje ispravku vrednosti u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9 za sve finansijske instrumente koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (AC), kao i za finansijska sredstva koja se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOCI).

MSFI 9 uvodi koncept očekivanog kreditnog gubitka koji podrazumeva verovatnoćom ponderisane procene kreditnih gubitaka tokom životnog veka finansijskog sredstva, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja, ili postoji identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (finansijska sredstva u nivou 2 i 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u nivou 1).

Banka je internim aktima identifikovala parametre čija identifikacija odražava povećanje kreditnog rizika radi identifikacije klijenata u nivou 2, kao i status neizmirivanja obaveza radi identifikacije klijenata u nivou 3.

Dužnička finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVTOCI)

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat ukoliko su ispunjena sledeća dva uslova:

- Cilj poslovnog modela Banke je držanje finansijskih sredstava radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijskih sredstava;
- Ugovorenim uslovima finansijskog sredstva nastaju novčani tokovi na određeni datum koji su isključivo plaćanja glavnice i kamate na glavicu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine**3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.7.1 Finansijska sredstva (Nastavak)***3.7.1.2 Dužnička finansijska sredstva (Nastavak)*

Dužnička finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat jesu sredstva za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću, ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena.

Prilikom inicijalnog priznavanja ovih finansijskih sredstava, Banka sredstvo vrednuje po fer vrednosti uvećanoj za troškove transakcije.

Nakon inicijalnog priznavanja, banka vrednuje finansijska sredstva po njihovoj fer vrednosti, uz priznavanje dobitaka i gubitaka od promene fer vrednosti, kao i obezvređenja vrednosti finansijskih sredstava (ispravke vrednosti) u revalorizacionim rezervama u okviru kapitala. Ispravka vrednosti se za finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat obračunava kao i za finansijska sredstva vrednovana po amortizovanoj vrednosti, ali se akumulirana ispravka vrednosti ne oduzima od fer vrednosti sredstva, već se evidentira u okviru ukupne promene fer vrednosti koja se evidentira u ostalom ukupnom rezultatu. U okviru kapitala ne priznaju se dobici i gubici od promene vrednosti finansijskog sredstva po osnovu kretanja kursa dinara (ako je sredstvo u stranoj valuti ili sadrži valutnu klauzulu).

Založena finansijska sredstva vrednuju se po istom principu. U pitanju su finansijska sredstva koja se posebno knjigovodstveno izdvajaju, jer su založena kod NBS po osnovu REPO transakcija sa Narodnom bankom Srbije (iskazuju se posebno po nominalnoj vrednosti).

Na dan prodaje, iznosom koji je dobijen prodajom sredstva, zatvara se knjigovodstvena vrednost sredstva i revalorizacione rezerve po tom sredstvu, a razlika se priznaje kao dobitak ili gubitak od prodaje.

Dužnička finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)

Dužnička finansijska sredstva Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha ukoliko nisu vrednovani po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat.

Finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha, predstavlja sredstvo koje je stečeno prvenstveno u svrhu prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, radi ostvarivanja profita u kratkom roku iz kratkoročnog fluktuiranja cena ili posredničke marže, ili derivat.

Derivat predstavlja finansijski instrument ili drugi ugovor koga čija se vrednost menja (kao posledica promene definisane/ugovorene kamatne stope ili cene finansijskog instrumenta ili berzanske cene ili kursa valute ili indeksa rasta cena ili druge promenljive vrednosti), koji ne zahteva početno neto ulaganje ili zahteva početno neto ulaganje koje je manje nego kod drugih tipova ugovora za koje se očekuje da će imati slične reakcije na promene u tržišnim uslovima, i koji će biti izmiren u budućnosti.

Bilansno se u aktivi ili pasivi iskazuje inicijalna pozitivna ili negativna razlika fer vrednosti derivata. Naknadno vrednovanje fer vrednosti derivata se evidentira tako što se efekat promene fer vrednosti evidentira u bilansu uspeha kao pozitivan ili negativan efekat promene vrednosti derivata, a pozitivna fer vrednost derivata se iskazuje kao sredstvo, dok se negativna fer vrednost derivata iskazuje kao obaveza.

Prestanak priznavanja derivata se vrši u momentu kada ističu ugovorna prava i obaveze (razmena gotovinskih tokova) proistekle iz derivata, odnosno na datum izvršenja.

Datumom izvršenja zatvara se knjigovodstvena vrednost sredstva i storniraju svi prihodi i rashodi od promene vrednosti po tom sredstvu i evidentiraju se konačni efekti gubitka ili zarade na derivatu preko realizovanih kursnih razlika i naknada. U slučaju da u zemlji postoji aktivno tržište derivata krajnji efekat prodaje se evidentira u bilansu uspeha kao dobitak ili gubitak od prodaje derivata. U pogledu transakcija sa derivatima Banka obavlja jedino transakcije valutnog swap-a.

Opcija fer vrednosti

Čak i ako finansijsko sredstvo ispunjava dva zahteva neophodna za vrednovanje po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, finansijsko sredstvo se može vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha ukoliko takvo vrednovanje eliminiše ili značajno smanjuje nedoslednost vrednovanja ili priznavanja koja bi inače nastala. Banka nije koristila opciju fer vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)****3.7.1 Finansijska sredstva (Nastavak)***3.7.1.2 Dužnička finansijska sredstva (Nastavak)**Finansijska sredstva - Prestanak priznavanja i reklasifikacija finansijskih sredstava*

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava nastaje kada banka prenese sredstvo na drugo lice, a zatim utvrđuje da li je suštinski prenela sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvom. Ukoliko su suštinski svi rizici i koristi prenete, sredstvo prestaje da se priznaje u knjigama banke. Ukoliko su suštinski zadržani svi rizici i koristi, prestanak priznavanja sredstva nije moguć.

3.7.2 Finansijske obaveze*Finansijske obaveze - Vrednovanje i prestanak priznavanja*

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovornu obavezu Banke da preda gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom licu. Prilikom početnog priznavanja Banka meri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrednosti koja predstavlja poštenu vrednost nadoknade koja je primljena za nju.

Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (skraćeno FVTPL), a sve ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti osim ako se ne primenjuje opcija fer vrednosti. Banka ne primenjuje opciju fer vrednosti.

Finansijsku obavezu treba ukloniti iz bilansa stanja kada, i samo kada je ugašena, odnosno kada je obaveza navedena u ugovoru ispuštena ili poništena ili istekla.

Dobitak ili gubitak od gašenja prvobitne finansijske obaveze se priznaje u bilansu uspeha.

Ukoliko banka nije značajno zadržala ili prenela sve rizike i koristi od sredstva, onda banka mora proceniti da li se odrekla kontrole nad sredstvom ili ne. Ako banka ne kontroliše sredstvo, onda može da prestane sa priznavanjem tog sredstva, međutim, ako banka zadrži kontrolu nad sredstvom, onda banka nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj ona ima kontinuirano učešće u sredstvu.

Primljeni krediti

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po kreditima se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

3.8. Gotovina i sredstva kod centralne banke

Pod pozicijom gotovina i sredstva kod centralne banke u okviru bilansa stanja, iskazuje se gotovina u dinarima i stranoj valuti, odnosno gotovina na žiro i tekućim računima, gotovina u blagajni i ostala novčana sredstva u dinarima i stranoj valuti, zlato i ostali plemeniti metali deponovani viškovi likvidnih sredstava banke kod Narodne banke Srbije.

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom se smatraju gotovina u domaćoj i stranoj valuti u blagajnama, sredstva na računu kod drugih banaka, kao i slobodna sredstva kod Narodne banke Srbije.

3.9. Plasmani i obaveze po poslovima u ime i za račun trećih lica

Plasmani i obaveze po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, nisu uključeni u bilans stanja Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.10. Porezi i doprinosi***Porez iz dobitka*

Za računovodstveno obuhvatanje i utvrđivanje poreza iz dobitka Banka koristi MRS 12 „Porezi na dobitak” i Zakon o porezu na dobit pravnih lica.

Porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primenom propisane poreske stope od 15% na iznos dobitka pre oporezivanja, a po odbitku efekata stalnih razlika koje propisanu poresku stopu svode na efektivnu poresku stopu.

Konačni iznos obaveze po osnovu poreza na dobitak utvrđuje se primenom propisane poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu poreskim bilansom.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza, prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja “goodwill-a” ili sredstava i obaveza u transakciji, koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit, niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit, niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na dan svakog bilansa stanja i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose u skladu sa republičkim, poreskim i opštim propisima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Porezi i doprinosi (Nastavak)

Transferne cene

Poreski bilans za 2023. godinu nije predat do dana pojedinačnih finansijskih izveštaja Banke, s obzirom na to da je rok za predaju 180 dana od dana za koji se porez utvrđuje, odnosno do 29. juna naredne godine. Banka je obračunala poreske efekte na bazi Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka još uvek nije pripremila konačnu studiju transfernih cena, ali rukovodstvo smatra da po ovom osnovu neće imati materijalno značajne efekte na 2023. godinu jer do sada nije imala korekcije po osnovu transakcija sa povezanim licima, a u 2023. godini nije bilo značajnijih izmena u vrstama usluga u odnosu na prethodnu godinu.

3.11. Kapital i rezerve

Kapital Banke je ostatak imovine Banke nakon odbitka svih njenih obaveza. Kapital se ne procenjuje i ne meri posebno. Ukupan kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala, rezervi i neraspoređenog dobitka. Banka je dužna da regulatorni kapital u svakom trenutku održava na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika koji mogu nastati u poslovanju Banke (kapitalni zahtevi), što je detaljnije objašnjeno u Napomeni 30.2.

3.12. Beneficije zaposlenih

Banka nema sopstvene penziona fondove niti opcije za isplate zaposlenima u vidu akcija i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2023. godine.

Na dan 31. decembra 2023. godine Banka je izvršila rezervisanje po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i neiskorišćenih dana godišnjeg odmora, a na osnovu procene rezervisanja od strane ovlašćenog aktuaara.

Rezervisanja su formirana na osnovu sledećih pretpostavki:

Prosečna bruto zarada u RS (septembar 2023. godine)	117,472.00 RSD
Diskontna stopa	6.50%
Stopa rasta zarada	11.00%
Fluktuacija broja zaposlenih	7.00%

Kratkoročne beneficije zaposlenih - porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Kratkoročna plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, a za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

3.13. Načelo stalnosti poslovanja

Banka je u poslovnoj 2023. godini ostvarila Dobitak u iznosu od 2,128,591 hiljada dinara (2022. godine ostvaren je dobitak u iznosu od 1,284,521 hiljada dinara). Banka je u prethodnom periodu ostvarila znajajne poslovne rezultate, a u narednom periodu rukovodstvo Banke očekuje stabilne prihode, kao i da će povećanje troškova biti manje od povećanja prihoda. Shodno napred navedenom, finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.13. Načelo stalnosti poslovanja (Nastavak)****3.13.1. Uticaj Ukrajinsko-ruskog konflikta na poslovanje HALKBANK a.d. Beograd**

Od samog početka ratnih sukoba, odnosno od početka vojnih operacija 24. februara 2022. godine, tokom cele 2022. i 2023 godine do danas, cela evropska i svetska ekonomija i društvo globalno, i daje su pod uticajem ovih okolnosti. Radi očuvanja stabilnosti, Banka pojačano prati i vrši procene mogućih uticaja u svim segmentima poslovanja. I dalje se potvrđuje naša pretpostavka da sukob neće teritorijalno izaći iz okvira zemalja u kojima se trenutno odvija kao i to da je izostao bilo kakav uticaj na poslovanje Banke.

Banka pojačano prati situaciju u vezi sa sankcijama i restrikcijama uvedenih od strane zemalja EU, SAD i Velike Britanije, a posebno ograničenja koja se tiču banaka iz Rusije, njihovih filijala i povezanih lica, kako bi se mogući rizik sveo na minimum, a sve u saradnji i uz pojačanu komunikaciju sa Udruženjem banaka Srbije i NBS.

Rizik pojedinačnih platnih transakcija ka Rusiji i Belorusiji sveden je na minimum, odnosno klijenti pre realizacije transakcije potpisuju izjavu, kojom Banku oslobađaju bilo kakve odgovornosti u vezi sa zaustavljanjem transakcije ili zamrzavanjem sredstava. Takođe pre početka realizacije transakcije sa korespondentskim bankama proverava se da li postoje bilo kakva ograničenja vezano za učesnike u transakciji.

Što se tiče direktnog uticaja na likvidnost Banke i pokazatelje likvidnosti, nisu zabeleženi bilo kakvi negativni efekti i ne očekujemo ih u budućnosti.

Kako je diversifikovanost portfolija Banke dobra i kako nisu identifikovani klijenti u čijoj strukturi obaveza i potraživanja postoji visoka zavisnost od Ukrajine i/ili Rusije, odnosno klijenti koji u svom poslovanju imaju visoku zavisnost od roba ili usluga sa tržišta zemalja zahvaćenih sukobom, nisu se desili materijalno značajni negativni efekti koji proizilaze iz kreditnog rizika, procena Banke je da se ne očekuju ni u budućnosti. Vezano za uticaj negativnih trendova kod određenih delatnosti i cena dobara, moguće je očekivati negativne uticaje kod klijenata koji se bave trgovinom energentima, međunarodnim transportom i izvozom poljoprivrednih proizvoda. Banka pojačano prati poslovanje klijenata iz napred navedenih grupa, kao i mere i odluke koje donosi Vlada Republike Srbije, Ministarstvo ekonomije, Privredna komora i NBS, radi očuvanja stabilnosti sistema i poslovanja kompanija, za koje smo sigurni da neće izostati.

Kada govorimo o Srbiji, očekivana stopa rasta društvenog bruto proizvoda u 2023. godini iznosi 2.5% , prognoza Ministarstva Finansija predviđa da će naredne godine realna stopa rasta BDP biti 3.5% dok se 2025. godine očekuje dalji rast i oporavak.

U odnosu na stopu rasta potrošačkih cena u 2022. godini koja je iznosila 15.1% u 2023. godini došlo je do značajnog sniženja stope rasta cena, i u 2023. godini stopa inflacije je 7.6% Stope inflacije su značajno snižene i u SAD i EU, što dokazuje da su restriktivne mere centralnih banaka dale značajne rezultate.

Može se reći da je nastupio period stabilnosti i u budućnosti se očekuju dalja sniženja stopa inflacije i kamatnih stopa.

Zbog svega navedenog može se reći da je rizik negativnog uticaja na poslovanje Banke i klijenata značajno umanjen.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED MATERIJALNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.14. Lizing**

Od 1. januara 2019. godine Banka primenjuje Međunarodni standard finansijskog izveštavanja 16 (MSFI 16) za obuhvat ugovora o lizingu.

Lizing je ugovor ili deo ugovora kojim se prenosi pravo korišćenja identifikovanog sredstva (predmeta lizinga) na određeni vremenski period uz nadoknadu.

Za svaki Ugovor o zakupu, Banka procenjuje da li ugovor sadrži elemente lizinga. Banka procenjuje da li je u ugovoru identifikovano sredstvo i da li Banka ima pravo da kontroliše korišćenje identifikovane imovine za određeni vremenski period.

Stopa po kojoj Banka obračunava pravo korišćenja je inkrementalna stopa. To je kamatna stopa koju bi Banka (zakupac) morala da plati da u sličnom roku i pod sličnim uslovima pozajmi sredstva neophodna za nabavku imovine slične vrednosti sa pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

Banka ne primenjuje uslove MSFI 16:

- za ugovore o zakupu kraće od 12 meseci i koji ne sadrže opciju otkupa i/ili
- kada je osnovno sredstvo male vrednosti (dinarska protivvrednost sredstva USD 5.000,00 ili manja).

3.15. Stečena imovina

Pod sredstvima stečenim naplatom potraživanja, Banka iskazuje materijalne vrednosti koje je primila po osnovu naplate potraživanja sve do momenta njihove prodaje ili upotrebe za sopstvene potrebe.

Nepokretnosti stečene naplatom potraživanja priznaju se nakon sticanja po nižoj vrednosti između procenjene tržišne vrednosti ili plaćene vrednosti po kojoj su preuzete. Banka do momenta prodaje ili promene namene stečene nepokretnosti jednom godišnje obezbeđuje reprocentu svake pojedinačne nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i ukoliko je reprocentena vrednost niža od neto knjigovodstvene vrednosti vrši obezvređenje u skladu sa MRS 2.

3.16. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditive, akcepte menica i druge poslove jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuju u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Finansijske garancije su prikazane u okviru potencijalnih obaveza u vanbilansnoj evidenciji (Napomena 28).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

a) PRIHODI OD KAMATA

Prihodi od kamata obuhvataju:

	U hiljadama dinara	
	2023.	2022.
Na kredite u dinarima koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Bankama	258,873	1,598
Javnim preduzećima	32,521	8,813
Preduzećima	2,682,787	1,388,505
Preduzetnicima	294,137	192,507
Javnom sektoru	40,496	31,188
Stanovništvu	1,678,283	1,144,454
Drugim komitentima	183,324	139,030
	5,170,421	2,906,095
Na kredite u stranoj valuti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Preduzećima	60,608	26,372
Preduzetnicima	3	1
Javnom sektoru	-	1,469
Stanovništvu	103	71
Drugim komitentima	472,626	326,296
	533,340	354,209
Na depozite u dinarima koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Bankama	143,611	87,984
	143,611	87,984
Na depozite u stranoj valuti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Bankama	4,666	1,478
Drugim komitentima	12,368	286
	17,034	1,764
Prihodi od kamata po osnovu hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat:		
U dinarima	523,594	495,877
	523,594	495,877
Prihodi od kamata po osnovu ostalih plasmana koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
U dinarima	-	-
U stranoj valuti	-	341
	-	341
UKUPNO:	6,388,000	3,846,270

Ukupni priznati prihodi od kamata na obezvređene kredite za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine iznose 23,389 hiljada dinara (2022. godine: 34,372 hiljade dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (Nastavak)

b) RASHODI OD KAMATA

	U hiljadama dinara	
	Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Na kredite u dinarima koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Od banaka	656	609
Od ostalih komitenata	12	-
	668	609
Na kredite u stranoj valuti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Od javnog sektora	173,781	37,396
Od banaka	26,576	24,681
Od ostalih komitenata	18,730	14,122
	219,087	76,199
Na depozite u dinarima koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Od banaka	125,191	89,462
Od javnih preduzeća	90,090	52,742
Od preduzeća	384,548	148,106
Od preduzetnika	7,085	1,469
Od javnog sektora	41,946	19,930
Od stanovništva	169,645	116,808
Od ostalih komitenata	41,180	28,926
	859,685	457,443
Na depozite u stranoj valuti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Od banaka	96,963	96,109
Od javnih preduzeća	11,046	-
Od preduzeća	105,375	60,532
Od preduzetnika	430	154
Od javnog sektora	-	4,297
Od stanovništva	404,289	165,324
Od ostalih komitenata	15,195	7,357
	633,298	333,773
Rashodi od kamata po osnovu ostalih obaveza koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
U dinarima	1,309	6,555
U stranoj valuti	18,394	12,906
	19,703	19,461
UKUPNO:	1,732,441	887,485

Rashodi kamate po osnovu lizinga nepokretnosti u 2023. godini su 18,648 hiljada dinara (2022: 13,185 hiljada dinara), dok su rashodi kamate po osnovu lizinga vozila u 2023. godini 1,056 hiljada dinara (2022: 1,215 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihodi od naknada i provizija		
U dinarima:		
Od banaka i drugih finansijskih institucija	200,316	97,307
Od javnih preduzeća	13,172	10,080
Od preduzeća	1,452,047	1,224,921
Od preduzetnika	358,687	300,937
Od javnog sektora	1,901	2,632
Od stanovništva	367,944	344,831
Od stranih pravnih i fizičkih lica	15,965	12,472
Od ostalih komitenata	57,700	32,272
UKUPNO	2,467,732	2,025,452
Prihodi od naknada i provizija		
U stranoj valuti		
Od banaka i drugih finansijskih institucija	81,075	68,270
Od Western Uniona	216	238
Od MasterCard I VISA	66,972	46,615
Od fizičkih lica	5,827	5,469
Od preduzeća	7	10
Od stranih pravnih i fizičkih lica	935	1,332
	155,032	121,934
UKUPNO:	2,622,764	2,147,386

b) RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Rashodi naknada i provizija		
U dinarima:		
Od banaka i drugih finansijskih institucija	131,989	97,476
Od preduzeća	85,475	74,092
Od preduzetnika	217	31
Od javnog sektora	750	596
Od ostalih komitenata	29,588	22,756
	248,019	194,951
Rashodi naknada i provizija		
U stranoj valuti:		
Od banaka i drugih finansijskih institucija	99,998	98,636
Od javnog sektora	-	17
Od preduzetnika	-	-
Od stranih pravnih i fizičkih lica	394,763	278,319
	494,761	376,972
UKUPNO:	742,780	571,923

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
6. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihodi/(rashodi) po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	1,215	(792)
Prihodi/(rashodi) po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(592)	1,156
Prihodi/(rashodi) od promene vrednosti ostalih derivata	(4,984)	9,278
UKUPNO:	(4,361)	9,642

7. NETO DOBITAK/(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	-
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(80)
UKUPNO:	-	(80)

8. NETO PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Prihodi po osnovu kursnih razlika	1,801,624	2,610,715
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule	152,548	169,717
UKUPNO:	1,954,172	2,780,432
Rashodi po osnovu kursnih razlika	(1,730,483)	(2,536,859)
Rashodi od negativnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule	(200,754)	(241,336)
UKUPNO:	(1,931,237)	(2,778,195)
Neto prihodi od kursnih razlika:	22,935	2,237

Učešće deviznih pozicija u ukupnoj bilansnoj aktivni iznosi 15,05% (2022: 50,24%), dok učešće deviznih pozicija u ukupnoj bilansnoj pasivi iznosi 52,77% (2022: 56,91%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
9. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI
a) Knjiženja u korist/(na teret) rezultata

	U hiljadama dinara	
	Za godinu koja se završava	
	2023.	31. decembra 2022.
Rashodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(706,258)	(566,281)
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (Napomena 9b)	271,416	293,810
Neto rashod	(434,842)	(272,471)
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije (Napomena 25a)	(8,963)	(2,138)
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije (Napomena 25a)	2,080	40,822
Neto prihod/(rashod)	(6,883)	38,684
Rashodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(4,897)	(7,031)
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	2,066	4,686
Neto rashod	(2,831)	(2,345)
Rashodi po osnovu otpisa nenaplativih potraživanja	(3,141)	(1,447)
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	66,443	71,319
Neto prihod	63,302	69,872
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	8,979	13,255
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	(149,492)	(1,386)
Neto prihod/(rashod)	(140,513)	11,869
UKUPNO:	(521,767)	(154,391)

Banka je za period koji se završava 31. decembra 2023. godine izvršila priznavanje prihoda od kamate na obezvređene plasmane primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost plasmana odnosno njegovu neto vrednost uz korekciju evidentiranih prihoda u okviru Bilansa uspeha i uz obračun ispravke vrednosti potraživanja po tom osnovu, uz evidentiranje rashoda indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u okviru pozicije neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki, bez korekcije računa ispravke vrednosti u bilansu stanja po tom osnovu.

Po ovom osnovu, u okviru rashoda po osnovu indirektnih otpisa plasmana evidentiran je iznos od 23,389 hiljada dinara (2022. godine: 34,372 hiljade dinara). Usled navedenog rashodi indirektnih otpisa plasmana u bilansu uspeha (Napomena 9a) su veći za isti iznos u odnosu na iznos rashoda prikazan u tabeli kretanja na računima ispravke vrednosti (Napomena 9b).

Takođe, rashodi indirektnih otpisa plasmana u bilansu uspeha (Napomena 9a) su veći za iznos od 19,531 hiljada dinara u odnosu na iznos rashoda prikazan u tabeli kretanja na računima ispravke vrednosti (Napomena 9b) po osnovu otpisa nefinansijskih ostalih sredstava koja nisu prikazana u Napomeni 9b.

Ukupna ispravka na ostala sredstva prikazana u napomeni 22 u ukupnom iznosu od 91,850 hiljada dinara (2022: 60,680 hiljada dinara) uključuje ispravku vrednosti finansijskih i nefinansijskih ostalih sredstava, dok je u Napomeni 9b prikazana samo ispravka finansijskih ostalih sredstava za koja ispravka vrednosti iznosi 67,087 hiljada dinara (2022: 56,952 hiljade dinara).

Banka je sprovela Odluku o privremenim merama koje se odnose na stambene kredite fizičkim licima i u skladu sa tim modifikovala 1,806 kredita. Na dan 31. decembra 2023 godine gubici po osnovu modifikacije stambenih kredita iznose 146,158 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

9. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI (Nastavak)

b) Kretanje na računima ispravke vrednosti potraživanja

U hiljadama dinara 2023.

	Gotovina i sredstva kod entralne banke (Napomena 16)	Kreditni i potraživanja od banaka (Napomena 19)	Kreditni i potraživanja od komitenata (Napomena 20)	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (Napomena 18)	Ostala finansijska sredstva (Napomena 22)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	2,498	2,072	763,634	-	56,952	825,156
Indirektni otpisi plasmana	3,147	4,367	639,028	-	16,796	663,338
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana (Napomena 9a)	(2,852)	(4,080)	(260,186)	-	(4,298)	(271,416)
Kursne razlike	-	-	(75)	-	-	(75)
Indeksiranje ispravke vrednosti (valutna klauzula)	-	-	(519)	-	-	(519)
Ustupanje potraživanja	-	-	-	-	-	-
Otpis	-	-	(33,981)	-	(2,363)	(36,344)
Otpust	-	-	(1,210)	-	-	(1,210)
Ostalo	-	-	(354)	-	-	(354)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	2,793	2,359	1,106,337	-	67,087	1,178,576

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

9. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA I KREDITNO RIZIČNIH VANBILANSNIH STAVKI (Nastavak)

b) Kretanje na računima ispravke vrednosti potraživanja (Nastavak)

U hiljadama dinara 2022.

	Gotovina i sredstva kod entralne banke (Napomena 16)	Kredit i potraživanja od banaka (Napomena 20)	Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 21)	Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (Napomena 18)	Ostala finansijska sredstva (Napomena 22)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	840	2,430	1,029,832	-	30,727	1,063,829
Indirektni otpisi plasmana	1,686	6,855	489,135	-	34,233	531,909
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana (Napomena 9a)	(28)	(7,213)	(284,272)	-	(2,297)	(293,810)
Kursne razlike	-	-	(30)	-	6	(24)
Indeksiranje ispravke vrednosti (valutna klauzula)	-	-	(1,706)	-	-	(1,706)
Ustupanje potraživanja	-	-	(60,332)	-	(3,044)	(63,376)
Otpis	-	-	(408,767)	-	(2,157)	(410,924)
Otpust	-	-	(261)	-	(516)	(777)
Ostalo	-	-	35	-	-	35
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	2,498	2,072	763,634	-	56,952	825,156

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
10. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	1,159
UKUPNO:	-	1,159

11. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA INVESTICIJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	1,375	-
UKUPNO:	1,375	-

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Iz operativnog poslovanja	15,051	11,185
Od dividendi i učešća	1,474	519
UKUPNO:	16,525	11,704

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Troškovi zarada i naknada zarada	1,002,239	807,112
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	121,086	98,276
Troškovi doprinosa na zarade i naknade zarada	460,800	376,436
Ostali lični rashodi	15,177	13,959
Rashodi rezervisanja za penzije i drugih rezervisanja za zaposlene (Napomena 25b)	247,826	182,144
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	1,886	686
UKUPNO:	1,849,014	1,478,613

U okviru pozicije Troškovi zarada i naknada zarada iznos od 50,033 hiljade dinara (2022. godine: 49,416 hiljada dinara) odnosi se na primanja članova Izvršnog odbora, a naknade članovima Upravnog odbora u okviru pozicije ostali lični rashodi iznose 11,777 hiljada dinara (2022. godine: 11,655 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
14. OSTALI PRIHODI I RASHODI

	U hiljadama dinara	
	Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	7,836	9,161
Viškovi	613	1,100
Ostali prihodi	53,027	43,849
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	22,585	9,044
UKUPNO:	84,061	63,154
Operativni rashodi		
Troškovi materijala	110,456	100,903
Troškovi proizvodnih usluga	390,311	327,023
Nematerijalni troškovi	680,379	589,175
Troškovi poreza	15,560	14,122
Troškovi doprinosa	1,009	1,066
Ostali troškovi	1,909	1,572
Rashodi po osnovu rezervisanja za obaveze	55,394	6,965
	1,255,018	1,040,826
Ostali poslovni rashodi		
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	344	102
Ostali rashodi	21,467	7,954
Rashodi po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava, investicionih nekretnina i nematerijalne imovine	-	4,802
Manjkovi i štete	94	120
	21,905	12,978
UKUPNO:	1,276,923	1,053,804

U okviru pozicije nematerijalni troškovi najznačajniji iznos predstavljaju plaćene premije osiguranja u iznosu od 298,417 hiljada dinara (2022. godine: 262,269 hiljada dinara), od čega najveći iznos predstavlja plaćena premija osiguranja depozita građana od 220,652 hiljada dinara (2022. godine: 196,112 hiljada dinara) i premija osiguranja u iznosu 47,729 hiljada dinara (2022. godine: 42,048 hiljada dinara) po osnovu gotovinskih kredita za penzionere. Takođe, nematerijalni troškovi odnose se na troškove obezbeđenja objekata i transporta novca u iznosu od 70,989 hiljada dinara (2022. godine: 56,313 hiljada dinara), troškove iznajmljivanja softvera u iznosu od 47,402 hiljade dinara (2022. godine: 48,903 hiljade dinara).

U okviru pozicije troškovi proizvodnih usluga najveći iznos se odnosi na troškove zakupnina 101,579 hiljada dinara (2022. godine: 85,820 hiljada dinara).

Troškovi zakupa nepokretnosti koji su obuhvaćeni standardom MSFI 16 iznose 81,549 hiljada dinara od čega je najveći deo porez na dodatu vrednost za sve nepokretnosti uzete u zakup od pravnih lica, porez na dohodak građana za fizička lica, kao i servisni troškovi zakupa Centrale banke.

Troškovi zakupa vozila koji su obuhvaćeni standardom MSFI 16 odnose se na porez na dodatu vrednost koji pada na teret zakupca (banke) i iznosi 9,374 hiljade dinara.

Troškovi zakupa nepokretnosti koji zbog male vrednosti nisu obuhvaćeni standardom MSFI 16, u 2023. godini iznose 11,198 hiljada dinara (nepokretnosti 543 hiljade dinara i bankomati 10,655 hiljada dinara). Ugovori za zakup prostora za bankomate ne ispunjavaju uslove za knjiženje po MSFI 16, usled male vrednosti ugovora i neodređenog roka važnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
15. POREZ NA DOBIT
a) Osnovne komponente poreza na dobitak na dan 31. decembra su sledeće:

U hiljadama dinara	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Tekući poreski rashod perioda	(251,109)	(131,142)
Povećanje odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	<u>2,326</u>	<u>2,748</u>
Ukupno	<u>(248,783)</u>	<u>(128,394)</u>

b) Usaglašavanje poreza na dobitak i propisane poreske stope

	U hiljadama dinara Za godinu koja se završava 31. decembra	
	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Dobitak pre oporezivanja	<u>2,377,374</u>	<u>1,412,915</u>
Porez po stopi od 15%	<u>356,607</u>	<u>211,937</u>
Poreski efekti po osnovu usklađivanja rashoda	22,160	329
Poreski efekti prihoda od dužničkih hartija i ostala usklađivanja prihoda	(127,658)	(80,678)
Ostalo	-	(446)
Iskorišćeni preneti poreski gubici	-	-
Porez iskazan u poreskom bilansu	<u>251,109</u>	<u>131,142</u>
Efektivna poreska stopa	<u>10,56%</u>	<u>9.28%</u>
Dobitak po osnovu odloženih poreza	<u>(2,326)</u>	<u>(2,748)</u>
Ukupno poreski rashod perioda	<u>248,783</u>	<u>128,394</u>
Efektivna poreska stopa	<u>10,46%</u>	<u>9.09%</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
15. POREZ NA DOBIT (Nastavak)
c) Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza

Banka je formirala odložena poreska sredstva u skladu sa planiranim rezultatima shodno usvojenoj petogodišnjoj poslovnoj Strategiji Banke. Obzirom da je na dan 31. decembar 2023. godine došlo do promena u iznosu odloženih poreskih sredstava u odnosu na prethodnu 2022. godinu, Banka je evidentirala povećanje Odloženih poreskih sredstava u odnosu na prethodnu godinu, i to u iznosu od 2,326 hiljada dinara.

Odložena poreska sredstva i obaveze se odnose na:

U hiljadama dinara	2023.			2022.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	45,688	-	45,688	46,173	-	46,173
Odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka	-	-	-	-	-	-
Odložena poreska sredstva po osnovu hartija od vrednosti	7,664	-	7,664	7,616	-	7,616
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za sudske sporove	11,851	-	11,851	9,553	-	9,553
Odložena poreska sredstva po osnovu otpremnina	3,064	-	3,064	2,599	-	2,599
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	-	(14,858)	(14,858)	-	(14,858)	(14,858)
Odložene poreske obaveze po osnovu aktuarskih gubitaka	-	(1,053)	(1,053)	-	(697)	(697)
Odložene poreska sredstva po osnovu obezvređenja imovine	720	-	720	720	-	720
Ukupno	68,987	(15,911)	53,076	66,661	(15,555)	51,106

Kretanja privremenih razlika tokom 2023. godine prikazana su u narednoj tabeli:

U hiljadama dinara	Stanje 1.	Iskazano u	Iskazano u	Stanje 31.
	januara	bilansu uspeha	ostalom ukupnom rezultatu	decembra
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava u poreske i knjigovodstvene svrhe	46,173	(485)	-	45,688
Odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka	-	-	-	-
Odložena poreska sredstva po osnovu hartija od vrednosti	7,616	48	-	7,664
Odložena poreska sredstva po osnovu rezervisanja za sudske sporove	9,553	2,298	-	11,851
Odložena poreska sredstva po osnovu otpremnina	2,599	465	-	3,064
Odložene poreske obaveze po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	(14,858)	-	-	(14,858)
Odložene poreske obaveze po osnovu aktuarskih gubitaka	(697)	-	(356)	(1,053)
Odložene poreska sredstva po osnovu obezvređenja imovine	720	-	-	720
Ukupno	51,106	2,326	(356)	53,076

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
16. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Žiro račun	7,747,321	4,050,776
Gotovina u blagajni u dinarima	1,075,190	1,190,581
Viškovi likvidnih sredstava	1,200,000	10,000,000
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	1,097,755	1,359,795
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	5,611,468	5,128,687
Ostala novčana sredstva	652	710
<i>Minus: Ispravka vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke</i>	<i>(2,793)</i>	<i>(2,498)</i>
Stanje na dan	<u>16,729,593</u>	<u>21,728,051</u>

Obavezna rezerva u dinarima predstavlja minimalno prosečno stanje dinarskih sredstava koje Banka mora da izdvoji na svom žiro računu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod NBS („Službeni glasnik RS” br. 76/2018 i 77/2023).

U skladu sa tačkom 6. ove Odluke, Banka je dužna da obračunava i izdvaja dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 7% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih depozita, kredita i ostalih obaveza sa ročnošću do dve godine u toku jednog kalendarskog meseca, dok je za depozite, kredite i ostale obaveze sa ročnošću preko dve godine stopa izdvajanja 2%. Obračun obavezne rezerve vrši se jedanput mesečno. Na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve, NBS je u toku 2023. godine obračunavala i isplaćivala kamatu po kamatnoj stopi koja se od 1. januara 2023. godine do kraja 2023. godina zadržala na nivou od 0.75% na godišnjem nivou. Izuzetno, radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih posle pandemije bolesti COVID-19, NBS na deo ovih sredstava, ukoliko su ispunjeni propisani uslovi, plaća i obračunava dodatnu kamatu po kamatnoj stopi u visini 0.50% na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2023. godine dinarska obavezna rezerva je obračunata u iznosu od 7,365,492 hiljade dinara (2022. godine: 4,819,138 hiljada dinara). Navedeni iznos iskazan je u okviru pozicije Žiro račun.

Procenat obračunate devizne obavezne rezerve koji se izdvaja u dinarima iznosi 46% i odnosi se na depozite, kredite i ostale obaveze sa ročnošću do dve godine i 38% za depozite, kredite i ostale obaveze sa ročnošću preko dve godine, tako da ukupnu dinarsku obaveznu rezervu čini zbir obračunate dinarske rezerve u dinarima i navedeni deo obračunate devizne rezerve.

Obavezna rezerva u stranoj valuti predstavlja minimalno prosečno stanje deviznih sredstava koje je Banka obavezna da izdvoji na svom računu kod NBS, a u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod NBS („Službeni glasnik RS” br. 76/2018 i 77/2023). Banka je dužna da obračunava i izdvaja deviznu rezervu na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih depozita, kredita i ostalih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca i to po stopi od 23% za ročnost do dve godine, 16% za ročnost preko dve godine i 100% za prosečno stanje dinarskih obaveza indeksiranih u stranoj valuti. Narodna banka ne obračunava kamatu na izdvojena sredstva na računu devizne obavezne rezerve.

Pozicija „Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti“ predstavlja trenutno stanje na deviznom računu kod NBS gde se izdvaja obavezna rezerva. Obaveza banke je da prosečno mesečno stanje izdvojenih sredstava bude na nivou obračunate obavezne rezerve u stranoj valuti. Kako se taj račun koristi i za druge potrebe pojedinačni dani imaju različito stanje. U tabeli je prikazano stanje na tom računu na dan 31. decembra 2023.

Na dan 31. decembra 2023. godine obračunata obavezna rezerva u stranoj valuti iznosila je 5,523,781 hiljadu dinara (2022. godine: 5,283,431 hiljada dinara).

Deviznu obaveznu rezervu čini zbir 54% obračunate devizne rezerve koja se odnosi na obaveze sa ročnošću do dve godine i 62% obračunate devizne rezerve koja se odnosi na obaveze sa ročnošću preko dve godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
16. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Za potrebe izrade izveštaja o tokovima gotovine Banka u gotovinu i gotovinske ekvivalente uključuje sredstva na žiro računu, gotovinu u blagajni u dinarima i stranoj valuti i sredstva na deviznim računima kod stranih banaka. Gotovina i sredstva kod centralne banke na kraju izveštajnog perioda usaglašena je sa pozicijama izveštaja o tokovima gotovine na sledeći način:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16,729,593	21,728,051
Obavezna devizna rezerva kod Narodne banke Srbije	(5,611,468)	(5,128,687)
Devizni računi kod stranih banaka	2,598,249	2,136,010
Viškovi likvidnih sredstava	(1,200,000)	(10,000,000)
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknade i provizije koje se odnose na gotovinu i sredstva kod centralne banke	-	-
Ispravka vrednosti gotovine i sredstava kod centralne banke	2,793	2,498
Stanje na dan	12,519,167	8,737,872

17. POTRAŽIVANJA/(OBAVEZE) PO OSNOVU DERIVATA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu derivata	5,195	11,752
Obaveze po osnovu derivata	-	(1,573)
Stanje na dan	5,195	10,179

Navedeno potraživanje u iznosu od 5,195 hiljada dinara odnosi se na pozitivne efekte svođenja vrednosti SWAP-a u RSD sa Narodnom bankom Srbije na fer vrednost (RSD 2,935,488,000).

18. HARTIJE OD VREDNOSTI

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
a) Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Akcije preduzeća	14,737	13,522
	14,737	13,522
b) Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		
Obveznice Republike Srbije u dinarima	13,698,377	12,071,087
	13,698,377	12,071,087
Stanje na dan	13,713,114	12,084,609

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
18. HARTIJE OD VREDNOSTI (Nastavak)

U 2023. godini ostvaren je neto pozitivan efekat u iznosu od 771,457 hiljada dinara po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u Izveštaju o ostalom rezultatu prikazan je pozitivan efekat promene vrednosti dužničkih instrumenata u iznosu od 773,523 hiljade dinara, dok je negativan efekat 2,066 hiljada dinara). U Izveštaju o promenama na kapitalu prikazani su takođe negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u okviru revalorizacionih rezervi u iznosu od 771,457 hiljada dinara.

U 2022. godini ostvaren je neto negativan efekat u iznosu od 1,648,356 hiljada dinara po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u Izveštaju o ostalom rezultatu prikazan je negativan efekat promene vrednosti dužničkih instrumenata u iznosu od 1,961,651 hiljade dinara, dok je pozitivan efekat 313,295 hiljada dinara). U Izveštaju o promenama na kapitalu prikazani su takođe negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u okviru revalorizacionih rezervi u iznosu od 1,648,356 hiljada dinara.

Na dan 31. decembra 2023. godine hartije od vrednosti i plasmani kojima se trguje na Beogradskoj berzi sastoje se od akcija preduzeća.

Raspon stopa prinosa na državne dinarske hartije u portfoliju Banke tokom 2023. godine kretao se od 2.50% do 6.35%.

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Kreditni po repo transakcijama u dinarima	8,006,154	-
Devizni računi	2,598,249	2,136,010
Kreditni dati u dinarima	334,185	32,612
Plasmani koji se odobravaju i dospevaju u roku od jednog dana	1,054,563	-
Ostali plasmani:		
- u dinarima	585,900	1,056,060
- u stranoj valuti	370,501	747,970
Depoziti:		
- u dinarima	-	-
- u stranoj valuti	975,934	96,198
Potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima, depozitima i ostalim plasmanima:		
- u dinarima	1,479	122
- u stranoj valuti	-	-
Razgraničeni prihodi za potraživanja iskazana po amortizovanoj vrednosti primenom EKS-a	(257)	(45)
Bruto krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,926,708	4,068,927
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 9b)</i>	(2,359)	(2,072)
Stanje na dan	13,924,349	4,066,855

Devizna sredstva kod Centralnog registra za HoV i devizna sredstva na transakcionim računima u inostranstvu na dan 31. decembra 2023. godine u dinarskoj protivvrednosti iznose 2,598,249 hiljada dinara (2022. godine: 2,136,010 hiljada dinara) što se vidi na poziciji devizni računi.

Banka je Commerzbank AG, Frankfurt odobrila plasman koji dospeva u roku od jednog dana u ukupnom iznosu od 1,054,563 hiljade dinara.

Najveći iznos u okviru pozicije Depoziti u stranoj valuti se odnosi na depozit plasiran Commerzbank AG, Frankfurt u iznosu od 878,740 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (Nastavak)

Pozicija Ostali plasmani u dinarima i stranoj valuti odnosi se u najvećem delu na potraživanja za ugovorenu kupoprodaju deviza:

- od domaćih banaka: Narodna Banka Srbije u iznosu od 585,900 hiljada dinara, Unicredit Bank Srbija a.d. Beograd u iznosu od 117,174 hiljade dinara, Banka Intesa a.d. Beograd u iznosu od 117,174 hiljade dinara, OTP banka 117,174 hiljade dinara, NLB Komercijalna banka u iznosu od 11 hiljada dinara (2022. godine: Narodna Banka Srbije u iznosu od 1,056,060 hiljada dinara, Unicredit Bank Srbija a.d. Beograd u iznosu od 586,612 hiljada dinara, Banka Intesa a.d. Beograd u iznosu od 117,322 hiljade dinara),
- od stranih banaka Commerzbank AG u iznosu od 18,968 hiljada dinara (2022. godine: Turkiye Halkbankasi AS u iznosu od 44,023 hiljade dinara).

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Kreditni dati u dinarima i indeksirani u EUR-ima	72,024,352	64,417,629
Kreditni i plasmani dati u stranoj valuti	6,868,996	7,225,730
Ostali plasmani u dinarima	96,410	11,729
Ostali namenski depoziti	500	-
Potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima, depozitima i ostalim plasmanima:		
- u dinarima	351,526	227,472
- u stranoj valuti	1,375	595
Razgraničena potraživanja za kamatu i naknadu obračunatu po osnovu kredita, depozita i ostalih plasmana		
- u dinarima	188,838	191,807
- u stranoj valuti	70,707	56,721
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po kreditima, depozitima i ostalim plasmanima	265	354
Razgraničeni prihodi za potraživanja iskazana po amortizovanoj vrednosti primenom EKS-a		
- u dinarima	(153,303)	(152,831)
- u stranoj valuti	(18,894)	(21,699)
Bruto krediti i potraživanja od komitenata	79,430,772	71,957,507
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 9b)</i>	<u>(1,106,337)</u>	<u>(763,634)</u>
Stanje na dan	<u>78,324,435</u>	<u>71,193,873</u>

Kratkoročni krediti su plasirani privrednim društvima, preduzetnicima i agro klijentima za unapređenje proizvodnje, prometa robe, pružanje usluga, uvoza, izvoza, održavanje tekuće likvidnosti i ostale namene. Kratkoročni krediti su odobravani sa rokom otplate do 12 meseci i to u dinarima, dinarskoj protivvrednosti valutnog iznosa i u stranoj valuti.

Kreditni iz potencijala Banke u dinarima odobravani su u toku 2023. godine uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 6m BELIBOR + od 0.75% godišnje do 9.00% godišnje sa varijabilnom kamatnom stopom i od 3.35% do 15.9% sa fiksnom kamatnom stopom. Kratkoročni krediti u dinarima uz ugovorenu valutnu klauzulu odobravani su uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 6m EURIBOR + od 2.15% do 9.00%, a dugoročni krediti u dinarima uz ugovorenu valutnu klauzulu odobravani su uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 6m EURIBOR + od 2.45% do 9.00%. Devizni krediti su odobravani uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 6m EURIBOR + od 2.75% do 9.00%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

Najveći deo plasiranih kredita pravnim licima u toku 2023. godine:

- Banka je plasirala EUR 338 miliona velikim klijentima, malim i srednjim preduzećima i klijentima poljoprivrede, kroz kredite iz potencijala Banke, kao i određene programe i akcije. Fokus je bio na kreditima iz potencijala Banke, a aktuelne su bile kreditne linije u saradnji sa fondacijom SEF, plasmani iz FRK kreditne linije u saradnji sa Narodnom bankom Srbije, kao i plasiranje u segmentu Agro klijenata.
- Banka je i u 2023. godini izabrana na javnom pozivu Ministarstva Privrede Republike Srbije za učešće poslovnih banaka i lizing kompanija u realizaciji Programa podrške malim preduzećima za nabavku opreme. Ove godine u Programu učestvuje 8 banaka i 3 lizing kuće. Uredbom je predviđen iznos bespovratnih sredstava od EUR 11,9 miliona. Imajući u vidu navedeno, ukupan potencijal za finansiranje investicija iznosi najmanje EUR 47,6 miliona od čega je kreditni potencijal 70% tog iznosa, odnosno EUR 33,3 miliona.
- Banka je potpisala ugovor sa Ministarstvom poljoprivrede vezano za subvencionisane kredite za obrtna sredstva i poljoprivrednu opremu. Ovo je šesta godina učešća Banke u programu kroz koji su ostvareni značajni rezultati kroz plasiranje segmentu Agro klijenata. Dodatno je Banka u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pristupila realizaciji Projekta za konkurentnu poljoprivredu koju finansira Svetska Banka, za dodelu bespovratnih sredstava u poljoprivredi. Ciljna grupa su komercijalna i tržišno orjentisana poljoprivredna gazdinstva koja ne ispunjavaju uslove za korišćenje sredstava iz fondova Evropske Unije.
- Banka je dobila odobrenje NBS i priprema se da u svoju ponudu uvede kreditni proizvod „Projektno finansiranje“, za segment klijenata privrede. Pod projektnim finansiranjem smatra se finansiranje pravnih subjekata za posebne namene (tzv. SPV) za namenu razvoja, izgradnje ili refinansiranje dosadašnjih ulaganja u razvoj i izgradnju, a gde je izvor otplate kredita priliv po osnovu prodaje, zakupa i/ili eksploatacije finansiranog projekta.

Očekivani pozitivni efekti na poslovanje Banke u slučaju uvođenja novog proizvoda u ponudu banke su sledeći:

- o ponuda u segmentu klijenata privrede će postati konkurentnija na tržištu,
 - o diversifikacija postojećeg kreditnog portfolija,
 - o povećanje volumena i broja stambenih kredita,
 - o povećanje kreditnog portfolija banke pokrivenog čvrstim kolateralom,
 - o transformacija sa kratkoročnih na dugoročne izloženosti,
 - o bolja kontrola rizika.
- Banka je potpisala ugovor sa Ministarstvom poljoprivrede vezano za subvencionisane kredite za obrtna sredstva i poljoprivrednu opremu. Ovo je šesta godina učešća banke u programu kroz koji su ostvareni značajni rezultati kroz plasiranje segmentu agro klijenata. Dodatno je banka u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede pristupila realizaciji projekta za konkurentnu poljoprivredu koju finansira Svetska Banka, za dodelu bespovratnih sredstava u poljoprivredi. Ciljna grupa su komercijalna i tržišno orjentisana poljoprivredna gazdinstva koja ne ispunjavaju uslove za korišćenje sredstava iz fondova Evropske unije.

Bruto plasmani klijentima privrede (uključujući bruto NPL na dan 31. decembra 2023. godine) bez kamata, naknada i razgraničenih naknada iznose 56,738,390 hiljada dinara (2022. godine: 51,700,244 hiljade dinara) i imaju sledeću strukturu:

Vrsta kredita	U hiljadama dinara		
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.	% promene
Kreditni iz potencijala Banke	53,414,839	47,402,693	12.68%
Kreditni iz kreditnih linija od Međunarodnih finansijskih institucija	3,323,551	4,297,551	-22.66%
Stanje na dan	56,738,390	51,700,244	9.74%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

Ukupni bruto plasmani klijentima stanovništva (uključujući bruto NPL na dan 31. decembra 2023. godine bez kamata) iznose 22,250,727 hiljada dinara (2022. godine: 19,954,264 hiljade dinara) i imaju sledeću strukturu:

Vrsta kredita	U hiljadama dinara		
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.	% promene
Gotovinski krediti	12,020,091	9,598,973	25.22%
Stambeni krediti	9,209,163	9,285,051	-0.82%
Potrošački krediti – ostale namene	141,639	208,005	-31.91%
Potrošački krediti – energetska efikasnost	126,447	179,828	-29.68%
Dospela potraživanja po kreditima	319,059	268,771	18.71%
Potrošački krediti – kupovina automobila	97,878	129,889	-24.65%
Dozvoljen minus po tekućim računima	168,463	149,856	12.42%
Nedozvoljen minus po tekućim računima	20,116	23,580	-14.69%
Potraživanja po osnovu kreditnih kartica	147,871	110,311	34.05%
Stanje na dan	22,250,727	19,954,264	11.51%

21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE
a) Nematerijalna ulaganja

	U hiljadama dinara		
	Nematerijalna imovina u pripremi	Patenti, licence i softver	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	352,145	710,172	1,062,317
Povećanja	411,386	-	411,386
Prenos (sa)/na	(137,677)	137,677	-
Rashodovanje	-	(66,105)	(66,105)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	625,854	781,744	1,407,598
Ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	-	345,423	345,423
Amortizacija	-	112,110	112,110
Rashodovanje	-	(66,105)	(66,105)
Stanje na dan 31. decembra 2022. godine	-	391,428	391,428
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2022. godine	625,854	390,316	1,016,170
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	625,854	781,744	1,407,598
Povećanja	750,327	-	750,327
Prenos (sa)/na	(62,494)	61,392	(1,102)
Rashodovanje	-	(29,288)	(29,288)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	1,313,687	813,848	2,127,535
Ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	-	391,428	391,428
Amortizacija	-	145,589	145,589
Rashodovanje	-	(29,288)	(29,288)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	-	507,729	507,729
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2023. godine	1,313,687	306,119	1,619,806

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)
a) Nematerijalna ulaganja (Nastavak)

Banka je u procesu uvođenja novog CORE sistema. Izbor vendora realizovan je u 2020. godini. Tokom 2021. godine završene su faze Priprema projekta i Analiza. Faze koje su počele u 2021. godini i još uvek traju su Tehnička priprema i razvoj okruženja, Migracija i Testiranje. Tokom 2023. godine otpočele su faze finansijske, manuelne i tehničke rekonsilijacije. Puna primena novog CORE sistema očekuje se u prvoj polovini 2024. godine.

Najveći iznos povećanja nematerijalnih ulaganja u 2023. godini odnosi se na kapitalizaciju nematerijalnih ulaganja u novi Core sistem Banke:

- 351,045 hiljada dinara za zarade zaposlenih koji su angažovani na novom Core sistemu
- 305,269 hiljada dinara za plaćanje vendoru po osnovu Ugovora o implementaciji i licenciranju novog Core sistema Banke;

U 2023. godini Banka je ulagala u razvoj Banksoft softverske infrastrukture za upravljanje platnim karticama, tj. razvoj i implementacija funkcionalnosti na kartičarskom sistemu banke i na POS aplikaciji i sistemu koju omogućava kontrolu ručnog unosa na POS terminalu kada je POS terminal integrisan sa fiskalnom kasom u iznosu od 24,569 hiljada dinara, unapređenje i razvoj softvera za prijem i slanje elektronskih faktura i slanje pojedinačne i zbirne evidencije PDV-a putem sistema elektronskih faktura (ePismoša) u iznosu od 2,700 hiljada dinara, obnovu Microsoft Enrollment Enterprise softverskih licenci u iznosu od 3,670 hiljada dinara, implementaciju Mastercard Apple Pay rešenja i Visa „in-app provisioning“ funkcionalnosti u iznosu od 4,184 hiljade dinara, implementaciju DWH rešenja u iznosu od 4,241 hiljadu dinara, razvoj DAF (Digital Authentication Framework) prilikom autorizacije ecommerce transakcija u iznosu od 2,405 hiljada dinara, nadogradnja IP telefonskog VoIP sistema Banke u iznosu od 4,922 hiljade dinara, implementaciju beskontaktnog prihvata kartica i sertifikacije na Diebold Nixdorf bankomatima u iznosu od 3,358 hiljada dinara, kupovinu i implementaciju VMware serverskih licenci u iznosu od 2,664 hiljade dinara, unapređenje funkcionalnosti softvera za pružanje m-banking usluga, radi razvoja i implementacije „in-app provisioning“ funkcionalnosti u iznosu od 2,456 hiljada dinara, implementaciju softverskog rešenja i pružanje usluga sigurne dostave PIN koda za platne kartice putem SMS poruke u iznosu od 1,408 hiljada dinara, razvoj TAVV (Token Authentication Verificaton Value) funkcionalnosti za e-commerce tokenizovane transakcije u iznosu od 1,545 hiljada dinara, implementaciju DeepLink funkcionalnosti na sistemu Instant plaćanja banke u iznosu od 1,457 hiljada dinara, kao i ostale aplikativne softvere potrebne za rad u sistemu Banke u iznosu od 1,814 hiljada dinara.

Odlukom o usvajanju izveštaja o izvršenom godišnjem popisu sredstava i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine izvršeno je rashodovanje softvera i licenci u ukupnom iznosu od 29,288 hiljada dinara koje je u potpunosti amortizovano.

b) Nekretnine

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nabavna vrednost		
Stanje 1. januar	357,266	356,921
Povećanja	-	345
Revalorizacija	-	-
Rashodovanje	-	-
Prodaja/otuđenje	-	-
Stanje 31. decembar	<u>357,266</u>	<u>357,266</u>
Ispravka vrednosti		
Stanje 1. januar	160,664	151,151
Amortizacija	9,518	9,512
Revalorizacija	-	-
Rashodovanje	-	-
Prodaja/otuđenje	-	-
Stanje 31. decembar	<u>170,182</u>	<u>160,663</u>
Stanje na dan	<u>187,084</u>	<u>196,603</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)
b) Nekretnine (Nastavak)

Banka ima zadovoljavajuće dokaze o vlasništvu nad svim sredstvima u posedu, osim nad tri nepokretnosti na građevinskim objektima ukupne sadašnje vrednosti na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 607 hiljada dinara (2022. godine 637 hiljada dinara). Banka nema tereta upisanih na imovini.

U skladu sa Računovodstvenom Politikom Banke, Banka je koristila interno uporedive podatke za preispitivanje tržišne vrednosti posedovanih nekretnina na dan 30. novembra 2023. godine.

U slučaju da Banka primenjuje model nabavne vrednosti umanjene za amortizaciju kod obračuna vrednosti građevinskih objekata koje su u vlasništvu Banke knjigovodstvena vrednost građevinskih objekata na dan 31. decembra 2023. godine iznosila bi 177,566 hiljada dinara (2022. godine: 187,090 hiljada dinara).

Procena vrednosti građevinskih objekata se, u skladu sa računovodstvenim politikama Banke, vrši svake tri godine. Banka je angažovala ovlašćenog procenitelja koji je izvršio procenu svih građevinskih objekata koji su u vlasništvu banke sa stanjem na dan 30. novembar 2021. godine. Prilikom procene vrednosti objekata korišćena je komparativna metoda i prinosna metoda. Prema izveštajima procenitelja knjigovodstvena vrednost objekata koji su u vlasništvu Banke nije odstupala značajno od tržišne vrednosti, tako da je ukupno povećanje vrednosti iznosilo 3,304 hiljade dinara po ovom osnovu. Banka je izvršila revalorizaciju građevinskih objekata, a efekti izvršene revalorizacije su priznati preko kapitala evidentiranjem procena ovlašćenog procenitelja.

Sledeća tabela predstavlja tehnike vrednovanja, kao i značajne neutvrđive parametre koji su korišćeni prilikom procene fer vrednosti građevinskih objekata.

Tehnika vrednovanja	Značajni neutvrđivi parametri	Veza između ključnih neutvrđivih parametara i fer vrednosti
Tržišni pristup – zasniva se na metodi uporedivih transakcija, odnosno na poređenju sredstava koja se procenjuju sa ostalim uporedivim sredstvima koja su predmet kupovine/prodaje na tržištu	Posmatraju se cene nekretnina na lokalnom tržištu. Za bančine građevinske objekte pronađene su uporedive nekretnine. Uporedive tržišne cene u Beogradu na dan 31. decembra 2023. godine kretale su se od 1,600 do 4,600 EUR/m ² , a u Čačku, Gornjem Milanovcu i Jagodini od 720 do 1,600 EUR/m ² , u Kraljevu od 650 do 1,200 EUR/m ² , u Kruševcu od 1,200 do 1,900 EUR/m ² .	Procenjena fer vrednost bi se uvećala/(smanjila) ako bi cene nekretnina na lokalnom tržištu porasle/(pale)

Proces procene vrednosti

Procena vrednosti nekretnina vrši se na svake tri godine na osnovu izveštaja o proceni koje pripremaju kvalifikovani nezavisni procenitelji, dok se interno svake godine preispituju tržišne vrednosti posedovanih nekretnina. Poslednja procena od strane nezavisnih procenitelja je izvršena na dan 30. novembar 2021. godine.

Navedeni izveštaji pripremaju se na osnovu:

- Informacija pribavljenih od Banke o tekućoj visini zakupnina, uslovima i odredbama ugovora o zakupu, cenama komunalnih usluga, visini ulaganja u osnovna sredstva i sl; navedeni podaci pribavljaju se iz Bančinih sistema za upravljanje finansijama, nekretninama i kolateralima i predmet su opštih kontrola u kontrolnom okruženju.
- Pretpostavka i modela za procenu vrednosti primenjenih od strane procenjivača – pretpostavke su obično vezane za tržište, kao što su npr. uporedive cene, a one zavise od profesionalnih procena i prosuđivanja procenjivača kao i od njihovog posmatranja tržišta.

Informacije i podaci koje Banka dostavlja procenjivačima, kao i pretpostavke i modeli procene vrednosti primenjene od strane procenjivača su predmet analize Odeljenja za upravljanje kolateralima i Direktora Sektora za upravljanje finansijama i planiranje, koja podrazumeva analizu promena fer vrednosti tokom perioda. Ukoliko Direktor Sektora finansija i planiranja smatra da je izveštaj o proceni vrednosti adekvatan, izveštaj se upućuje Izvršnom odboru Banke. Izvršni odbor Banke razmatra izveštaj o proceni vrednosti u okviru svojih redovnih aktivnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)
c) Oprema i ostala osnovna sredstva

	U hiljadama dinara		
	Oprema i ostala osnovna sredstva u pripremi	Oprema i ostala osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	109,157	1,366,806	1,475,963
Povećanja	394,072	-	394,072
Prenos (sa)/na	(410,590)	329,815	(80,775)
Prodaja	-	-	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(74,728)	(74,728)
Stanje na dan			
31. decembra 2022. godine	92,639	1,621,893	1,714,532
Ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	-	841,862	841,862
Amortizacija	-	178,750	178,750
Prodaja	-	-	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(74,639)	(74,639)
Stanje na dan			
31. decembra 2022. godine	-	945,973	945,973
Sadašnja vrednost na dan			
31. decembra 2022. godine	92,639	675,920	768,559
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	92,639	1,621,893	1,714,532
Povećanja	294,809	-	294,809
Prenos (sa)/na	(261,392)	261,343	(49)
Prodaja	-	-	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(112,164)	(112,164)
Stanje na dan			
31. decembra 2023. godine	126,056	1,771,072	1,897,128
Ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	-	945,973	945,973
Amortizacija	-	216,248	216,248
Prodaja	-	-	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(111,784)	(111,784)
Stanje na dan			
31. decembra 2023. godine	-	1,050,437	1,050,437
Sadašnja vrednost na dan			
31. decembra 2023. godine	126,056	720,635	846,691

Najveći iznos ulaganja u 2023. godini odnosi se na adaptaciju i realokaciju filijala/ekspozitura u iznosu od 61,951 hiljadu dinara, računarske opreme i prateće IT opreme u iznosu od 60,854 hiljade dinara, nabavku opreme za brojanje i vezivanje novca i pultnih blagajni u ukupnom iznosu od 60,226 hiljada dinara, računarske opreme za potrebe novog Core sistema u iznosu od 23,427 hiljada dinara, nabavku nameštaja za potrebe opremanja filijala/ekspozitura u iznosu od 16,486 hiljada dinara, instaliranje sistema video nadzora i dojave požara u iznosu od 12,101 hiljadu dinara.

Razlika između opreme i ostalih osnovnih sredstava u pripremi i stavljenih u upotrebu u iznosu od 49 hiljada dinara odnosi se na korekciju fakture kojom je identifikovano da se radi o trošku, a ne o osnovnom sredstvu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)
d) Investicione nekretnine

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nabavna vrednost		
Stanje 1. januara	151,546	168,213
Povećanja	-	84,069
Smanjenja	(9,666)	(100,736)
Stanje 31. decembra	141,880	151,546
Ispravka vrednosti		
Stanje 1. januara	18,859	41,525
Amortizacija	3,834	2,692
Prodaja/otuđenje	(2,014)	(25,358)
Stanje 31. decembra	20,679	18,859
Stanje na dan	121,201	132,687

Prihodi po osnovu izdavanja objekata u zakup u 2023. godini iznose 2,708 hiljada dinara (2022: 2,696 hiljada dinara). Potraživanja po osnovu prefakturisanih troškova zakupa u 2023. godini iznose 4,878 hiljada dinara (2022: 1,623 hiljade dinara).

Nakon početnog priznavanja Banka vrednuje investicione nekretnine po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupan iznos amortizacije. Da Banka nije izabrala metod nabavne vrednosti u skladu sa MRS 40, već metod fer vrednosti, fer vrednost bi na dan 31. decembra 2023. godine iznosila 141,877 hiljada dinara (31. decembar 2022. godine: 131,051 hiljade dinara).

Banka je tokom 2023. godine prodala poslovni prostor – dve prostorije za koje nije utvrđena delatnost ukupne površine 716 m² u Bulevaru oslobođenja br. 76 u Čačku.

Tehnika vrednovanja	Značajni neutvrdivi parametri	Veza između ključnih neutvrdivih parametara i fer vrednosti
Tržišni pristup – zasniiva se na metodi uporedivih transakcija, odnosno na poređenju sredstava koja se procenjuju sa ostalim uporedivim sredstvima koja su predmet kupovine/prodaje na tržištu	Posmatraju se cene nekretnina na lokalnom tržištu. Za bančine građevinske objekte pronađene su uporedive nekretnine. Uporedive tržišne cene u Beogradu na dan 31. decembra 2023. godine kretale su se od 1,600 do 4,600 EUR/m ² , a u Čačku i Užicu od 400 do 1,400 EUR/m ²	Procenjena fer vrednost bi se uvećala/(smanjila) ako bi cene nekretnina na lokalnom tržištu porasle/(pale)

Banka ima zadovoljavajuće dokaze o vlasništvu nad svim sredstvima u posedu.

e) Lizing

Saglasno standardu MSFI 16 - Lizing koji je stupio na snagu 1. januara 2019. godine Banka je nakon datuma bilansa stanja izmenila računovodstvene politike za regulisanje pitanja računovodstvenog tretmana lizinga (zakupa).

Lizing je ugovor ili deo ugovora kojim se prenosi pravo korišćenja identifikovanog sredstva (predmeta lizinga) na određeni vremenski period uz nadoknadu.

Za svaki Ugovor o zakupu, Banka procenjuje da li ugovor sadrži elemente lizinga. Banka procenjuje da li je u ugovoru identifikovano sredstvo i da li Banka ima pravo da kontroliše korišćenje identifikovane imovine za određeni vremenski period.

Banka u okviru ovog standarda obuhvata:

- nepokretnosti i
- vozila.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
21. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (Nastavak)
e) Lizing (Nastavak)

Stopa po kojoj Banka obračunava pravo korišćenja je inkrementalna stopa. To je kamatna stopa koju bi Banka (zakupac) morala da plati da u sličnom roku i pod sličnim uslovima pozajmi sredstva neopodhna za nabavku imovine slične vrednosti sa pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

Banka za obračun inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretnosti koristi prosečnu cenu izvora sredstava (oročene depozite i kreditne linije).

Kako bi obezbedila učešće faktora tržišta, dobijenu cenu projektuje uzimajući u obzir stope prinosa na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti Republike Srbije. Na ovaj način je kalkulacijom obuhvaćen i rizik zemlje i rizik banke.

Banka uzima u zakup vozila sa ročnošću do četiri godine. U skladu s tim, a uzimajući u obzir i činjenicu da se radi o trajnim obrtnim sredstvima, ukupne visine prava korišćenja za sva vozila koja je značajno manjeg iznosa od prava korišćenja za nekretnine, finansiranje ovih sredstava se ne bi radilo iz kreditnih linija.

Dodatno, pošto se radi o izuzetno lako utrživoj imovini, Banka vrednuje ove ugovore obračunom prosečne cene koštanja na ukupne depozite po viđenju i oročene depozite uvećane za premiju osiguranja, odnosno Banka koristi prosečnu stopu na depozite (oročene depozite i depozite po viđenju) koju koriguje (uvećava) za trošak osiguranja depozita.

Na dan 31. decembra 2023. godine, lizing ugovorima koji su rezultirali kapitalizacijom sredstava je bilo obuhvaćeno:

- 39 nepokretnosti
- 72 vozila.

Imovina (sredstvo) sa pravom korišćenja	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Nepokretnosti		
Stanje 1. januar	547,807	552,461
Povećanje u toku godine	638,168	176,168
Smanjenje u toku godine	(2,524)	-
Amortizacija	(213,491)	(180,822)
Stanje na dan	969,960	547,807
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Vozila		
Stanje 1. januar	83,863	89,059
Povećanje u toku godine	21,789	33,259
Smanjenje u toku godine	(873)	-
Amortizacija	(42,320)	(38,455)
Stanje na dan	62,459	83,863

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
22. OSTALA SREDSTVA

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju po osnovu ostalih sredstava	30,940	30,387
Potraživanja po osnovu prodaje	1,419	1,465
Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	26,330	26,377
Potraživanja za obračunatu kamatu po osnovu ostalih sredstava	3	2
Ostala potraživanja u dinarima	1,010,555	524,522
Ostala potraživanja u stranoj valuti	96,946	84,875
Ostale investicije	1,537	3,349
Razgraničeni ostali troškovi	31,273	19,504
Razgraničeni rashodi kamata u stranoj valuti	665	18,326
Ostala AVR u stranoj valuti	-	-
Zalihe materijala, alata, rezervnih delova i ostale zalihe	-	-
Materijalna sredstva stečena naplatom potraživanja (Napomena 30.3)	65,600	65,600
	1,265,268	774,407
<i>Minus: Ispravka vrednosti ostalih sredstava</i>		
<i>Ispravka vrednosti potraživanja od zaposlenih</i>	(24,763)	(3,728)
<i>Ispravka ostalih potraživanja</i>	(67,087)	(56,952)
Stanje na dan	1,173,418	713,727

Pozicija Ostala potraživanja u dinarima odnosi se najvećim delom na potraživanja u obračunu po osnovu kartica (Visa, Dina, Mastercard) u iznosu od 609,010 hiljada dinara (2022: Visa, Dina, MasterCard u iznosu 325,118 hiljada dinara) i na saldo na prolaznom računu po osnovu kartica u iznosu od 214,181 hiljadu dinara.

Pozicija Ostala potraživanja u stranoj valuti najvećim delom se odnosi na potraživanja u obračunu po osnovu kartica (Visa, MasterCard) u iznosu od 28,798 hiljada dinara, kao i avanse date zakupodavcima kao zaloga po osnovu ugovora u iznosu od 52,070 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

23. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Depoziti od banaka		
Transakcioni depoziti	204,509	163,875
Namenski depoziti	92,009	18,022
Ostali depoziti	6,169,526	4,765,812
Ostale finansijske obaveze	1,093,326	1,909,557
Obaveze po osnovu kamate i naknade	2,303	516
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu na depozite i ostale finansijske obaveze prema bankama	97,479	75,244
	7,659,152	6,933,026
Primljeni krediti od banaka i finansijskih organizacija		
Primljeni krediti od banaka i drugih finansijskih organizacija	587,816	1,266,323
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu na kredite od banaka	14,418	16,255
Razgraničeni troškovi za obaveze iskazane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope	(2,161)	(2,740)
	600,073	1,279,838
Stanje na dan	8,259,225	8,212,864

Pozicija Ostali depoziti odnosi se najvećim delom na kratkoročne depozite osiguravajućih i ostalih finansijskih organizacija u dinarima u iznosu od 2,617,952 hiljade dinara (2022. godina 1,082,252 hiljade dinara) i na depozite od ostalih finansijskih organizacija u stranoj valuti u iznosu od 2,214,814 hiljada dinara (2022. godina 2,803,642 hiljade dinara), depozite domaćih banaka u stranoj valuti u iznosu od 1,308,670 hiljada dinara (2022. godina 645,273 hiljade dinara).

Kratkoročni depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija u dinarima oročavani su u toku 2023. godine po stopama od 5.25% godišnje za ročnosti do 7 dana, dok su depoziti ročnosti do 1 godine oročavani u toku 2023. godine po stopama u rasponu od 5.50% do 6.70% godišnje.

Dugoročni depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija oročavani su u toku 2023. godine po stopi od 6.15% godišnje.

Depoziti domaćih banaka i drugih finansijskih organizacija u stranoj valuti oročavani su u toku 2023. godine po stopama u rasponu od 1.80% godišnje do 3.90% godišnje za ročnosti do 7 dana, dok su depoziti ročnosti do 1 godine u stranoj valuti oročavani u toku 2023. godine po stopama u rasponu od 3.50% do 4.60% godišnje, dok tokom 2023. godine nije bilo novih dugoročnih depozita banaka i drugih finansijskih organizacija u stranoj valuti. Depoziti matične banke uglavnom su bili oročeni do 7 dana, sa godišnjom kamatnom stopom u rasponu od 3.25% godišnje do 4.25% godišnje.

Pozicija Ostale finansijske obaveze prema bankama najvećim delom odnose se na:

- Dinarske finansijske obaveze odnose se na obaveze prema domaćim bankama Unicredit Bank Srbija a.d. Beograd u iznosu od 117,174 hiljada dinara, banka Intesa a.d. Beograd u iznosu od 117,174 hiljada dinara i OTP banka a.d. u iznosu od 117,174 hiljada dinara za ugovorenu kupoprodaju deviza;
- Devizne finansijske obaveze odnose se na obaveze za ugovorenu kupoprodaju deviza prema Narodnoj banci Srbije u iznosu od 585,869 hiljada dinara i Commerzbank AG u iznosu od 18,830 hiljada dinara.

Pozicija Primljeni krediti od banaka u iznosu od 587,816 hiljada dinara (2022. godine: 1,166,323 hiljade dinara) odnosi se na kreditne linije: Demir-Halk Bank (Nederland) NV u iznosu od 292,934 hiljada dinara, kreditnu liniju Green for Growth Fund (GGF) u iznosu od 275,704 hiljada dinara i kredit od Erste bank AG Vienna u iznosu od 19,178 hiljada dinara po osnovu negativnog stanja na nostro računu kod te inostrane banke. Primljeni krediti od GGF i Demir-Halk Bank (Nederland) NV su odobreni po kamatnoj stopi u rasponu od 2.65% do 2.70% + 6M EURIBOR.

U skladu sa definisanim limitima u ugovoru zaključenim sa Međunarodnim finansijskim institucijama, Green for Growth Fund-om (GGF), Banka je u obavezi da do konačne otplate obaveza po primljenim kreditima ispunjava određene finansijske pokazatelje.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je bila usklađena sa svim ugovorenim finansijskim pokazateljima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
23. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (Nastavak)

Promene na primljenim kreditima od banaka tokom 2023. godine prikazane su u narednoj tabeli:

Kreditori	Stanje 01.	Stanje 01.	Otplate	Otplate	Kursne	Novi	Novi	Stanje 31.	Stanje 31.	Dospeva	Dospeva	Datum
	januar	januar	tokom	tokom	razlike u	kredit	kredit	decembar	decembar	u 2024	nakon	konačnog
	2023.	2023.	2023.	2023.	2023.	2023.	2023.	2023.	2023.	2024	2024.	dospeća
	u	u	u	u	u	u	u	u	u	u	u	
	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	hiljadama	
	EUR	RSD	EUR	RSD	RSD	EUR	RSD	EUR	RSD	EUR	EUR	
Demir-Halk Bank (Nederland)	7,000	821,257	(4,500)	(527,859)	(464)	-	-	2,500	292,934	2,500	-	19.1.2024.
Green for Growth Fund (GGF)	2,941	345,066	(588)	(68,909)	(394)	-	-	2,353	275,704	588	1,765	15.9.2027.
	9,941	1,166,323	(5,088)	(596,768)	(858)	-	-	4,853	568,638	3,088	1,765	
Obaveze po osnovu kredita za dnevnu likvidnost	852	100,000	(852)	(100,000)	-	-	-	-	-	-	-	-
Obaveze po osnovu kredita po osnovu negativnog stanja na nostro računu kod Erste bank AG Vienna	-	-	-	-	-	164	19,178	164	19,178	164	-	01.1.2024
Stanje na dan	10,793	1,266,323	(5,860)	(696,768)	(858)	164	19,178	5,017	587,816	3,252	1,765	

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

24. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Depoziti od komitenata		
Transakcioni depoziti	40,413,662	35,378,567
Štedni depoziti	25,266,186	20,983,174
Depoziti po osnovu datih kredita	3,755,405	4,149,178
Namenski depoziti	1,233,088	1,255,156
Ostali depoziti	11,969,557	10,546,368
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	4,618,043	3,340,684
Ostale finansijske obaveze prema komitentima	169,934	126,231
Obaveze po osnovu kamata i naknada prema komitentima	12,644	10,852
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu na depozite i ostale finansijske obaveze prema komitentima	422,501	190,839
	87,861,020	75,981,049
Primljeni krediti od komitenata		
Primljeni krediti od komitenata	4,177,944	5,059,553
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu na kredite od komitenata	27,766	17,222
Razgraničeni troškovi za obaveze iskazane po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope	(3)	(3)
	4,205,707	5,076,772
Stanje na dan	92,066,727	81,057,821

Dinarski i devizni štedni ulozii po viđenju i tekući računi stanovništva su beskamatni odnosno deponuju se uz godišnju kamatnu stopu od 0.00%. Kratkoročni depoziti stanovništva su oročeni uz godišnje kamatne stope u rasponu od 2.00% do 6.00% za dinarska sredstva, odnosno u rasponu od 0.10% do 4.50% za sredstva u stranoj valuti. Dugoročni depoziti stanovništva su oročeni u stranoj valuti u rasponu od 0.70% do 4.50% godišnje.

Konstantnim praćenjem tržišnih kretanja, individualnim i proaktivnim pristupom klijentima Banka je povećala nivo depozita pravnih lica za 12.31%. Kroz ponudu nekoliko vrsta depozitnih proizvoda Banka je svojim klijentima omogućila adekvatno upravljanje novčanim sredstvima, što je rezultiralo povećanjem depozita fizičkih lica za 18.91% čime je tržišno učešće ukupnih depozita klijenata dostiglo nivo od 2.55%.

Depoziti pravnih lica oročeni su uz godišnje kamatne stope u rasponu od 1.50% do 7.00% za dinarska sredstva, odnosno u rasponu od 0.10% do 4.50% za sredstva u stranoj valuti.

Primljeni krediti se odnose na dugoročne kredite odobrene uz posredstvo NBS od Evropske investicione banke u iznosu od 27.1 miliona evra, kao i Evropske agencije za rekonstrukciju u iznosu od 8.5 miliona evra.

Dospeća primljenih kredita od komitenata u skladu sa ugovorima

Kreditori	Stanje 31. decembar 2023. u 000 EUR	Stanje 31. decembar 2023. u 000 RSD	Dospeva u 2024.	Dospeva u 2025.	Dospeva u 2026.	Dospeva posle 2026.
	EIB	27,119	3,177,590	3,947	4,128	4,128
FRK	8,537	1,000,354	3,703	2,753	1,580	501
Stanje na dan	35,656	4,177,944	7,650	6,881	5,708	15,421

Primljeni krediti od komitenata odobreni su po sledećim stopama:

- od 0.32% do 0.75% godišnje + 3M EURIBOR;
- od 0.36% do 0.72% godišnje + 6M EURIBOR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

24. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (Nastavak)

Promene na primljenim kreditima od komitenata tokom 2023. godine prikazane su u narednoj tabeli:

Kreditori	Stanje 01. januar 2023. u hiljadama EUR	Stanje 01. januar 2023. u hiljadama RSD	Otplate tokom 2023. u hiljadama EUR	Otplate tokom 2023. u hiljadama RSD	Kursne razlike u 2023. u hiljadama RSD	Novi krediti tokom 2023. u hiljadama EUR	Novi kredit tokom 2023. u hiljadama RSD	Stanje 31. decembar 2023. u hiljadama EUR	Stanje 31. decembar 2023. u hiljadama RSD
EIB	32,113	3,767,574	(4,994)	(585,679)	(4,305)	-	-	27,119	3,177,590
FRK	11,012	1,291,979	(4,535)	(531,898)	(1,434)	2,061	241,707	8,537	1,000,354
Stanje na dan	43,125	5,059,553	(9,529)	(1,117,577)	(5,739)	2,061	241,707	35,656	4,177,944

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
25. REZERVISANJA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
a) Kretanje na rezervisanjima za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama		
Stanje na dan 1. januara	4,161	42,845
Nova rezervisanja (Napomena 9a)	8,963	2,138
Ukidanje rezervisanja (Napomena 9a)	(2,080)	(40,822)
Ostalo	(1)	-
Stanje na dan	11,043	4,161
b) Kretanje na rezervisanjima za zaposlene		
Stanje na dan 1. januara	17,327	125,707
Nova rezervisanja	1,551	182,144
Prenos na kratkoročne obaveze prema zaposlenima	-	(209,863)
Ukidanje rezervisanja isplatom	(822)	(79,768)
Aktuarski (dobici)/gubici	2,372	(893)
Stanje na dan	20,428	17,327
c) Kretanje na rezervisanjima za sudske sporove:		
Stanje na dan 1. januara	63,688	80,916
Nova rezervisanja (Napomena 14)	55,394	6,965
Ukidanje rezervisanja (Napomena 14)	(22,585)	(9,044)
Isplata	(17,490)	(15,149)
Stanje na dan	79,007	63,688
Stanje na dan	110,478	85,176

Rezervisanja za potencijalne gubitke u iznosu od 11,043 hiljade dinara (2022. godine: 4,161 hiljada dinara) formirana su po osnovu garancija i drugih vanbilansnih pozicija.

Banka je u 2022. godini reklasifikovala kratkoročna rezervisanja za zaposlene koja se odnose na rezervisanja za neiskorišćeni goišnji odmor, rezervisanja za bonuse i ostala kratkoročna rezervisanja za zaposlene u ukupnom iznosu od 209,863 hiljade dinara na obaveze prema zaposlenima.

U vezi sa postupcima koji se vode protiv Banke i prema stanju predmeta na dan 31. decembra 2023. godine rezervisano je 79,007 hiljada dinara (2022: 63,688 hiljada dinara).

Na dan 31. decembra 2023. godine protiv Banke se vodi 2,058 sporova (2022. godine: 2,445 spora) u kojima je Banka tužena u ukupnoj vrednosti od 127,640 hiljada dinara bez eventualnih kamata (2022. godine: 146,077 hiljada dinara). Banka u skladu sa Metodologijom za obračun rezervisanja u sudskim sporovima vrši obračun rezervisanih iznosa na kvartalnom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
26. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Obaveze prema dobavljačima	64,999	48,259
Obaveze po osnovu primljenih avansa	166,481	296,458
Obaveze po osnovu lizinga (Napomena 21e)	1,018,694	609,314
Obaveze po komisionim poslovima	167	167
Ostale obaveze iz poslovnih odnosa	6,760	48,053
Obaveze u obračunu	194,654	165,680
Prolazni i privremeni računi	697,091	12,009
Obaveze za porez na dodatu vrednost	14,832	10,854
Obaveze za druge poreze i doprinose	6,461	2,875
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	45,187	44,717
Razgraničeni ostali prihodi	83,652	71,352
Ostala pasivna vremenska razgraničenja - subvencionisana kamata	59,535	23,185
Obaveze prema zaposlenima	279,075	210,828
Stanje na dan	2,637,588	1,543,751

Obaveze prema dobavljačima u iznosu od 64,999 hiljada dinara se odnose na redovne poslovne aktivnosti Banke koje su plaćene u prvim mesecima 2024. godine.

Pozicija Obaveze po osnovu primljenih avansa se odnosi na uplate klijenata za nedospele obaveze po kreditima u iznosu od 166,481 hiljada dinara.

Pozicija prolazni i privremeni računi se većim delom odnosi na neraspoređen priliv u iznosu od 679,146 hiljada dinara koji je rasknjižen na početku januara 2024. godine.

Pozicija obaveze po osnovu lizinga se odnosi na obaveze koje banka ima prema zakupodavcima po osnovu diskontovanih lizing plaćanja za zakup nepokretnosti i automobila.

Obaveze po osnovu lizinga

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Period dospeća obaveze		
0-1 godine	16,380	16,040
1-3 godine	109,033	225,518
3-5 godina	290,328	226,763
5-10 godina	602,953	140,993
Stanje na dan	1,018,694	609,314

Obaveze po osnovu lizinga nepokretnosti

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Period dospeća obaveze		
0-1 godine	2,873	16,040
1-3 godine	78,228	168,837
3-5 godina	272,225	199,532
5-10 godina	602,953	140,993
Stanje na dan	956,279	525,402

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
26. OSTALE OBAVEZE (Nastavak)
Obaveze po osnovu lizinga vozila

Period dospeća obaveze	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
0-1 godine	13,507	-
1-3 godine	30,805	56,681
3-5 godina	18,103	27,231
Stanje na dan	62,415	83,912

Pregled korišćenih inkrementalnih stopa zaduživanja po osnovu lizinga vozila

Vrsta zakupljenog vozila	Dospeće obaveza po osnovu lizinga (po godinama)	Inkrementalna stopa zaduživanja	U hiljadama dinara
Automobili	0-1 godine	1.30%-1.30%	13,507
Automobili	1-3 godine	1.20%-1.26%	30,805
Automobili	3-5 godina	1.52%-2.23%	18,103
Stanje na dan			62,415

Pregled korišćenih inkrementalnih stopa zaduživanja po osnovu lizinga nepokretnosti

Dospeće obaveza po osnovu lizinga (po godinama)	Inkrementalna stopa zaduživanja	U hiljadama dinara:
0-1 godine	1.37%-3.08%	2,873
1-3 godine	1.73%-3.67%	78,228
3-5 godina	2.02%-3.83%	272,225
5-10 godina	3.75%-5.03%	602,953
Ukupno:		956,279

Ukupni odlivi po osnovu lizinga u 2023. godini iznosili su 256,064 hiljade dinara.

Banka uredno izmiruje svoje obaveze po osnovu sredstava uzetih u zakup.

Povećanje na poziciji obaveze u obračunu odnosi se na obaveze po osnovu kartica (obaveze prema trgovcima po osnovu prihvatanja kartica, obaveze za primljena sredstva po osnovu VISA i MasterCard kartica).

Pozicija razgraničene obaveze odnosi na troškove koji su nastali u izveštajnom periodu ali za koje banka nije dobila dokumentaciju za knjiženje do izveštajnog datuma pa je izvršila rezervaciju istih.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

27. KAPITAL

Kapital i struktura akcijskog kapitala Banke

U skladu sa Ugovorom o osnivanju i Statutom, Banka ima osnovni kapital koji se sastoji od:

- akcijskog kapitala
- emisione premije
- dobitka i
- rezervi Banke.

Bankom upravljaju osnivači Banke srazmerno uloženim sredstvima u obične akcije, u skladu sa Ugovorom o osnivanju i Statutom Banke.

Pregled kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine dat je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Akcijski kapital – obične akcije	9,887,600	9,887,600
Akcijski kapital – prioritetne akcije	601,340	601,340
Emisiona premija	7,873,729	7,873,729
Revalorizacione rezerve	(1,078,630)	(1,847,358)
Rezerve iz dobiti	5,113,022	3,827,958
Dobitak ranijih godina	-	542
Dobitak	2,128,591	1,284,521
Stanje na dan	24,525,652	21,628,332

Akcijski kapital Banke se sastoji od 988,760 običnih akcija i 60,134 prioritetnih akcija nominalne vrednosti 10,000 dinara. Ukupan kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala u iznosu od 10,488,940 hiljada dinara (2022. godine: 10,488,940 hiljada dinara), emisione premije u iznosu od 7,873,729 hiljada dinara (2022. godine: 7,873,729 hiljada dinara), rezervi iz dobiti u iznosu od 5,113,022 hiljada dinara (2022. godine: 3,827,958 hiljada dinara), negativnih revalorizacionih rezervi u iznosu od 1,078,630 hiljada dinara (2022. godine: 1,847,358 hiljada dinara). Banka je iskazala dobitak u 2023. godini u iznosu od 2,128,591 hiljada dinara (2022. godine: 1,284,521 hiljada dinara).

Banka je dužna da održava minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala od 8%, ustanovljen od strane Narodne banke Srbije. Koeficijent adekvatnosti kapitala na dan 31. decembra 2023. godine iznosio je 26,98% (2022. godine: 29.99%) što je više od minimuma propisanog od strane Narodne banke Srbije.

Struktura rezervi

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Revalorizacione rezerve:		
Rezerve po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	84,196	84,196
Rezerve po osnovu promene vrednosti dužničkih instrumenata u RSD	(1,154,754)	(1,926,210)
Aktuarski dobici/(gubici)	(8,072)	(5,344)
Revalorizacione rezerve	(1,078,630)	(1,847,358)
Rezerve iz dobiti	5,113,022	3,827,958
Stanje na dan	4,034,392	1,980,600

Rezerve po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava se odnose na efekte procene građevinskih objekata iz prethodnih godina. Rezerve po osnovu promene vrednosti dužničkih instrumenata se odnose na efekte usaglašenja sa fer vrednošću HoV kroz ostali rezultat na dan 31. decembra 2023. godine. Aktuarski gubici se odnose na efekte promene rezervisanja za otpremnine zaposlenih po osnovu obračuna aktuaru. Rezerve iz dobiti se odnose na kumulirane efekte raspodele dobitka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

27. KAPITAL (Nastavak)

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2023. godine:

R.br	Naziv akcionara	Iznos u hiljadama dinara			UKUPNO	Procenat učešća (%)			UKUPNO
		Obične akcije	Prioritetne kumulativne akcije	Ostale prioritetne akcije		Obične akcije	Prioritetne kumulativne akcije	Ostale prioritetne akcije	
1.	TURKIYE HALK BANKASI A.S.	9,887,600	1,340	600,000	10,488,940	100,00	100,00	100,00	100,00
	UKUPNO:	9,887,600	1,340	600,000	10,488,940	100,00	100,00	100,00	100,00

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2022. godine:

R.br	Naziv akcionara	Iznos u hiljadama dinara			UKUPNO	Procenat učešća (%)			UKUPNO
		Obične akcije	Prioritetne kumulativne akcije	Ostale prioritetne akcije		Obične akcije	Prioritetne kumulativne akcije	Ostale prioritetne akcije	
1.	TURKIYE HALK BANKASI A.S.	9,887,600	1,340	600,000	10,488,940	100,00	100,00	100,00	100,00
	UKUPNO:	9,887,600	1,340	600,000	10,488,940	100,00	100,00	100,00	100,00

Turkiye Halk Bankasi AS je vlasnik 100% akcija Banke.

	31. decembar 2023.			31. decembar 2022.		
	Ukupno	Turkiye Halkbankasi	% Turkiye Halkbankasi	Ukupno	Turkiye Halkbankasi	% Turkiye Halkbankasi
Obične akcije	988,760	988,760	100,00%	988,760	988,760	100,00%
Prioritetne akcije	60,134	60,134	100,00%	60,134	60,134	100,00%
Stanje na dan	1,048,894	1,048,894	100,00%	1,048,894	1,048,894	100,00%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
28. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
a) Poslovi u ime i za račun trećih lica	225,797	234,678
b) Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze		
Garancije u dinarima	23,615,614	19,306,942
Garancije u stranoj valuti	3,796,321	2,885,878
Ukupno garancije:	27,411,935	22,192,820
c) Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	3,670,831	2,131,883
Ukupno garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze	31,082,766	24,324,703
d) Derivati namenjeni trgovanju po ugovorenoj vrednosti	2,940,683	4,097,585
e) Druge vanbilansne pozicije		
Obračunata evidenciona kamata	5,315,478	5,231,256
Preuzete obaveze po okvirnim kreditima i plasmanima	21,099,135	13,369,033
Druga vanbilansna evidencija i otpisana finansijska sredstva	101,483,155	98,039,626
Ukupno druge vanbilansne pozicije	127,897,768	116,639,915
Stanje na dan	162,147,014	145,296,881

U okviru pozicije Druga vanbilansna evidencija obuhvaćena su sva materijalna i nematerijalna sredstva koja su uzeta kao sredstva obezbeđenja plaćanja i na dan 31. decembra 2023. iznose 95,963,606 hiljada dinara (2022. godine: 91,661,608 hiljada dinara).

Pored navedenog, u okviru druge vanbilansne pozicije na dan 31. decembra 2023. godine iznos od 3,940,026 hiljada dinara (2022. godine: 4,076,496 hiljada dinara) se odnosi na otpise potraživanja po odlukama Upravnog odbora kao i na računovodstveni otpis u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije koja je na snazi od 30. septembra 2017. godine. Pod računovodstvenim otpisom, u smislu ove Odluke, podrazumeva se otpis problematičnog kredita u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog kredita koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti. Banka ne odustaje od naplate svojih potraživanja za koja vrši računovodstveni otpis, već samo vrši prenos potraživanja u vanbilansnu evidenciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
29. POVEZANA LICA

Banka ulazi u poslovne odnose sa povezanim licima. Sva stanja potraživanja i obaveza na dan bilansa stanja kao i prihodi i rashodi nastali u toku godine rezultat su uobičajenih poslovnih aktivnosti. Banka na svoja potraživanja i obaveze naplaćuje i plaća kamatu obračunatu primenom uobičajenih kamatnih stopa.

U narednoj tabeli prikazana je ukupna izloženost prema povezanim licima koja mogu imati uticaj na poslovanje Banke:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
a) Dati krediti, depoziti, ostali plasmani i ostala potraživanja		
Matično lice i društva pod zajedničkom kontrolom matičnog lica		
Turkiye Halk Bankasi AS	245,078	938,801
Halkleasing	949,339	352,846
Halk Faktoring	352,387	352,608
Halkbank a.d. Skopje	120,891	46,564
Ostala povezana lica		
RVM d.o.o.	22,148	32,601
DOO Duomos Novi Pazar	786	-
Animalis d.o.o. Aranđelovac	1,511	1,106
Profesional 2000 d.o.o. Gornji Milanovac	4,179	4,437
Agrohemija d.o.o. Čačak	1,008	5,026
Inceptus d.o.o. Čačak	732	4,183
Ostala pravna lica	7,798	10,229
Fizička lica	428,794	401,811
Stanje na dan	2,134,651	2,150,212
b) Primljeni krediti i depoziti i ostale obaveze		
Matično lice i društva pod zajedničkom kontrolom matičnog lica		
Turkiye Halk Bankasi AS	-	44,061
Demir Halkbank Holandija	301,812	833,125
Ostala povezana lica		
RVM d.o.o	6,167	5
Agrohemija d.o.o. Čačak	4,426	-
Animalis doo Aranđelovac	1,389	217
"Radulović" STR	404	312
Duomos doo Novi Pazar	10	2,957
Nova Yutkl doo Niš	-	14,103
Ostala pravna lica	6,864	6,815
Fizička lica	496,138	356,921
Stanje na dan	817,210	1,258,516
c) Vanbilansna potraživanja i obaveze		
Matično lice i društva pod zajedničkom kontrolom matičnog lica		
Turkiye Halk Bankasi AS	777,069	1,336,132
Halkbank a.d. Skopje	117,174	117,322
Ostala povezana lica		
RVM d.o.o.	252,115	304,904
DOO Duomos Novi Pazar	2,970	-
Animalis d.o.o. Aranđelovac	2,500	1,900
Profesional 2000 d.o.o. Gornji Milanovac	600	-
Ninex d.o.o. Čačak - u stečaju	-	65,145
Agrohemija d.o.o. Čačak	-	10,000
Ostala pravna lica	717	1,300
Fizička lica	26,679	24,628
Stanje na dan	1,179,824	1,861,331

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
29. POVEZANA LICA (Nastavak)

Kredit i depoziti dati odnosno primljeni tj. odobreni od strane matičnog lica i lica pod zajedničkom kontrolom i značajnim uticajem matičnog lica odobravani su i pribavljani po uobičajenim tržišnim kamatnim stopama koje su obelodanjene u napomenama 18, 19, 22 i 23.

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
d) Prihodi od kamata i naknada		
Matično lice i društva pod zajedničkom kontrolom matičnog lica		
Turkiye Halk Bankasi AS	908	4,732
Halkleasing	26,332	7,104
Halkfaktoring	14,313	7,068
Ostala povezana lica		
RVM d.o.o.	1,446	1,361
Animals d.o.o. Arandelovac	516	285
Profesional 2000 d.o.o. Gornji Milanovac	452	85
Agrohemija d.o.o. Čačak	397	510
Inceptus d.o.o. Čačak	339	331
Jelena Mijailović PR	291	219
“Radulović“ STR	157	147
Ivex Drink d.o.o. Ivanjica	116	91
Ena Ugljanin PR	106	144
Bdnn-Glišić doo export-import Brđani	66	65
DOO Duomos Novi Pazar	63	48
“TIVA-TEX“ PR Gornji Milanovac	47	103
TIBO Kompanija doo Beograd Mladenovac	39	40
Vaga szr Marinović	10	21
ST-KR Dekoratex	-	29
Nova Yutkl doo Niš	-	12
Ostala pravna lica	482	236
Fizička lica	31,132	20,944
UKUPNO:	76,304	43,575
e) Rashodi od kamata i naknada		
Matično lice i društva pod zajedničkom kontrolom matičnog lica		
Turkiye Halk Bankasi AS	9,430	91,552
Halkbank a.d. Skopje	221	-
Lica pod značajnim uticajem matičnog lica		
Demir Halkbank Holandija	28,102	24,916
Ostala povezana lica	1	6
Fizička lica	4,315	2,102
UKUPNO:	42,069	118,576

Bruto primanja predsednika i članova Upravnog i Izvršnog odbora u 2023. godini iznose 78,758 hiljada dinara, dok su u 2022. godini iznosila 63,278 hiljada dinara. Neto primanja predsednika i članova Upravnog i Izvršnog odbora u 2023. godini iznose 51,810 hiljada dinara, dok su u 2022. godini iznosila 50,358 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Uvod

U skladu sa Zakonom o bankama ("Službeni glasnik RS" br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), Odlukom Narodne Banke Srbije o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS" br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013 – dr. odluka, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017, 76/2018, 57/2019, 88/2019, 27/2020 i 67/2020 – dr. Odluka 89/2022 i 77/2023) i Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke ("Službeni glasnik RS" br. 103/2016 i 100/2023), kao i u skladu sa internim politikama, metodologijama i procedurama Banke identifikovani su rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju, i to:

- Rizik likvidnosti;
- Kreditni rizik, koji uključuje i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke, rizik druge ugovorne strane, kreditno-kamatni rizik, kreditno–devizni rizik, rizik valutne strukture portfolija i rizik koncentracije;
- Rizik ostvarivanja gubitaka po osnovu uticaja spoljnih faktora;
- Kamatni rizik;
- Tržišni rizici koji uključuju i devizni rizik, cenovni rizik i robni rizik;
- Rizik poveravanja aktivnosti trećim licima;
- Rizik od pranja novca i finansiranja terorizma;
- Rizik uvođenja novih proizvoda / usluga;
- Rizici ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva;
- Rizici koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena;
- Operativni rizik, uključujući i pravni rizik;
- Reputacioni rizik;
- Strateški rizik;
- Rizik usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima, koji obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik;
- Rizik po životnu i društvenu sredinu.

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja rizicima, uspostavljeni sistemom upravljanja rizicima, su minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital po osnovu izloženosti Banke gore navedenim rizicima uz poštovanje definisanih okvira apetita rizika kao i održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala. Tokom 2023. godine Banka nije sprovedila izmene ciljeva u upravljanju rizicima definisanim u prethodnom stavu ali je unapređenjem i uvođenjem novih strategija, politika, procedura, metodologija i uputstava znatno unapredila okvir upravljanja rizicima i adekvatno artikulisanje ciljeva u upravljanju svim rizicima.

Tokom 2023. Banka je unapređivala procese upravljanja rizicima na način da je usaglasila i unapredila postojeće strategije i politike, kao i procedure i uputstva koje se odnose na identifikovanje, merenje, procenu, ublažavanje i upravljanje rizicima i upravljanje kapitalom.

Sistem upravljanja rizicima koji je uspostavljen u Banci obuhvata:

- Strategije i politike za upravljanje rizicima, kao i procedure i uputstva za identifikovanje, merenje, procenu, ublažavanje i upravljanje rizicima;
- Sklonost ka rizicima – namera Banke da preuzima rizike radi ostvarivanja svojih strategija i politika (struktura rizika), kao i određivanje prihvatljivog nivoa preuzetih rizika (tolerancija prema rizicima).
- Optimalni, prihvatljiv nivo rizika koji Banka namerava da preuzme kvantifikovan je kroz Sklonost prema rizicima;
- Rizični profil – procena Banke o strukturi i nivoima svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- Okvir apetita rizika (u daljem tekstu: RAF) –Celokupni pristup, uključujući strategije, politike, procedure, procese, kontrole i sisteme kroz koje se uspostavlja, komunicira i prati apetit za preuzimanje rizika. On uključuje izjavu o riziku apetita, limite rizika i pregled uloga i odgovornosti organizacionih delova Banke koji nadziru primenu i praćenje RAF-a. RAF uzima u obzir materijalno značajne rizike za Banku, kao i za dobru poslovnu reputaciju koji Banka uživa u odnosu na komitente, deponente, kreditore i tržište uopšte. RAF se usklađuje sa poslovnom strategijom Banke.
- Izjava o apetitu za preuzimanje rizika (u daljem tekstu: RAS) – Predstavlja agregirani nivo rizika koje je Banka spremna da prihvati, ili da izbegne, kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve. Uključuje kvalitativne opise, kao i kvantitativne mere izražene u odnosu na prihode, kapital, merenje rizika, likvidnost i druge relevantne pokazatelje;
- Unutrašnju organizaciju, odnosno organizacionu strukturu kojom je obezbeđeno da su aktivnosti upravljanja rizicima i aktivnosti podrške funkcionalno i organizaciono odvojene od aktivnosti preuzimanja rizika sa jasno utvrđenom podelom poslova i dužnosti zaposlenih kojom se sprečava sukob interesa;
- Efektivan i efikasan proces upravljanja rizicima koji obuhvata ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine**30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)****Uvod (Nastavak)**

- Sistem unutrašnjih kontrola kao skup procesa i procedura uspostavljenih radi adekvatne kontrole rizika, praćenja efektivnosti i efikasnosti poslovanja, pouzdanosti finansijskih i ostalih podataka i informacija Banke, kao i njihove usklađenosti s propisima i unutrašnjim aktima, sa ciljem obezbeđenja sigurnosti i stabilnog poslovanja;
- Odgovarajući informacioni sistem.

Upravni odbor Banke odgovoran je za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima u Banci i za nadzor nad tim sistemom. Upravni odbor Banke je dužan da obezbedi da Izvršni odbor Banke identifikuje rizike kojima je Banka izložena kao i da kontrolu tih rizika vrši u skladu sa usvojenim politikama i procedurama.

Izvršni odbor sprovodi strategije i politike za upravljanje rizicima usvojene od strane Upravnog odbora, utvrđuje procedure i uputstva za identifikovanje, merenje, procenu i upravljanje rizicima, analizira efikasnost njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi sa tim aktivnostima.

Odbor za reviziju odgovoran je za kontinuirani nadzor nad primenom politika i procedura za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan za praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja i obaveza i vanbilansnih stavki, i predlaže mere za upravljanje rizicima.

Nadležni kreditni odbor odlučuje o odobravanju kredita i drugih vrsta plasmana kao i o izmenama uslova plasmana. Donosi odluke o svim pitanjima u vezi sa naplatom, uključujući reprogram i restrukturiranje i svim ostalim pitanjima vezano za potencijalno problematične, problematične plasmane i sporna potraživanja.

30.1 Kreditni rizik**Upravljanje kreditnim rizikom**

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Efekti ovog rizika se mere iznosom troškova Banke nastalih zbog neizvršenja tih obaveza od strane dužnika.

Za upravljanje kreditnim rizikom u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji je utvrdio strategiju za upravljanje rizicima i politiku za upravljanje kreditnim rizikom;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu strategiju i politiku i utvrđuje procedure i uputstva za upravljanje rizicima;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji između ostalog prati izloženost Banke kreditnom riziku i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom;
- Kreditni odbor Banke koji odobrava pojedinačne plasmane i donosi odluke o svim pitanjima u vezi sa naplatom potencijalno problematičnih, problematičnih i spornih potraživanja;
- Sektor za upravljanje kreditiranjem koji vrši procenu kreditnog rizika klijenta i
- Služba za upravljanje rizicima prati kvalitet kreditnog portfolija.

Ocena izloženosti kreditnom riziku vrši se u Sektoru za kreditiranje i Službi za upravljanje rizicima.

U Sektoru za kreditiranje ocena izloženosti kreditnom riziku vrši se prilikom analize zahteva klijenata. U Sektoru za kreditiranje identifikuje se, kontroliše i prati kreditni rizik na nivou pojedinačnih dužnika, kroz ocenu boniteta klijenata i kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Identifikovanje, kontrola i praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši se u Službi za upravljanje rizicima kroz izradu i analizu izveštaja o portfoliju Banke, kontrolu klasifikacije bilansne aktive i vanbilansnih stavki, izračunavanje ispravki vrednosti i rezervisanja, kontrolu kvaliteta bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

30.1.2 Analiza finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vanbilansnih stavki

U narednim pregledima predstavljena su finansijska sredstva i finansijske obaveze Banke na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, i to:

- Prema izloženosti kreditnom riziku na neto nivou,
- Prema izloženosti kreditnom riziku na bruto nivou,
- Prema obezvređenju na bruto i neto nivou,
- Po internim kategorijama u skladu sa MSFI 9 na bruto i neto nivou,
- Prema vrednosti kolaterala i drugog obezbeđenja na bruto nivou,
- Prema LTV raciju za finansijska sredstva obezbeđena hipotekom,
- Po intervalima kašnjenja na bruto i neto nivou,
- Po granama delatnosti na bruto i neto nivou,
- Po regionima na neto nivou,
- Po fer vrednosti,
- Sredstva stečena naplatom potraživanja,
- Otpis potraživanja,
- Pregled restrukturiranih finansijskih sredstava.

Struktura neto finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vanbilansnih stavki

Finansijska sredstva, finansijske obaveze i vanbilansne stavke prikazane su u narednim pregledima u neto iznosu. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i krediti i potraživanja od komitenata umanjeni su za iznose naplaćenih, a neprihodovanih naknada po osnovu troškova servisiranja kredita, koje prilikom odobravanja plasmana ulaze u obračun efektivne kamatne stope i koje se naknadno priznaju u okviru pozicije prihoda od kamata primenom metoda efektivne kamatne stope, kao i za ispravku vrednosti. Kod vanbilansnih stavki Banka nema razgraničenih naknada po osnovu troškova servisiranja (metoda efektivne kamatne stope) već se naknade linearno razgraničavaju, pa su vanbilansne stavke prikazane takođe u neto iznosu, odnosno bruto iznos je umanjen za rezervisanja za gubitke.

Na dan 31. decembra 2023. godine pozicija Gotovina, gotovinski ekvivalenti i sredstva kod centralne banke je manja za 4,998,458 hiljada dinara u odnosu na 31. decembar 2022. godine i učestvuje sa 13.53% u ukupnim finansijskim sredstvima. Pozicija Hartije od vrednosti povećanja je za 1,628,505 hiljada dinara. Pozicija Krediti i potraživanja od komitenata povećana je za 7,130,562 hiljade dinara i učestvuje sa 63.35% u ukupnim finansijskim sredstvima.

Na dan 31. decembra 2023. godine pozicija Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima povećana je za 11,008,906 hiljada dinara u odnosu na 31. decembar 2022. godine i učestvuje sa 91.77% u ukupnim finansijskim obavezama.

Na dan 31. decembra 2023. godine neto vanbilansne stavke su povećane za 14,481,283 hiljade dinara u odnosu na 31. decembar 2022. godine. Garancije i akreditivi su povećani za 5,217,512 hiljada dinara i učestvuju sa 52.54% u ukupnim vanbilansnim stavkama. Neiskorišćene obaveze su povećane za 9,263,771 hiljadu dinara i učestvuju sa 47.46% u ukupnim neto vanbilansnim stavkama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Struktura neto finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vanbilansnih stavki (Nastavak)

U narednom pregledu su prikazana finansijska sredstva i obaveze u neto iznosu, prema kategorijama u skladu sa MSFI 9.

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16,729,593	21,728,051
Založena finansijska sredstva	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	5,195	11,752
Hartije od vrednosti	13,713,114	12,084,609
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,924,349	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata	78,324,435	71,193,873
Ostala sredstva	931,807	557,713
Stanje na dan	123,628,493	109,642,853
Finansijske obaveze		
Obaveze po osnovu derivata	-	1,573
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	8,259,225	8,212,864
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	92,066,727	81,057,821
Ostale obaveze	1,381,421	891,494
Stanje na dan	101,707,373	90,163,752
	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Garancije i akreditivi		
Javni sektor	570,674	799,588
Velika pravna lica	7,523,467	5,924,262
Srednja, mala, mikro i preduzetnici	16,237,065	12,537,207
Stanovništvo	-	-
Ostali klijenti	3,078,154	2,931,088
	27,409,360	22,192,145
Neiskorišćene obaveze		
Javni sektor	295,833	315,893
Velika pravna lica	6,119,030	3,078,005
Srednja, mala, mikro i preduzetnici	17,795,230	11,667,495
Stanovništvo	550,444	435,870
Ostali klijenti	961	167
	24,761,498	15,497,430
Vanbilansne stavke (neto)	52,170,858	37,689,575

Bruto izloženost kreditnom riziku

Bruto izloženost kreditnom riziku po osnovu kredita i potraživanja od komitenata na dan 31. decembar 2023. godine je povećana za - 7,473,265 hiljada dinara u odnosu na stanje na dan 31. decembar 2022. godine. Povećana je izloženost prema velikim pravnim licima za 115,563 hiljada dinara, prema srednjim, malim, mikro pravnim licima i preduzetnicima za 4,784,259 hiljada dinara, prema stanovništvu za 2,293,327 hiljada dinara i prema javnom sektoru za 294,789 hiljada dinara. Izloženost je smanjena 14,673 hiljada dinara prema ostalim klijentima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Bruto izloženost kreditnom riziku (Nastavak)

Kreditni rizik - bruto izloženost (u hiljadama dinara)

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16,732,386	21,730,549
Založena finansijska sredstva	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	5,195	11,752
Hartije od vrednosti	13,713,114	12,084,609
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,926,708	4,068,927
Kredit i potraživanja od komitenata	79,430,772	71,957,507
<i>Od toga:</i>		
Javni sektor	578,440	283,651
Velika pravna lica	7,438,428	7,322,865
Srednja, mala, mikro i preduzetnici	49,080,326	44,296,067
Stanovništvo	22,333,520	20,040,193
Ostali klijenti	58	14,731
Ostala sredstva	998,894	614,665
Stanje na dan	124,807,069	110,468,009

Bruto izloženost kreditnom riziku po osnovu vanbilansnih stavki povećana je 31. decembra 2023. godine u odnosu na 31. decembar 2022. godine za 14,488,165 hiljada dinara odnosno za 38.44%. Bruto izloženost po osnovu garancija i akreditiva prema srednjim, malim i mikro privrednim društvima i preduzetnicima povećana je za 3,701,080 hiljada dinara, prema velikim pravnim licima za 1,599,553 hiljada dinara i prema ostalim klijentima za 147,392 hiljada dinara. Bruto izloženost po osnovu garancija i akreditiva prema javnom sektoru smanjena je za 228,910 hiljada dinara.

Neiskorišćene obaveze veće su 31. decembra 2023. godine u odnosu na 31. decembar 2022. godine za 9,269,050 hiljada dinara, odnosno za 59.80%. Bruto izloženost po osnovu neiskorišćenih obaveza prema velikim pravnim licima povećana je za 3,041,186 hiljada dinara, prema srednjim, malim i mikro privrednim društvima i preduzetnicima za iznos od 6,132,249 hiljada dinara, prema stanovništvu za iznos od 114,799 hiljada dinara, prema ostalim klijentima za iznos od 1,084 hiljada dinara, dok je prema javnom sektoru smanjena za 20,268 hiljada dinara.

Bruto izloženost po vanbilansnim stavkama (u hiljadama dinara)

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Vanbilansne stavke		
Garancije i akreditivi		
Javni sektor	570,685	799,595
Velika pravna lica	7,523,859	5,924,306
Srednja, mala, mikro i preduzetnici	16,238,474	12,537,394
Stanovništvo	-	-
Ostali klijenti	3,078,917	2,931,525
	27,411,935	22,192,820
Neiskorišćene obaveze		
Javni sektor	295,869	316,137
Velika pravna lica	6,119,257	3,078,071
Srednja, mala, mikro i preduzetnici	17,802,471	11,670,222
Stanovništvo	551,118	436,319
Ostali klijenti	1,251	167
	24,769,966	15,500,916
Stanje na dan	52,181,901	37,693,736

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Obezvređenost finansijskih sredstava

U skladu sa zahtevima MSFI 9, Banka je uspostavila metodologiju za procenu ispravke vrednosti finansijskih sredstava (Metodologija za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9). Metodologija se primenjuje na sve vrste finansijskih instrumenata koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, ili fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat, osim na:

- Učešća u zavisnim entitetima, pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima koja se računovodstveno obuhvataju u skladu sa MSFI 10 - Konsolidovani finansijski izveštaji, MRS 27 - Pojedinačni finansijski izveštaji ili MRS 28 - Učešća u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (osim u slučajevima kada MSFI 10, MRS 27 ili MRS 28 zahtevaju ili dozvoljavaju entitetu da obračunava učešće u zavisnom entitetu, pridruženom entitetu ili zajedničkom ulaganju u skladu sa nekim ili svim zahtevima MSFI 9);
- Prava i obaveze poslodavca po planovima o primanjima zaposlenih, na koja se primenjuje MRS 19 Primanja zaposlenih;
- Prava i obaveze koji su u delokrugu MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima koji su finansijski instrumenti, osim onih koje MSFI 15 propisuje da treba računovodstveno da se obuhvate u skladu sa ovim standardom.

Finansijski instrumenti definisani su u MRS 32, koji ih definiše kao ugovore na osnovu koga nastaje finansijsko sredstvo jednog entiteta i finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog entiteta. Samim tim, finansijska sredstva za potrebe zahteva koji se odnose na obračun ispravke vrednosti, su:

- gotovina i
- ugovorno pravo, koje podrazumeva - primanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva od drugog entiteta ili razmene finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim entitetom pod uslovima koji su potencijalno povoljni.

Priznavanje i modifikacija finansijskih sredstava

Banka priznaje finansijsko sredstvo u svojim finansijskim izveštajima onda kada postane jedna od ugovornih strana u samom instrumentu. Pri početnom priznavanju Banka odmerava finansijsko sredstvo po fer vrednosti uvećanoj ili umanjenoj, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva.

U nekim okolnostima ponovo ugovaranje ili modifikacija ugovornih tokova gotovine finansijskog sredstva mogu da dovedu do prestanka priznavanja postojećeg finansijskog sredstva u skladu sa ovim standardom. Kada modifikacija finansijskog sredstva rezultira u prestanku priznavanja postojećeg finansijskog sredstva i naknadnog priznavanja modifikovanog finansijskog sredstva, modifikovano sredstvo se smatra "novim" finansijskim sredstvom za svrhe ovog standarda.

U ovakvim situacijama, Banka vrši kvantitativnu i kvalitativnu procenu i ocenjuje da li postoji značajna razlika između novčanih tokova originalnog finansijskog sredstva i novčanih tokova modifikovanog ili zamenjenog finansijskog sredstva. Ukoliko postoji značajna razlika u novčanim tokovima, ugovorna prava od originalnog finansijskog sredstva se smatraju isteklim i treba priznati novo sredstvo izdato pod novim uslovima.

Finansijsko sredstvo može biti modifikovano ili zamenjeno, kao deo transakcije sa istom ugovornom stranom. Na primer, kada je dužnik u finansijskim poteškoćama, sa kreditorima se može pregovarati o restrukturiranju nekih ili svih dužnikovih obaveza, kako bi se omogućio adekvatan otplatni kapacitet duga, bilo u potpunosti ili delimično. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu i ukoliko su u isto vreme ispunjeni uslovi:

- da se radi o značajnoj modifikaciji (razlika u novčanim tokovima je veća od 10%) i
- plasman je veći od EUR 200,000,

vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI“ (Purchased or Originated Credit-Impaired), tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja. Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka, koji mora biti priznat u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednost novog finansijskog sredstva umanjenoj za iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih kao ispravka vrednosti na novom finansijskom sredstvu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak

MSFI 9 je uveo koncept očekivanog kreditnog gubitka koji Banka treba da identifikuje i prizna po osnovu svih finansijskih sredstava regulisanim ovim standardom. Banka obračunava i priznaje ispravku vrednosti u skladu sa Metodologijom za sve finansijske instrumente koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti kao i za finansijska sredstva koja se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Ispravka vrednosti se za FVOCI instrumente obračunava kao i za finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti (evidentira se kao rashod u bilansu uspeha) ali se kumulirana ispravka u finansijskim izveštajima ne oduzima od fer vrednosti sredstva, već se oduzima od ukupne promene fer vrednosti koja se evidentira u ostalom rezultatu.

Obračunati očekivani kreditni gubici predstavljaju verovatnoćom ponderisane procene kreditnih gubitaka (tj. sadašnja vrednost svih razlika ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje banka očekuje da primi) tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Samim tim, za finansijska sredstva, kreditni gubitak je sadašnja vrednost razlike između:

- ugovornih tokova gotovine koji pripadaju Banci po ugovoru; i
- tokova gotovine koje Banka očekuje da primi,

Za nepovučene obaveze po odobrenom okvirnom kreditu, kreditni gubitak predstavlja sadašnju vrednost razlike između:

- ugovornih tokova gotovine koji pripadaju Banci ako imalac obaveze po zajmu povuče sredstva zajma i
- tokova gotovine koje Banka očekuje da primi ako se zajam povuče.

Za izloženosti po osnovu dokumentarnih poslova kao što su garancije ili akreditivi, kreditni gubitak predstavlja sadašnju vrednost razlike između:

- ugovornih tokova gotovine ako korisnik garancije ili akreditiva zatraži plaćanje od strane Banke i
- tokova gotovine koje Banka očekuje da primi od dužnika nakon što izvrši plaćanje.

Banka klasifikuje sva finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u tri nivoa obezvređenosti u zavisnosti od stepena rizičnosti tj očekivanog gubitka i to:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika;
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka;
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivni dokaz obezvređenja na izveštajni datum odnosno tzv status „default-a“ odnosno statusa neplaćanja od strane klijenta; i
- POCI koji uključuju sva kupljena ili generisana kreditno obezvređena sredstva (POCI), kao sredstva obezvređena pri početnom priznavanju.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI“, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja.

Za potrebe analize, Banka je identifikovala niz kriterijuma koje koristi za potrebe procene i koje koristi radi poređenja sa stanjem u momentu inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta u skladu sa MSFI 9. Identifikacija jednog ili više od navedenih indikatora može ukazivati da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika usled čega se finansijska sredstva klasifikuju u Nivo 2 i to:

- Segment pravnih lica
 - 1) Docnja preko 30 dana na dan obračuna
 - 2) Blokada preko 30 dana bez prekida na dan
 - 3) Status FBE PE
 - 4) Zaduženost: Ukupne obaveze (dugoročne + kratkoročne obaveze)/kapital >1 i u isto vreme promena prodaje tj pad prihoda veći od 30%
 - 5) Zaduženost: Ukupne obaveze (dugoročne + kratkoročne obaveze)/kapital >1 u isto vreme Ročna neusklađenost (obrotna imovina – kratkoročne obaveze) < 1 i u isto vreme Neadekvatni tokovi gotovine (tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti – kratkoročne finansijske obaveze) <1.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Za novoosnovana društva i finansijske institucije se ne uzima u obzir kriterijum 4 i 5.

- Segment fizičkih lica
 - 1) Docnja preko 30 dana na dan obračuna
 - 2) Status FBE PE
 - 3) Preminuli klijenti – potraživanja u docnji do 30 dana

FBE PE status podrazumeva status restrukturiranog neproblematičnog potraživanja kod kojih je došlo do promene uslova pod kojima je ugovoren kredit ali koji nisu posledica pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika.

Za potrebe klasifikacije finansijskih sredstava u Nivo 3, Banka je identifikovala listu indikatora koji se prate radi identifikacije tzv. statusa default-a a koji su zasnovani bazi na opštih (regulatornih) indikatora default-a (docnja, blokada, stečaj, FBE NPE) kao i na bazi kvantitativnih pokazatelja u bilansima klijenata koji su određeni na bazi istorije kretanja portfolija Banke. Identifikovani indikatori default-a su sledeći:

- Segment pravnih lica
 - 1) Docnja preko 90 dana na dan obračuna
 - 2) Blokada preko 90 dana bez prekida na dan
 - 3) FBE NPE
 - 4) Stečaj ili likvidacija i tuženi, suspenzija kamate
 - 5) Gubitak iznad visine kapitala, u isto vreme Neadekvatni tokovi gotovine (tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti – kratkoročne finansijske obaveze) <1 i u isto vreme pad prihoda veći od 50% prema zvaničnim godišnjim finansijskim izveštajima za poslednje dve godine
 - 6) POCI

Za novoosnovana društva i finansijske institucije se ne uzima u obzir kriterijum 5.

- Segment fizičkih lica
 - 1) Docnja preko 90 dana na dan obračuna
 - 2) Tuženi
 - 3) Instrumenti kod kojih je izvršena suspenzija kamate
 - 4) FBE NPE
 - 5) POCI
 - 6) Preminuli klijenti - potraživanja u docnji preko 30 dana

FBE NPE status podrazumeva status restrukturiranog problematičnog potraživanja koje je restrukturirano usled pogoršanja finansijske sposobnosti dužnika.

Kriterijumi docnje uključuju materijalno značajno kašnjenje koje se definiše kao bar 1% pojedinačnog potraživanja, ali ne manje od RSD 1,000 za fizičko lice, odnosno RSD 10,000 za pravno lice.

Kako Banka ne poseduje adekvatnu istoriju u pogledu migracija i default-a izloženosti prema državama, centralnim bankama i finansijskim institucijama, prilikom procene ispravke vrednosti i rizika default-a izloženosti po osnovu finansijskih instrumenata država, njenih organa kao i finansijskih institucija sa eksternim rejtingom, oslanja se na istraživanja i podatke renomiranih eksternih rejting agencija (Fitch, Moody's, S&P).

Banka primenjuje eksterni rejting za države, centralne banke i finansijske institucije koje imaju dodeljen rejting od strane rejting agencije Moody's, dok za one koje nemaju dodeljen rejting od strane rejting agencije Banka primenjuje rejting države porekla. U nivo 1 će se rasporediti država, centralna banka, banke i finansijske institucije koje imaju rejting Aaa do B3, u nivo 2 rejting Caa1 do Caa3 i u nivo 3 rejting Ca i C.

Dodatno, u Nivo 2 se raspoređuju i dužnici kod kojih je došlo je do pogoršanja za 2 eksterna rejtinga u odnosu na prethodni obračun.

U skladu sa navedenim, Banka obračunava na svaki datum izveštavanja ispravku vrednosti u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom životnog veka, ako je kreditni rizik za taj finansijski instrument značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u nivou 2), ili postoji identifikovan objektivan dokaz obezvređenja (finansijska sredstva u nivou 3), odnosno po iznosu koji je jednak očekivanim dvanaestomesečnim kreditnim gubicima za sve finansijske instrumente kod kojih kreditni rizik nije značajno porastao od početnog priznavanja (finansijska sredstva u nivou 1).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Na ovaj način obračunati očekivani kreditni gubici za ceo period trajanja finansijskog instrumenta predstavljaju gubitke koje Banka priznaje za potrebe obračuna ispravke vrednosti u nivou 2 i nivou 3, dok najviše jednogodišnji deo ovako obračunatih kreditnih gubitaka, predstavlja očekivani kreditni gubitak koji se priznaje za finansijske instrumente u nivou 1.

Pristup Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka za ceo period trajanja finansijskog instrumenta se može prikazati sledećom formulom:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL - Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)

EAD - Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)

MPD - Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)

LGD - Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)

DF - EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

EAD komponenta EAD, odnosno izloženost u slučaju statusa default-a predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti potraživanja Banke u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja iz odobrenih linija pre momentu default-a. Kod finansijskih instrumenata kod kojih ne postoje definisani novčani tokovi, kao ni ugovoreni rokovi dospeća, Banka iste utvrđuje na osnovu empirijskog iskustva.

U skladu sa gore navedenim, Banka primenjuje faktore kreditne konverzije, i to odvojeno za:

- Plative, činidbene garancije i akreditive,
- Neiskorišćene limite po kreditnim linijama (i to posebno za opozive i posebno za neopozive),
- Kreditne kartice,
- Overdrafte po segmentu.

PD parametar

Probability of default (PD), odnosno verovatnoća dužnika da će dospeti u status default-a tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta predstavlja jedan od osnovnih parametara koji se koristi u obračunu ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9 i kao takav pretrpeo je značajne promene u odnosu na pristup obračunu istog za potrebe obračuna ispravke vrednosti u skladu sa MRS 39.

Migracione matrice, kao osnovu za obračun PD, koje Banka obračunava za svaki podsegment pojedinačno posmatrajući mesečna pomeranja godišnjih migracija klijenata odnosno plasmana iz internih rejting kategorija 1, 2, 3 i 4 u internu kategoriju 5 (default kategorija) za period od minimum 5 godina.

U kontekstu višegodišnjih PD-eva, bitno je da se na pravi način napravi razlika između nekoliko tipova PD-eva. Zbog toga, Banka konzistentno primenjuje terminologiju definisanu u okviru Metodologije. Svi dalje opisani tipovi PD-eva su dostupni kako na nivou pojedinačnog finansijskog instrumenta tako i na nivou internog rejtinga u okviru svakog od segmenata pojedinačno:

- Marginalni PD se odnosi na verovatnoću default-a (bezuslovnu) koja će se desiti tačno u trenutku t .
- Forward PD (takođe i kao uslovni PD) se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti u periodu t pretpostavljajući da nije bilo default-a između trenutka t_0 i početka perioda t .
- Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta.

Forward lifetime PD se odnosi na uslovnu verovatnoću da će se desiti default u okviru intervala (t, T) uzimajući u obzir da nije bilo default-a između perioda t_0 početka perioda t .

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Banka u razvoju PD parametara koji se koriste za potrebe obračuna ispravke vrednosti u skladu sa Metodologijom, radi usaglašenosti sa zahtevima MSFI 9 primenjuje sledeća prilagođavanja:

- Prilagođavanje u vremenu („Point-in-time“);
- Uzimanje u obzir budućih informacija o makroekonomskim uslovima (forward-looking) pri čemu Banka ispituje korelacije koje postoje između ostvarenih default rate-a i sledećih makroekonomskih pokazatelja koji su identifikovani kao značajni: stopa godišnje promene BDP-a, indeks promene industrijske proizvodnje, stopa inflacije – aproksimirana stopom rasta cena na malo (CPI indeks), monetarni agregat M3, kretanje kursa RSD/EUR, indeks godišnje promene bruto prihoda pravnih lica, neto prosečna plata u Republici Srbiji preračunata u EUR, stopa nezaposlenosti i referentne kamatne stope.

Buduće informacije o makroekonomskim uslovima (forward-looking)

Uticao kretanja makroekonomskih varijabli na kretanje default rate-ova sprovodi se korišćenjem zasebno za segmente fizičkih i pravnih lica (zbirno za sve podsegmente u okviru ovih segmenata), kako bi utvrdila zakonitost i korelacije koje postoje u posmatranom periodu između ostvarene kvartalne stope default rate-a kao zavisne, i makroekonomskih varijabli kao nezavisnih promenljivih.

Ovom prilikom, Banka ispituje veze koje postoje između ostvarenih stopa default-a (kao zavisne promenjive) i kretanja makroekonomskih faktora koji su identifikovani da imaju materijalno značajni efekat na default stope (kao nezavisno promenljivih).

Banka procenjuje linearnom regresijom vezu između posmatranih parametara na početku kalendarske godine i jednom godišnje vrši ažuriranje komponenti modela i reprocenu same linearne regresije na način da ti parametri važe za naredni posmatrani izveštajni period. U tom smislu, a radi potvrde pouzdanosti, vodi se računa da linearna regresija ispuni uslove statističke značajnosti.

Korekcija PD za rizik zemlje porekla

Za sva lica čija zemlja porekla nije Republika Srbija, Banka vrši prilagođavanje za rizik zemlje porekla dužnika, na način da obračunatu ispravku vrednosti uvećava primenom procenta koji predstavlja PD zemlje po Moody's rejtingu utvrđen na datum obračuna.

LGD Parametar

Loss given default, odnosno LGD predstavlja procenu gubitka kod pojedinačnog finansijskog instrumenta, pod pretpostavkom dešavanja default-a, odnosno statusa neizmirenja obaveza. LGD predstavlja jednu od ključnih komponenti za obračun parametara kreditnog rizika u obračunu očekivanih kreditnih gubitaka.

Naime, u svojoj proceni kreditnih gubitaka odmerenih u skladu sa Metodologijom i MSFI 9, Banka želi da odrazi mogućnost naplate kako iz redovnih novčanih tokova, tako i iz kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa datim finansijskim instrumentom. U tom smislu, Banka primenjuje generalno koncept razdvajanja LGD komponente na LGD secured i LGD unsecured u zavisnosti od stepena obezbeđenosti pojedinačnog plasmana.

Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivanog stopa gubitka nakon realizacije kolaterala, Banka uzima u obzir sve interno raspoložive kolaterale gde postoji procena o mogućoj naplativosti. U tom procesu, Banka se vodi istorijskim iskustvom o realizaciji kolaterala.

Za potrebe obračuna LGD-a unsecured-a, Banka prati naplatu slučajeva u default-u i identifikuje izvore iz kojih je došlo do iste. U te svrhe, odvojeno se posmatra svaki ulazak potraživanja u status neizmirenja obaveza, kao i hronološki identifikuju sve naplate po tom osnovu.

Pristup segmentu izloženosti prema državama i finansijskim organizacijama

U nedostatku istorije naplate na osnovu koje bi se pouzdano mogao modelirati LGD komponenta, Banka za potrebe obračuna ispravke vrednosti u skladu sa Metodologijom primenjuje LGD u skladu sa Bazelskom regulativom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Nivo 3 i očekivani kreditni gubici

Uvod

Procena obračuna ispravke vrednosti u skladu sa Metodologijom za izloženosti koje se nalaze u nivou 3 se vrši za sve izloženost sa identifikovanim statusom defaulta.

Za ove finansijske instrumente, ispravka vrednosti se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog sredstva.

U slučaju POCI sredstava kao prvobitna ili inicijalna, obračunava se efektivna kamatna stopa prilagođena za kreditni rizik. Takva efektivna kamatna stopa je interna stopa prinosa koja svodi sadašnju vrednost očekivanih novčanih tokova tog sredstva na fer vrednost POCI sredstva u momentu inicijalnog priznavanja. Smatra se da na ovaj način ovakva efektivna kamatna stopa već sadrži očekivane kreditne gubitke.

Procena na pojedinačnoj osnovi

Kako u skladu sa standardom, očekivani kreditni gubici predstavljaju verovatnoćom ponderisane procene kreditnih gubitaka, Banka uvažava postojanje više mogućih scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine. Tom prilikom, scenarija koja se uzimaju u obzir su:

- realizacija kolaterala,
- restrukturiranje i reprogramiranje,
- stečaj,
- prodaja potraživanja,
- namirenje i
- sve ostalo što smatra relevantnim.

Banka procenjuje izvore naplate iz dužnikovih očekivanih budućih operativnih novčanih tokova (dužnik nastavlja da posluje kao going-concern) ili naplatu očekuje putem aktiviranja i realizacije sredstava obezbeđenja plasmana (očekivanje da dužnik kao takav prestaje da postoji kao going-concern i postaje "gone") na bazi sledećih kriterijuma:

- 1) Pravna lica – svi dužnici u momentu dobijanja FBE NPE statusa se po definiciji smatraju gone concern dužnicima i procena obezvređenja se vrši uz očekivanje naplate iz aktivacije sredstava obezbeđenja, a definisani period praćenja je 6 meseci ili tri uzastopna plaćanja (koja obuhvataju i glavnice i kamatu, ili kamatu) pri čemu nije identifikovana doznja duža od 90 dana. Nakon isteka definisanog perioda praćenja dužnik može preći u going status i procena obezvređenja se može vršiti na bazi procene naplate iz očekivanih budućih operativnih novčanih tokova;
- 2) Fizička lica - svi dužnici u momentu dobijanja FBE NPE statusa kod kojih postoji dokazana kreditna sposobnost kroz identifikovan potencijal otplate (a. zarade iz radnog odnosa i/ili b. druge redovne prihode koje može dokumentovati - prihodi od zakupnina, po osnovu Ugovora o delu, Ugovora o zaposlenju na određeno vreme, prihodi od poljoprivredne delatnosti, od pružanja usluga, prihodi od privremeno-povremenih poslova i dr.) mogu se smatrati going concern dužnicima i obezvređenja se može vršiti na bazi procene naplate iz očekivanih budućih operativnih novčanih tokova. Ukoliko to nije slučaj, tretiraju se kao gone concern, sve do ispunjena navedenog uslova postojanja kreditne sposobnosti, i procena se vrši iz aktivacije sredstava obezbeđenja.

Prilikom određivanja procenata verovatnoće određenih scenarija, Banka se vodi istorijom realizacije i naplate problematičnih slučajeva, ali i specifičnostima pojedinačnog finansijskog instrumenta i u skladu sa tim im dodeljuje odgovarajuće pondere, koji u zbiru svih scenarija moraju iznositi 100%. Ukoliko klijent ispunjava uslove da se smatra going concern, Banka može definisati barem jedan scenario u kojem se naplata vrši iz očekivanih budućih novčanih tokova. U suprotnom se scenarija definišu pod gone concern pretpostavkom - naplata se očekuje putem aktiviranja i realizacije sredstava obezbeđenja plasmana. Na ovaj način, konačni obračunati kreditni gubici ispunjavaju definiciju standarda na način da predstavljaju verovatnoćom ponderisane procene kreditnih gubitaka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Nivo 3 i očekivani kreditni gubici (Nastavak)

Banka primenjuje faktore umanjenja vrednosti i periode realizacije na način na koji je to propisano Procedurom upravljanja, vrednovanja i osiguranjem kolaterala. Na gore opisan način, vrši se procena očekivanih kreditnih gubitaka za sve finansijske instrumente u nivou 3, koji prelaze prag materijalnosti od RSD 1,2 miliona za fizička lica na nivou partije i RSD 3 miliona za pravna lica na nivou klijenta. Prilikom definisanja pragova materijalnosti, Banka se vodila pragovima materijalnosti koji postoje u okviru internih procedura kreditnog odobrenja, kao i odnosom istog u odnosu na celokupni portfolio, ali uzimajući u obzir operativnu mogućnost obračuna odgovarajućeg broja partija na osnovu procene od slučaja do slučaja.

Procena na grupnoj osnovi

Za sve ostale izloženosti primenjuje se grupni pristup, koji podrazumeva grupisanje preostalih finansijskih instrumenata u nivou 3 po podsegmentima i to:

- fizičkih lica
- pravnih lica (uključujući banke i druge finansijske institucije koje nemaju eksterni rejting)
- izloženosti prema državama i ostalim državnim institucijama (država I ostale vladine institucije, banke I finansijske institucije).

Dalje, segment fizičkih lica je podeljen prema proizvodima na podsegmente i to na:

- Stambene kredite
- Gotovinske i potrošačke kredite
- Kredite poljoprivrednicima/preduzetnicima
- Kreditne kartice i minusi po tekućim računima (overdraft)
- Potraživanje za naknade po osnovu platnog prometa od Poljoprivrednika / Preduzetnici / Pravna lica

Banka dalje u okviru svakog podsegmenta deli dužnike po grupama dana docnje na sledeće Interne kategorije:

Interna kategorija	Dani docnje
1	0
2	1 do 30
3	31 do 60
4	61 do 90
5	Preko 90

Pri čemu su dužnici u grupi 5, dužnici sa default statusom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

U nastavku su prikazani efekti koji su uticali na kretanje ispravke vrednosti u periodu od 01. januara 2023. godine, zaključno sa 31. decembrom 2023.

	Nivo 1			Nivo 2			Nivo 3		
	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene
Gotovina i sredstva kod centralne banke	295	-	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	353	9	(75)	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od komitenata	32,443	272	-	(16,977)	146	-	326,809	10	-
Ostala sredstva	(1,917)	13	-	18	-	-	12,017	4	-
Ukupno	31,174	294	(75)	(16,959)	146	-	338,826	14	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

U nastavku su prikazani efekti koji su uticali na kretanje ispravke vrednosti u periodu od 01. januara 2022. godine, zaključno sa 31. decembrom 2022.

	Nivo 1			Nivo 2			Nivo 3		
	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene	Promene u parametrima (PD, LGD, EAD)	Promena metodologije	FX i ostale promene
Gotovina i sredstva kod centralne banke	1,658	-	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	(359)	-	-	-	-	-	1	-	-
Kreditni i potraživanja od komitenata	46,961	-	(26)	33,328	(113)	(52)	(347,533)	1,509	(272)
Ostala sredstva	109	-	-	15	-	-	26,116	-	(15)
Ukupno	48,369	-	(26)	33,343	(113)	(52)	(321,416)	1,509	(287)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)
Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

U nastavku su prikazana kretanja izloženosti po nivoima obezvređenosti u periodu od 01. januara 2023, a zaključno sa 31. decembrom 2023.

	Promene u izloženosti kreditnom riziku za period			
	01.01.2023. – 31.12.2023. godine			
		nivo 1	nivo 2	nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Početno stanje na 1.1.2023.	21,730,549	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	221,130	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(5,219,293)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	16,732,386	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	Početno stanje na 1.1.2023.	11,752	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	5,195	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(11,752)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	5,195	-	-
Hartije od vrednosti	Početno stanje na 1.1.2023.	12,084,586	23	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	2,889,297	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(1,260,769)	(23)	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	13,713,114	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Početno stanje na 1.1.2023.	4,068,926	-	1
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	9,886,569	-	1
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(28,788)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	13,926,707	-	1
Kreditni i potraživanja od komitenata	Početno stanje na 1.1.2023.	60,350,816	10,475,243	1,131,448
	u nivo 1	1,815,193	(1,805,505)	(9,688)
	u nivo 2	(4,816,807)	4,828,541	(11,734)
	u nivo 3	(303,956)	(154,246)	458,202
	nova produkcija	33,640,259	3,825,356	227,645
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(26,596,613)	(3,362,040)	(261,342)
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	64,088,892	13,807,349	1,534,531
Ostala sredstva	Početno stanje na 1.1.2023.	542,087	1,623	70,955
	u nivo 1	179	(95)	(84)
	u nivo 2	(490)	492	(2)
	u nivo 3	(6,773)	(3,145)	9,918
	nova produkcija	386,790	4,950	12,037
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(12,997)	(1,028)	(5,523)
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	908,796	2,797	87,301
Ukupno	Krajnje stanje na 31.12.2023.	109,375,090	13,810,146	1,621,833

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)
Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

U nastavku su prikazana kretanja izloženosti po nivoima obezvređenosti u periodu od 01. januara 2022, a zaključno sa 31. decembrom 2022.

	Promene u izloženosti kreditnom riziku za period 01.01.2022 – 31.12.2022. godine			
		nivo 1	nivo 2	nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Početno stanje na 1.1.2022.	12,690,155	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	9,040,394	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans			
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	21,730,549	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	Početno stanje na 1.1.2022.	901	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	11,752	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(901)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	11,752	-	-
Hartije od vrednosti	Početno stanje na 1.1.2022.	14,279,463	1,224	-
	u nivo 1	1,206	(1,206)	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	490	5	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(2,196,573)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	12,084,586	23	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Početno stanje na 1.1.2022.	3,840,947	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	242,715	-	1
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(14,736)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	4,068,926	-	1
Kreditni i potraživanja od komitenata	Početno stanje na 1.1.2022.	53,869,516	11,443,154	1,857,543
	u nivo 1	3,423,334	(3,399,998)	(23,336)
	u nivo 2	(3,378,805)	3,427,071	(48,266)
	u nivo 3	(233,772)	(132,137)	365,909
	nova produkcija	26,561,793	3,051,134	15,487
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(19,891,250)	(3,913,981)	(1,035,889)
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	60,350,816	10,475,243	1,131,448
Ostala sredstva	Početno stanje na 1.1.2022.	262,667	2185	62,629
	u nivo 1	1,238	(953)	(285)
	u nivo 2	(312)	313	(1)
	u nivo 3	(4,493)	(2,867)	7,360
	nova produkcija	301,155	3,914	10,240
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(18,168)	(969)	(8,988)
Krajnje stanje na 31.12.2022.	542,087	1,623	70,955	
Ukupno	Krajnje stanje na 31.12.2022.	98,788,716	10,476,889	1,202,404

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

U nastavku su prikazana kretanja ispravke vrednosti po nivoima obezvređenosti u periodu od 01. januara 2023. godine a zaključno sa 31. decembrom 2023.

	Promene u ispravkama vrednosti u periodu 01.01. 2023 -31.12.2023.			
		nivo 1	nivo 2	nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Početno stanje na 1.1.2023.	2,498	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	3,147	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(2,852)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	2,793	-	-
Hartije od vrednosti	Početno stanje na 1.1.2023.	-	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	-	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	-	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Početno stanje na 1.1.2023.	2,072	-	1
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	1,005	-	1
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(718)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	2,359	-	1
Kreditni i potraživanja od komitenata	Početno stanje na 1.1.2023.	126,168	128,661	508,805
	u nivo 1	2,248	(2,194)	(54)
	u nivo 2	(39,180)	40,867	(1,687)
	u nivo 3	(178,956)	(56,006)	234,962
	nova produkcija	306,615	39,649	107,859
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(58,012)	(39,147)	(14,261)
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	158,883	111,830	835,624
Ostala sredstva	Početno stanje na 1.1.2023.	4,310	37	52,605
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	(24)	24	-
	u nivo 3	(4,250)	(2,088)	6,338
	nova produkcija	4,175	2,109	8,475
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(1,805)	(27)	(2,792)
	Krajnje stanje na 31.12.2023.	2,406	55	64,626
Ukupno	Krajnje stanje na 31.12.2023.	166,440	111,885	900,251

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)

Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak obračunava se i za hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Međutim, očekivani kreditni gubitak u ovom slučaju se ne obuhvata kroz račune ispravke vrednosti bilansne aktive, već na računima grupe 82 - Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti/gubici. Zbog toga očekivani kreditni gubitak za hartije od vrednosti nisu prikazani u gornjoj tabeli gde su prikazane ispravke vrednosti drugih finansijskih sredstava. Očekivani kreditni gubitak za hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat je na dan 31. decembar 2023. iznosio 32,546 hiljada dinara (na dan 31. decembar 2022. 29,715 hiljada dinara).

U nastavku su prikazana kretanja ispravke vrednosti po nivoima obezvređenosti u periodu od 01. januara 2022. godine i 31. decembra 2022. godine

	Promene u ispravkama vrednosti u periodu 01.01. 2022 -31.12.2022.			
		nivo 1	nivo 2	nivo 3
Gotovina i sredstva kod centralne banke	Početno stanje na 1.1.2022.	840	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	1,686	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(28)	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	2,498	-	-
Hartije od vrednosti	Početno stanje na 1.1.2022.	-	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	-	-	-
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	-	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	Početno stanje na 1.1.2022.	2,430	-	-
	u nivo 1	-	-	-
	u nivo 2	-	-	-
	u nivo 3	-	-	-
	nova produkcija	6,854	-	1
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(7,212)	-	-
Krajnje stanje na 31.12.2022.	2,072	-	1	
Kreditni i potraživanja od komitenata	Početno stanje na 1.1.2022.	79,233	95,498	855,101
	u nivo 1	8,338	(8,185)	(153)
	u nivo 2	(79,365)	79,577	(212)
	u nivo 3	(99,048)	(55,753)	154,801
	nova produkcija	407,316	69,218	12,601
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(190,306)	(51,694)	(513,333)
	Krajnje stanje na 31.12.2022.	126,168	128,661	508,805
Ostala sredstva	Početno stanje na 1.1.2022.	4,201	22	26,504
	u nivo 1	62	(2)	(60)
	u nivo 2	(8)	8	-
	u nivo 3	(2,905)	(1,811)	4,716
	nova produkcija	6,504	1,835	25,894
	otplate, otpis i prenos na vanbilans	(3,544)	(15)	(4,449)
Krajnje stanje na 31.12.2022.	4,310	37	52,605	
Ukupno	Krajnje stanje na 31.12.2022.	135,047	128,698	561,411

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Očekivani kreditni gubitak (Nastavak)
Procena na grupnoj osnovi (Nastavak)

Očekivani kreditni gubitak obračunava se i za hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Međutim, očekivani kreditni gubitak u ovom slučaju se ne obuhvata kroz račune ispravke vrednosti bilansne aktive, već na računima grupe 82 - Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobici/gubici. Zbog toga očekivani kreditni gubitak za hartije od vrednosti nisu prikazani u gornjoj tabeli gde su prikazane ispravke vrednosti drugih finansijskih sredstava. Očekivani kreditni gubitak za hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat je na dan 31. decembar 2023. iznosio 32,546 hiljada dinara (na dan 31. decembar 2022. 29,715 hiljada dinara).

Finansijska sredstva prema obezvređenju

Ukupna ispravka vrednosti za finansijska sredstva na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 1,178,576 hiljada dinara (31. decembra 2022. godine: 825,156 hiljada dinara) i veća je za 353,420 hiljada dinara u odnosu na 31. decembar 2022. godine, odnosno za 42.83%. Najveći uticaj na kretanje ukupnih ispravki vrednosti je imalo povećanje ispravke vrednosti potraživanja raspoređenih u nivo obezvređenja 3.

U narednom pregledu prikazana su finansijska sredstva prema nivou obezvređenja, u skladu sa MSFI 9:

	31. decembar 2023.	U hiljadama dinara 31. decembar 2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16,732,386	21,730,549
Nivo 1	16,732,386	21,730,549
Potraživanja po osnovu derivata	5,195	11,752
Nivo 1	5,195	11,752
Hartije od vrednosti	13,713,114	12,084,609
Nivo 1	13,713,114	12,084,586
Nivo 2	-	23
Nivo 3	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,926,708	4,068,927
Nivo 1	13,926,707	4,068,926
Nivo 2	-	-
Nivo 3	1	1
Kreditni i potraživanja od komitenata	79,430,772	71,957,507
Nivo 1	64,088,892	60,350,816
Nivo 2	13,807,349	10,475,243
Nivo 3	1,534,531	1,131,448
Ostala sredstva	998,894	614,665
Nivo 1	908,796	542,087
Nivo 2	2,797	1,623
Nivo 3	87,301	70,955
Ukupno bruto	124,807,069	110,468,009
Ispravka vrednosti nivo 1 (napomena 18)	166,440	135,047
Ispravka vrednosti nivo 2 (napomena 18)	111,885	128,698
Ispravka vrednosti nivo 3 (napomena 18)	900,251	561,411
Ukupna ispravka vrednosti	1,178,576	825,156
Ukupno neto	123,628,493	109,642,853

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva prema obezvređenju (Nastavak)

Finansijska sredstva po kategorijama

U narednom pregledu prikazana su finansijska sredstva prema kategorijama koje služe za obračun ispravki vrednosti i to podeljene na:

- Sredstva koja se ne klasifikuju po MSFI 9 kao finansijska sredstva.
- Sredstva klasifikovana u nivo 1 prema MSFI 9.
- Sredstva klasifikovana u nivo 2 prema MSFI 9.
- Sredstva klasifikovana u nivo 3 prema MSFI 9.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Finansijska sredstva prema obezvređenju (Nastavak)
Finansijska sredstva po kategorijama (Nastavak)

Pregled finansijskih sredstava prema nivoima i internim kategorijama u skladu sa Metodologijom obračuna ispravki vrednosti prema MSFI 9:

Kategorije	31. decembar 2023. godine		(u hiljadama dinara)	
	Bruto izloženost	Neto izloženost	31. decembar 2022. godine Bruto izloženost	Neto izloženost
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16,732,386	16,729,593	21,730,549	21,728,051
Nivo 1, od toga:	16,732,386	16,729,593	21,730,549	21,728,051
Interna kategorija 1	2,173,597	2,171,855	2,551,086	2,551,086
Država, državne i ostale institucije sa eksternim rejtingom	14,558,789	14,557,738	19,179,463	19,176,965
Potraživanja po osnovu derivata	5,195	5,195	11,752	11,752
Nivo 1, od toga:	5,195	5,195	11,752	11,752
Interna kategorija 1	-	-	-	-
Država, državne i ostale institucije sa eksternim rejtingom	5,195	5,195	11,752	11,752
Hartije od vrednosti	13,713,114	13,713,114	12,084,609	12,084,609
Nivo 1, od toga:	13,713,114	13,713,114	12,084,586	12,084,586
Interna kategorija 1	14,738	14,738	13,499	13,499
Država, državne i ostale institucije sa eksternim rejtingom	13,698,376	13,698,376	12,071,087	12,071,087
Nivo 2, od toga:	-	-	23	23
Interna kategorija 1	-	-	23	23
Nivo 3, od toga:	-	-	-	-
Interna kategorija 1	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,926,708	13,924,349	4,068,927	4,066,855
Nivo 1, od toga:	13,926,707	13,924,349	4,068,926	4,066,855
Interna kategorija 1	1,088,410	1,086,686	943,452	942,767
Interna kategorija 2	1,069	1,053	861	854
Država, državne i ostale institucije sa eksternim rejtingom	12,837,228	12,836,610	3,124,613	3,123,234
Nivo3, od toga:	1	-	1	-
Interna kategorija 5	1	-	1	-
Kredit i potraživanja od komitenata	79,430,772	78,324,435	71,957,507	71,193,873
Nivo 1, od toga:	64,088,892	63,930,009	60,350,816	60,224,648
Interna kategorija 1	58,285,066	58,178,222	56,054,119	55,958,851
Interna kategorija 2	5,803,826	5,751,787	4,296,697	4,265,797
Nivo 2, od toga:	13,807,349	13,695,519	10,475,243	10,346,582
Interna kategorija 1	12,829,914	12,756,399	9,638,212	9,576,320
Interna kategorija 2	706,723	698,859	489,946	486,659
Interna kategorija 3	223,373	201,741	159,511	141,253
Interna kategorija 4	47,339	38,520	187,574	142,350
Nivo 3, od toga:	1,534,531	698,907	1,131,448	622,643
Interna kategorija 1	137,174	123,830	57,524	45,838
Interna kategorija 2	50,799	43,868	18,920	13,792
Interna kategorija 3	42,836	34,361	73,856	66,270
Interna kategorija 4	48,844	41,141	11,558	9,456
Interna kategorija 5	1,254,878	455,707	969,590	487,287

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva prema obezvređenju (Nastavak)

Finansijska sredstva po kategorijama (Nastavak)

Kategorije	31. decembar 2023. godine		31. decembar 2022. godine	
	Bruto izloženost	Neto izloženost	Bruto izloženost	Neto izloženost
Ostala sredstva	998,894	931,807	614,665	557,713
Nivo 1, od toga:	908,796	906,390	542,087	537,777
Interna kategorija 1	906,705	904,310	536,845	532,545
Interna kategorija 2	1,916	1,905	2,415	2,406
Država, državne i ostale institucije sa eksternim rejtingom	175	175	2,827	2,826
Nivo 2, od toga:	2,797	2,742	1,623	1,586
Interna kategorija 1	1,628	1,615	1,135	1,118
Interna kategorija 2	156	153	78	75
Interna kategorija 3	674	643	126	117
Interna kategorija 4	339	331	284	276
Nivo 3, od toga:	87,301	22,675	70,955	18,350
Interna kategorija 1	29,962	2,473	29,049	1,847
Interna kategorija 2	317	84	58	33
Interna kategorija 3	125	40	119	50
Interna kategorija 4	15	4	24	12
Interna kategorija 5	56,882	20,074	41,705	16,408

Podela finansijskih sredstava prema internim kategorijama izvršena je u skladu sa Metodologijom za obračun ispravke vrednosti u skladu sa MSFI 9. Banka je sve dužnike podelila u 5 internih kategorija, po grupama dana donje:

Interna kategorija	Dani docnje
1	0
2	1 do 30
3	31 do 60
4	61 do 90
5	Preko 90

Pri čemu su dužnici u grupi 5, dužnici sa default statusom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**30.1 Kreditni rizik (Nastavak)****Finansijska sredstva prema kategorijama (Nastavak)****Fer vrednost kolaterala**

Sistem upravljanja sredstvima obezbeđenja u Banci podrazumeva skup aktivnosti i propisanih mera i pravila koje se primenjuju u cilju kontinuiranog evidentiranja, alokacije i vrednovanja sredstava obezbeđenja (kolaterala).

Kako bi umanjila svoju izloženost kreditnom riziku Banka kao obezbeđenje plaćanja uzima od dužnika kolaterale tj instrumente obezbeđenja. Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi mogu biti u formi:

- Finansijske imovine (garantnih depozita)
- Garancija izdatih od strane drugih banaka kao obezbeđenje plaćanja
- Hipoteke na nepokretnoj imovini (stambenih i poslovnih nepokretnosti)
- Zalogu na pokretnoj imovine (mašina, vozila, oprema) i
- Drugih vidova kolaterala

Banka ne odobrava plasmane klijentima na osnovu vrednosti instrumenata obezbeđenja već na osnovu pozitivne procene njegove finansijske sposobnosti. U tom smislu instrumenti obezbeđenja se koriste isključivo kao tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

Tipovi kolaterala i njihova fer vrednost u momentu izdavanja finansijskog instrumenta koji obezbeđuje usaglašen je sa tipom plasmana, njegovom ročnošću i tipom dužnika.

Instrumenti obezbeđenja su kao takvi upisani u relevantne registre koji su javno dostupni svim zainteresovanim stranama.

Banka može realizovati instrumente obezbeđenja samo nakon proglašenja statusa default-a i raskida ugovora sa dužnikom. Način naplate iz instrumenata obezbeđenja zavisi od tipa samog instrumenata. Fer vrednost (naplaćena vrednost) instrumenata obezbeđenja realizovanih tokom 2023. godine iznosi 36,206 hiljada dinara (2022: 369,706 hiljada dinara).

Za potrebe procene dodatnog kreditnog rizika koji proizilazi iz mogućih problema u realizaciji sredstava obezbeđenja i vremenskog razmaka između neispunjenja obaveza dužnika i mogućnosti Banke da realizuje kolateral, tržišna vrednost kolaterala nad kojim je uspostavljen ili će biti uspostavljen instrument obezbeđenja umanjuje se kako bi se formirala vrednost koju bi Banka postigla u slučaju eventualne prodaje dobra za potrebe naplate svog potraživanja koje je tom imovinom obezbeđeno.

Fer vrednost kolaterala prikazana je u narednom pregledu po procenjenoj tržišnoj vrednosti, ali samo do visine potraživanja koja obezbeđuju. To važi za hipoteke, zaloge, depozite i garancije primljene od dužnika.

Pokriće ukupnih finansijskih sredstava ovako vrednovanim kolateralom na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 30.74%. Pokriće bruto finansijskih sredstava u Nivou 1 ukupnim kolateralom je 26.85%, a pokriće samo hipotekama je 14.98%. Pokriće finansijskih sredstava u Nivou 2 ukupnim kolateralom je 62.92%. a hipotekama 46.66%. Pokriće finansijskih sredstava u Nivou 3 ukupnim kolateralom je 51.32%, a hipotekama 25.85%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva prema kategorijama (Nastavak)

Fer vrednost kolaterala (Nastavak)

Procena fer vrednosti kolaterala i drugog obezbeđenja po plasmanima na dan 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama dinara)

Finansijska sredstva	Bruto aktiva	Depoziti	Hartije od vrednosti i garancije Republike Srbije			
			Hipoteke	Zaloge	Ostalo	
	176,988,970	4,215,561	828,133	32,376,699	4,488,664	12,491,519
Nivo 1	157,373,847	3,695,349	732,980	23,567,328	3,984,790	10,269,445
Nivo 2	17,970,823	508,834	89,360	8,384,387	479,404	1,844,797
Nivo 3	1,644,300	11,378	5,793	424,984	24,470	377,277

Procena fer vrednosti kolaterala i drugog obezbeđenja po plasmanima na dan 31. decembra 2022. godine

(u hiljadama dinara)

Finansijska sredstva	Bruto aktiva	Depoziti	Hartije od vrednosti i garancije Republike Srbije			
			Hipoteke	Zaloge	Ostalo	
	148,161,745	4,411,970	1,860,100	29,368,167	3,499,399	10,328,567
Nivo 1	130,930,584	3,377,870	1,609,923	22,139,127	3,107,183	7,695,900
Nivo 2	16,025,377	1,027,647	237,257	6,805,868	354,075	2,559,668
Nivo 3	1,205,784	6,453	12,920	423,172	38,141	72,999

LTV racio

LTV racio je obračunat kao odnos bruto vrednosti finansijskog sredstva i procenjene tržišne vrednosti nepokretnosti nad kojom je uspostavljena hipoteka u korist Banke.

Kod finansijskih sredstava obezbeđenih hipotekama na dan 31. decembra 2023. godine najveće učešće 42.19% imaju finansijska sredstva obezbeđena hipotekama sa LTV racion ispod 50%, finansijska sredstva obezbeđena hipotekama sa LTV racion od 50% do 70% imaju učešće od 25.12%, zatim sa LTV racion od 70% do 90% imaju učešće od 15.37%, sa LTV racion preko 100% imaju učešće 12.79%, a finansijska sredstva obezbeđena hipotekama sa LTV racion od 90% do 100% učestvuju sa 4.52%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Finansijska sredstva prema kategorijama (Nastavak)
LTV racio (Nastavak)
LTV racio-stanje na dan 31. decembra 2023. godine

LTV	(u hiljadama dinara)				
	Ispod 50%	50%-70%	70%-90%	90%-100%	Više od 100%
Finansijska sredstva obezbeđena hipotekom	13,659,847	8,133,881	4,977,211	1,464,659	4,141,101
Nivo 1	7,073,029	7,172,867	4,489,255	1,069,157	3,763,020
Nivo 2	6,496,252	936,690	317,199	278,820	355,426
Nivo 3	90,566	24,324	170,757	116,682	22,655

LTV racio-stanje na dan 31. decembra 2022. godine

LTV	(u hiljadama dinara)				
	Ispod 50%	50%-70%	70%-90%	90%-100%	Više od 100%
Finansijska sredstva obezbeđena hipotekom	9,836,239	10,796,925	6,102,239	293,682	2,339,082
Nivo 1	5,616,291	9,417,856	5,230,976	265,848	1,608,156
Nivo 2	3,931,878	1,364,011	762,348	27,834	719,797
Nivo 3	288,070	15,058	108,915	-	11,129

Finansijska sredstva prema kašnjenju

Na dan 31. decembra 2023. godine bez kašnjenja je 96.13% ukupnih bruto finansijskih sredstava, u kašnjenju od 1 do 30 dana 2.58%, u kašnjenju od 31 do 90 dana 0.27%, u kašnjenju od 91 do 180 dana 0.16%, u kašnjenju od 181 do 365 dana 0.20%, a u kašnjenju preko 365 dana 0.65% finansijskih sredstava.

Pregled finansijskih sredstava po intervalima kašnjenja

	31. decembar 2023. godine		31. decembar 2022. godine	
	Bruto izloženost	Neto izloženost	Bruto izloženost	Neto izloženost
Bez kašnjenja	119,980,276	119,700,951	100,182,762	99,951,685
1-30 dana	3,222,304	3,187,452	8,903,556	8,874,743
31-90 dana	334,324	287,032	424,725	349,984
91-180 dana	201,838	79,979	152,008	74,108
181-365 dana	254,390	70,707	226,226	136,943
Preko 365 dana	813,937	302,372	578,732	255,390
Ukupno	124,807,069	123,628,493	110,468,009	109,642,853

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva po delatnostima

U sledećem pregledu prikazana je struktura finansijskih sredstava po granama delatnosti u bruto i neto iznosu.

Na dan 31. decembra 2023. godine najveće učešće u bruto finansijskim sredstvima ima izloženost prema bankama i fin.organizacijama sa 24.72% (2022: 23.15%).

Koncentracija finansijskih sredstava po delatnostima (u hiljadama dinara)

	31. decembar 2023. godine		31. decembar 2022. godine	
	Bruto izloženost	Neto izloženost	Bruto izloženost	Neto izloženost
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	4,502,360	4,459,890	3,925,481	3,888,900
Rudarstvo	1,045,662	1,043,160	974,058	970,673
Prerađivačka industrija	15,100,840	14,845,586	14,360,355	14,145,651
Snabdevanje el. energijom, gasom i klimatizacija	728,088	702,686	737,713	720,030
Građevinarstvo	8,583,180	8,343,208	8,178,371	8,125,281
Trgovina, popravka motornih vozila i motocikala	12,016,281	11,844,172	9,585,168	9,457,319
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	5,452,587	5,400,295	5,462,169	5,410,938
Nekretnine, stručne, naučne i tehničke delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija	2,538,614	2,520,910	2,258,497	2,245,278
Banke, fin. organizacije, osiguranje	30,857,897	30,825,929	25,572,830	25,537,703
Fizička lica	22,355,350	22,076,312	20,178,668	19,943,104
Ostalo	21,626,210	21,566,345	19,234,699	19,197,976
Ukupno	124,807,069	123,628,493	110,468,009	109,642,853

Izloženost prema klijentima u ostalim delatnostima obuhvata:

- Strana lica uključujući i strane banke koje nemaju definisanu i registrovanu delatnost u skladu sa Uredbom Vlade Republike Srbije o klasifikaciji delatnosti,
- Izloženost prema državnim organima,
- Izloženosti za administrativne pomoćne i uslužne delatnosti,
- Delatnosti putničkih agencija, obrazovanje,
- Zdravstvenu i socijalna zaštita,
- Umetnost, zabavu i rekreaciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Finansijska sredstva po delatnostima (Nastavak)
Koncentracija vanbilansnih stavki po delatnostima (u hiljadama dinara)

	31. decembar 2023. godine		31. decembar 2022. godine	
	<u>Bruto izloženost</u>	<u>Neto izloženost</u>	<u>Bruto izloženost</u>	<u>Neto izloženost</u>
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	234,249	234,128	279,864	279,840
Rudarstvo	2,095,712	2,095,681	68,222	68,220
Prerađivačka industrija	12,287,596	12,284,786	8,562,018	8,561,339
Snabdevanje el. energijom, gasom i klimatizacija	765,591	765,530	670,788	670,504
Građevinarstvo	16,772,562	16,769,858	13,131,025	13,130,577
Trgovina, popravka motornih vozila i motocikala	8,455,709	8,454,553	5,365,472	5,365,139
Saobraćaj i skladištenje, usluge smeštaja i ishrane, informisanje i komunikacije	4,041,567	4,039,906	3,335,870	3,334,632
Nekretnine, stručne, naučne i tehničke delatnosti, umetnost, zabava i rekreacija	2,440,742	2,440,089	1,632,127	1,631,907
Banke, fin. organizacije, osiguranje	8,073	7,782	11,234	11,232
Fizička lica	551,118	550,445	435,722	435,276
Ostalo	4,528,982	4,528,100	4,201,394	4,200,909
Ukupno	<u>52,181,901</u>	<u>52,170,858</u>	<u>37,693,736</u>	<u>37,689,575</u>

Koncentracija finansijskih sredstava po delatnostima je u okviru propisanih internih limita.

Finansijska sredstva po regionima

Finansijska sredstva prema izloženosti pojedinim regionima prikazana su u narednom pregledu. Na dan 31. decembra 2023. godine dominantno je učešće neto izloženosti prema dužnicima u Srbiji (90.75%). Dužnici iz Evropske unije učestvuju sa 3.56%. iz USA i Kanade sa 0.07%, a dužnici sa ostalih područja sa 5.62%.

Koncentracija finansijskih sredstava po regionima na neto nivou

	(u hiljadama dinara)	
	<u>31. decembar 2023.</u>	<u>31. decembar 2022.</u>
Srbija	112,197,195	100,200,158
Evropska unija	4,396,141	1,840,541
SAD i Kanada	92,393	91,390
Ostalo	6,942,764	7,510,764
Ukupno	<u>123,628,493</u>	<u>109,642,853</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Finansijska sredstva po regionima Srbije

Finansijska sredstva prema izloženosti pojedinim regionima Srbije prikazana su u narednom pregledu. Na dan 31. decembra 2023. godine dominantno je učešće neto izloženosti prema dužnicima u Beogradu 58.29%, zatim u Zapadnoj Srbiji 21.38%, Vojvodini 10.42%, Južnoj Srbiji 6.20% i Istočnoj Srbiji 3.71%.

Koncentracija finansijskih sredstava po regionima Srbije na neto nivou (u hiljadama dinara)

	(u hiljadama dinara)	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Beograd	65,402,810	58,749,452
Vojvodina	11,687,644	9,589,187
Južna Srbija	6,951,442	5,944,814
Istočna Srbija	4,166,704	3,581,614
Zapadna Srbija	23,988,595	22,335,091
Ukupno	112,197,195	100,200,158

Otpis potraživanja

Banka će na odgovarajući način upravljati naplatom loših plasmana sve dok procenjuje da je ekonomski opravdano preduzimanje aktivnosti u vezi sa naplatom tj. dokle god postoji mogućnost naplate takvog plasmana. Banka smatra da ekonomska opravdanost naplate prestaje u sledećim situacijama:

- Ozbiljnih poteškoća u postupku naplate koje uključuju smrt dužnika ili založnog dužnika,
- Nepostojanje imovine na kojoj bi se moglo sprovesti izvršenje,
- Duži vremenski period bez naplate i bez perspektive dalje naplate,
- Iznos duga klijenta je nizak pa ne opravdava angažovanje resursa banke radi naplate.

Nakon toga ako utvrdi nepostojanje mogućnosti naplate, Banka sprovodi tzv opšti otpust duga. Opštim otpustom duga Banka vrši trajno odustajanje od naplate potraživanja od dužnika, na bazi poravnjanja (sporazuma) sa dužnikom / sadužnicima, pravnosnažne sudske odluke, izvršne isprave (presuda, rešenje), odluke nadležnog organa Banke ili ustupanjem potraživanja koje prouzrokuje prestanak prava na dalju naplatu. U tom slučaju, sva potraživanja Banke se isknjižavaju iz bilansne i vanbilansne evidencije. Opštem otpustu kredita (zajma) i/ili potraživanja može i ne mora da prethodi direktni otpis kredita (zajma) i/ili potraživanja. Sa druge strane Banka sprovodi i tzv računovodstveni otpis bilansne aktive koja je niskog stepena naplativosti (eng. Accounting writte off). Pod računovodstvenim otpisom se podrazumeva prenos bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju banke. Pod bilansnom aktivom podrazumevaju se problematični krediti i ostala problematična potraživanja. Računovodstveni otpis ne podrazumeva odricanje Banke od zakonskih i ugovorenih prava, niti od naplate ovih potraživanja, već se vrši računovodstveni otpis iz bilansne evidencije banke, dok ova potraživanja nastavljaju da se vode u vanbilansnoj evidenciji i Banka nastavlja da vodi započete aktivnosti naplate potraživanja. Banka sprovodi računovodstveni otpis bilansne aktive niskog stepena naplativosti u slučaju kada obračunati iznos obezvređenja tih potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti iznosi 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti, odnosno ukoliko su ista u potpunosti indirektno otpisana. Računovodstveni otpis se vrši najmanje na kvartalnom nivou. U toku 2023. godine Banka je računovodstveno otpisala potraživanja po osnovu problematičnih kredita u ukupnom iznosu od 33,981 hiljada dinara (2022: 410,924 hiljada dinara).

Potraživanja u stečaju

Banka vrši prijavu potraživanja u stečajnom postupku podnošenjem iste nadležnom sudu u pisanom obliku. Banka je dužna da potraživanja prijavi u originalnoj valuti potraživanja, u skladu sa Zakonom o stečaju. Danom otvaranja stečajnog postupka, potraživanja poverilaca prema stečajnom dužniku, koja nisu dospela, smatraju se dospelim. Potraživanja u stranoj valuti obračunavaju se u dinarskoj protivvrednosti prema zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan otvaranja stečajnog postupka i u knjigama se dalje evidentiraju u dinarima. Potraživanja u funkcionalnoj valuti (RSD), kao i potraživanja po indeksiranim plasmanima, nakon otvaranja stečajnog postupka u knjigama se vode u originalnoj valuti, odnosno dinarima. Nakon što stečajni upravnik utvrdi konačnu listu priznatih potraživanja, potraživanje prema klijentu u bilansnoj evidenciji se svodi na iznos iz liste priznatih potraživanja, a eventualna razlika se prenosi u vanbilansnu evidenciju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1 Kreditni rizik (Nastavak)

Otpis potraživanja (Nastavak)

U vezi primene Smernica za objavljivanje podataka i informacija Banke koji se odnose na kvalitet aktive ("Smernice"), tražene kvalitativne informacije, kao i kvantitativne informacije će biti obelodanjene u okviru podataka shodno Odluci o objavljivanju podataka i informacija banke ("Službeni glasnik RS" br. 125/2014. 4/2015 i 103/2016).

Restrukturiranje kredita

Banka je tokom 2023. godine vršila izmenu uslova otplate potraživanja u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki (Službeni glasnik RS br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017, 103/2018 i 8/2019).

U skladu sa izmenom Odluke Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki od 29. juna 2016. godine docnja u naplati potraživanja računa se prema poslednjem ugovorenom datumu dospeća i to za iznos potraživanja koji je materijalno značajan.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi s otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama bez obzira na to je li određeni iznos tog potraživanja dospelo, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirenja obveza u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke i to na najmanje jedan od sledećih načina:

- Promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, a naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate potraživanja povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice pod kojim se podrazumeva prestanak priznavanja tog dela u bilansu, otpis dela obračunate kamate, otpis dela potraživanja, promena datuma dospeća glavnice i/ili kamate i dr.) ili u odnosu na uslove koji bi u trenutku promene uslova bili odobreni drugom dužniku s istim ili sličnim nivoom rizika.
- Refinansiranjem potraživanja – nastanak novog potraživanja banke po osnovu plasmana koji je odobrila radi izmirenja dela ili celog iznosa obaveze koju dužnik ima prema banci ili drugom pravnom licu kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku.

Pod restrukturiranim potraživanjima od pravnog lica podrazumevaju se:

- potraživanja od dužnika koja su restrukturirana na nivou Banke gde uslove restrukturiranja definiše Banka;
- potraživanja od dužnika koja su restrukturirana u saradnji sa ostalim poveriocima, bilo na bazi međubankarskog sporazuma o jednakim uslovima restrukturiranja ili na bazi Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju privrednih društava uz učešće institucionalnog posrednika;
- potraživanja od dužnika kod kojih je u prethodnom stečajnom postupku predložen i usvojen Unapred pripremljen plan reorganizacije i
- potraživanja od dužnika kod kojih je u stečajnom postupku predložen i usvojen Plan reorganizacije stečajnog dužnika

Restrukturiranim potraživanjima od fizičkog lica smatra se potraživanje od dužnika za koga je Banka, na osnovu kreditne sposobnosti, ocenila da je on u mogućnosti da uredno izmiruje svoje obaveze prema Banci, u narednom periodu uz učinjen ustupak.

Pri preduzimanju mera restrukturiranja Banka je dužna da proceni da li je restrukturiranje plasmana prema pojedinačnom dužniku održivo i ekonomski opravdano za Banku i dužnika, kao i da utvrdi plan restrukturiranja i da redovno prati njegovo sprovođenje i efekte.

Banka redovno, a najmanje jednom u šest meseci, prati sprovođenje plana restrukturiranja kroz Izveštaj o restrukturiranim potraživanjima na nivou klijenta.

Banka može da prestane da potraživanje smatra restrukturiranim ako su na kraju probnog perioda ispunjeni sledeći uslovi:

- restrukturirano potraživanje nije klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja;
- dužnik je redovnim uplatama po osnovu glavnice ili kamate otplatio materijalno značajan deo ukupnog iznosa duga tokom najmanje polovine probnog perioda;
- dužnik nije u docnji dužoj od 30 dana ni po jednoj obavezi prema banci.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Restrukturiranje kredita (Nastavak)

Probni period je period od najmanje dve godine koji počinje da teče od trenutka kada se restrukturirano potraživanje klasifikuje kao potraživanje koje se ne smatra problematičnim.

Materijalno značajan deo ukupnog iznosa duga predstavlja iznos u visini najmanje 6% glavnice potraživanja sa izmenjenim uslovima otplate po osnovu stambenog kredita ili potraživanja kojim je refinansirano potraživanje banke po osnovu tog kredita, odnosno 8% glavnice potraživanja u slučaju ostalih potraživanja.

U narednom pregledu je prikazan broj klijenata i plasmana koji su restrukturirani u toku 2023. godine, kao i njihova bruto izloženost na dan 31. decembra 2022. godine.

Stanje 31. decembra 2023. godine	Broj klijenata	Broj restrukturiranih kredita
181,972	42	47

U narednom pregledu je prikazan broj klijenata i plasmana koji su restrukturirani u toku 2021. godine, kao i njihova izloženost na dan 31. decembra 2021. godine.

Stanje 31. decembra 2022. godine	Broj klijenata	Broj restrukturiranih kredita
137,097	25	26

Pregled ukupnih restrukturiranih obezvređenih kredita na dan 31. decembra 2023. godine

Kategorije	(u hiljadama dinara)			
	31. decembra 2023. godine			
	Bruto izloženost	Neto izloženost	Broj klijenata	Broj partija
Nivo 1	-	-	-	-
Nivo 2	51,158	50,955	15	15
Nivo 3	344,657	249,339	71	82
Ukupno	395,815	300,294	86	97

Pregled ukupnih restrukturiranih obezvređenih kredita na dan 31. decembra 2022. godine

Kategorije	(u hiljadama dinara)			
	31. decembra 2022. godine			
	Bruto izloženost	Neto izloženost	Broj klijenata	Broj partija
Nivo 1	-	-	-	-
Nivo 2	146,356	145,963	19	21
Nivo 3	228,574	186,880	50	56
Ukupno	374,930	332,843	69	77

Fer vrednost sredstava i obaveza

Fer vrednost koja se navodi u finansijskim izveštajima je iznos za koji sredstvo može biti razmenjeno ili obaveza izmirena između obaveštenih voljnih strana u nezavisnoj transakciji.

Fer vrednost se računa na osnovu tržišnih informacija raspoloživih na datum izveštavanja.

Kada god je moguće Banka meri fer vrednost upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije pod tržišnim uslovima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**30.1 Kreditni rizik (Nastavak)****Fer vrednost sredstava i obaveza (Nastavak)**

Fer vrednost nekog tekućeg likvidnog finansijskog instrumenta prikazana po njegovoj nominalnoj vrednosti je približno jednaka njegovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovo uključuje gotovinu kao i potraživanja i obaveze bez definisanog dospeća ili bez fiksne kamatne stope. Za ostala potraživanja i obaveze, budući očekivani tokovi gotovine se diskontuju na njihove neto sadašnje vrednosti koristeći tržišne kamatne stope.

Kotirajuće tržišne cene se koriste za hartije kojima se trguje. Fer vrednost ostalih hartija se računa kao neto sadašnja vrednost budućih očekivanih gotovinskih tokova primenom kamatnih stopa za slične hartije od vrednosti.

U postupku utvrđivanja fer vrednosti municipalnih obveznica izdatih od strane lokalnih organa vlasti u Republici Srbiji diskontna stopa se uvećava za rizik/premiju emitenta u momentu izdavanja municipalnih obveznica ili na skoriji datum ukoliko je podatak dostupan. Banka za obračunat kreditni spread koji se utvrđuje kao trošak rizika (engl. Cost of Risk) primenjuje pristup baziran na inicijalno procenjenoj vrednosti te risk premije.

S obzirom da ne postoji dovoljno rasprostranjeno sekundarno tržište kredita na kome bi se utvrdila fer cena ovih finansijskih instrumenata, neophodno je koristiti niže nivoe inputa od Nivoa 1 i Nivoa 2, pre svega Nivo 3. Jedinica posmatranja je individualni kredit tj. kreditna partija, a fer vrednost se određuje pomoću prihodnog pristupa, odnosno konvertovanjem budućih novčanih tokova (prihoda) konkretnog kredita pomoću DCF metoda.

Produkcija novih plasmana u toku 2023. godine segmentu stanovništva i privrede, bila je u skladu sa tržišnim uslovima (odstupanje po mesecima po pojedinačnim kategorijama proizvoda uzimajući u obzir ročnost, valutu, tip plasmana je uglavnom u opsegu +/-1 p.p.). S tim u vezi, utvrđena fer vrednost kredita plasiranih u toku 2023 godine jednaka je knjigovodstvenoj vrednosti.

Za kredite plasirane pre 2023. godine rađeno je diskontovanje kamatnim stopama dostupnim na sajtu Narodne Banke Srbije. One se nalaze u izveštaju Kamatne stope banaka na kredite odobrene stanovništvu i nefinansijskom sektoru, po vrsti, ročnosti i namenama – novoodobreni poslovi. Uzeti su podaci iz meseca decembra 2023. godine.

Procena finansijskih instrumenata

Banka meri fer vrednost pomoću sledeće hijerarhije fer vrednosti, na osnovu značaja ulaznih podataka koji se koriste u izradi merenja:

- Nivo 1: nekorigovane kotirane tržišne cene na aktivnim tržištima za identična sredstva ili obaveze kojima tržišni učesnici mogu pristupiti na dan merenja fer vrednosti;
- Nivo 2: tehnike procene koje se zasnivaju na direktno (cene) ili indirektno (izvedeni iz cena, kamatnih stopa, korelacija, itd.) utvrdivim ulaznim podacima koje nisu kotirane cene iz nivoa 1. Indirektno utvrđivi podaci se koriste za vrednovanje instrumenata na osnovu kotirane tržišne cene na aktivnim tržištima za slične instrumente; navedene cene za iste ili slične instrumente na tržištu koja se smatraju manje aktivnim ili druge tehnike procene u kojima su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi iz tržišnih podataka;
- Nivo 3: parametri nivoa 3 nisu javno dostupni za dato sredstvo ili obavezu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Procena finansijskih instrumenata (Nastavak)
Finansijska sredstva koja se vode po fer vrednosti (u hiljadama dinara)

31. decembar 2023. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrednosti				13,713,114
• Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	14,737	-	-	14,737
• Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	13,698,377	-	13,698,377
31. decembar 2022. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrednosti				12,084,609
• Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	13,522	-	-	13,522
• Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	-	12,071,087	-	12,071,087

Finansijska sredstva i obaveze koje se ne vode po fer vrednosti (u hiljadama dinara)

31. decembar 2023. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	16,729,593	-	16,729,593
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	5,195	5,195
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	13,924,349	13,924,349
Kreditni i potraživanja od komitenata	-	-	79,414,312	79,414,312
Ostala sredstva	-	-	931,807	931,807
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugih finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-	-	8,259,225	8,259,225
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	92,066,727	92,066,727
Ostale obaveze	-	-	1,381,421	1,381,421
31. decembar 2022. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	21,728,051	-	21,728,051
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	11,752	11,752
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	4,066,855	4,066,855
Kreditni i potraživanja od komitenata	-	-	71,279,991	71,279,991
Ostala sredstva	-	-	557,713	557,713
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugih finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-	-	8,212,864	8,212,864
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	81,057,405	81,057,405
Ostale obaveze	-	-	891,494	891,494

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.1 Kreditni rizik (Nastavak)
Procena finansijskih instrumenata (Nastavak)

Pregled finansijskih sredstava i finansijskih obaveza po fer vrednosti – poređenje njihove knjigovodstvene i fer vrednosti obračunate samo u svrhu obelodanjivanja u Napomenama (u hiljadama dinara)

31. decembar 2023. godine	Fer vrednost kroz bilans uspeha	Fer vrednost kroz ostali rezultat	Ostali amort. trošak	Ukupan iznos u knjigama	Ukupna fer vrednost
Finansijska sredstva					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	16,729,593	16,729,593	16,729,593
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	5,195	5,195	5,195
Hartije od vrednosti	14,737	13,698,377	-	13,713,114	13,713,114
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	13,924,349	13,924,349	13,924,349
Kredit i potraživanja od komitenata	-	-	78,324,435	78,324,435	79,414,312
Ostala sredstva	-	-	931,807	931,807	931,807
Finansijske obaveze					
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-	-	8,259,225	8,259,225	8,259,225
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	92,066,727	92,066,727	92,066,727
Ostale obaveze	-	-	1.381,421	1.381,421	1.381,421
31. decembar 2022. godine					
Finansijska sredstva					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	21,728,051	21,728,051	21,728,051
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	11,752	11,752	11,752
Hartije od vrednosti	13,522	12,071,087	-	12,084,609	12,084,609
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	4,066,855	4,066,855	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata	-	-	71,193,873	71,193,873	71,279,991
Ostala sredstva	-	-	557,713	557,713	557,713
Finansijske obaveze					
Obaveze po osnovu derivata	-	-	1,573	1,573	1,573
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	-	-	8,212,864	8,212,864	8,212,864
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	81,057,821	81,057,821	81,057,405
Ostale obaveze	-	-	891,494	891,494	891,494

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**30.2 Kapital i adekvatnost kapitala**

Cilj upravljanja Banke u vezi sa pokazateljem adekvatnosti kapitala je da se obezbedi održavanje potrebnog nivoa kapitala kao podrška razvoju Banke i rastu poslovnih aktivnosti.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala i rizične aktive Banke. Rizična aktiva Banke jednaka je zbiru aktive ponderisane kreditnim rizikom i kapitalnog zahteva u vezi sa deviznim i operativnim rizikom pomnoženih recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala.

Kapital Banke čini zbir osnovnog kapitala i dopunskog kapitala, umanjen za zbir odbitnih stavki, s tim da je Banka dužna da u svom poslovanju obezbedi da visina njenog kapitala nikad ne bude manja od dinarske protivvrednosti iznosa od 10,000,000 EUR.

Kapitalni zahtev za kreditni rizik Banka izračunava primenom standardizovanog pristupa, množenjem ukupne aktive ponderisane kreditnim rizikom sa 8%. Aktivom Banke ponderisanom kreditnim rizikom smatra se zbir bruto knjigovodstvene vrednosti bilansne aktive umanjene za ispravke vrednosti i bruto knjigovodstvene vrednosti vanbilansnih stavki umanjene za rezervisanja, pomnoženih faktorima konverzije.

Kapitalni zahtev u vezi sa deviznim rizikom izračunava se množenjem zbira ukupne neto otvorene devizne pozicije i apsolutne vrednosti neto otvorene pozicije u zlatu sa 8%. Ukupna neto otvorena devizna pozicija predstavlja apsolutnu vrednost ukupne duge, odnosno ukupne kratke devizne pozicije, zavisno od toga koja je od ovih apsolutnih vrednosti veća.

Kapitalni zahtev za operativni rizik Banka izračunava primenom pristupa osnovnog indikatora u iznosu trogodišnjeg proseka indikatora izloženosti pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%.

Uzimajući u obzir da Banka ne dostiže propisane limite, nije dužna da pored kapitalnih zahteva za kreditni, devizni i operativni rizik, izračunava i obezbeđuje pokriće kapitalnih zahteva u vezi sa ostalim tržišnim rizicima koji proizilaze iz stavki koje se vode u knjizi trgovanja.

Na dan 31. decembra 2023. godine kapital i adekvatnost kapitala obračunati su prema odlukama Narodne banke Srbije usklađenim sa primenom Bazel III standarda.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. iznose:

- Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke iznosi 26.98%;
- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke iznosi 26.98%;
- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke iznosi 25.47% i

viši su od minimalnih vrednosti propisanih Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala:

- 8% za pokazatelj adekvatnosti kapitala banke;
- 6% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke;
- 4.5% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.2 Kapital i adekvatnost kapitala (Nastavak)

R. broj	Naziv pozicije	U hiljadama dinara	
		31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
1	KAPITAL	21,475,618	20,552,618
1.1	OSNOVNI KAPITAL	21,474,278	20,551,278
1.1.1	Osnovni akcijski kapital	20,274,278	19,351,278
1.1.1.1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuća emisiona premija	17,161,329	17,161,329
1.1.1.1.1	Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	9,887,600	9,887,600
1.1.1.1.2	Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	7,273,729	7,273,729
1.1.1.2	(-) Gubitak	-	-
1.1.1.3	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici/gubici	(270,302)	(499,012)
	Rezerve iz dobiti. ostale rezerve i rezerve za opšte bankarske		
1.1.1.4	Rizike	5,113,022	3,827,958
	(+/-) Regulatorna prilagođavanja vrednosti elemenata osnovnog akcijskog kapitala	(13,905)	(12,291)
1.1.1.5	(-) Gudvil umanjen za povezane odložene poreske obaveze	-	-
1.1.1.6	(-) Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(1,619,806)	(1,016,170)
1.1.1.7	(-) Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti. izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika. umanjena za povezane odložene poreske obaveze	(53,076)	(51,106)
	(-) Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj		
1.1.1.8	aktivni i vanbilansnim stavkama banke koji se odbija od osnovnog akcijskog kapitala banke	-	-
1.1.1.9	(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom NBS	(42,984)	(59,430)
1.1.1.10	(-) Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala	-	-
1.1.1.11	Dodatni osnovni kapital	1,200,000	1,200,000
1.1.2	Instrumenti dodatnog osnovnog kapitala i pripadajuća emisiona premija	1,200,000	1,200,000
1.1.2.1	Uplaćen iznos instrumenata dodatnog osnovnog kapitala	600,000	600,000
1.1.2.1.1	Pripadajuća emisiona premija uz instrumente dodatnog osnovnog kapitala	600,000	600,000
1.1.2.1.2	DOPUNSKI KAPITAL	1,340	1,340
1.2	Instrumenti dopunskog kapitala. subordinirane obaveze i pripadajuća emisiona premija	1,340	1,340
1.2.1	Uplaćen iznos instrumenata dopunskog kapitala	1,340	1,340
1.2.1.1	Pripadajuća emisiona premija uz instrumente dopunskog kapitala	-	-
1.2.1.2	Kapitala	-	-
2.	Ukupna rizična aktiva:	79,586,823	68,539,985
2.1	Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	71,543,289	62,382,259
2.2	Rizikom ponderisane izloženosti za devizni rizik	824,896	-
2.3	Rizikom ponderisana aktiva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	-	9,388
2.4	Rizikom ponderisane izloženosti za operativni rizik	7,218,638	6,148,338
3.	Pokazatelji adekvatnosti kapitala:		
3.1	Pokazatelj adekvatnosti kapitala	26.98%	29.99%
3.2	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	26.98%	29.98%
3.3	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	25.47%	28.23%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.3 Sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka se aktivno bavi prodajom imovine stečene naplatom potraživanja i tako stečenu imovinu može zadržati određeni period samo u slučajevima kada bi brza prodaja dovela do značajnih gubitaka.

Materijalne vrednosti stečene naplatom potraživanja na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine

Red. br.	Opis stečene imovine	Površina (m ²)	Datum sticanja imovine	Izvršni dužnik	Neto vrednost 31. decembar 2023.	Neto vrednost 31. decembar 2022.
1.	Porodično Stambena Zgrada 1, Ko Voljavče-Jagodina	321	31.avgust 2020. 29. septembar 2020.	Interchem HIM doo	6,810	6,810
2.	Dvosoban stan-Kragujevac	121		Interchem HIM doo	10,584	10,584
3.	Poslovni prostor 1-u suterenu, KO Jagodina	222	21. maj 2021.	Interchem HIM doo	12,052	12,052
4.	Poslovni prostor 2-u prizemlju, KO Jagodina	222	21. maj 2021.	Interchem HIM doo	20,101	20,101
5.	Poslovni prostor 1-u potkrovlju, KO Jagodina	222	21.maj 2021.	Interchem HIM doo	16,053	16,053
Ukupno					65,600	65,600

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.4 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospele obaveze. Cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje likvidnih sredstava Banke na nivou koji zadovoljava ispunjavanje dospelih obaveza Banke.

Banka svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj omogućava da u svakom trenutku ispuni svoje dospele obaveze (likvidnost) i da trajno ispunjava sve svoje obaveze (solventnost).

Za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji je usvojio Politiku upravljanja rizikom likvidnosti i Plan poslovanja u slučaju nastanka krize likvidnosti;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku i utvrđuje Proceduru za upravljanje rizikom likvidnosti;
- Služba za upravljanje rizicima i Sektor sredstava koji dnevno prate i održavaju likvidnost.
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke riziku likvidnosti i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom i

Merenje rizika likvidnosti vrši se u Službi za upravljanje rizicima kroz izračunavanje Pokazatelja likvidnosti, Užeg pokazatelja likvidnosti i Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom, dodatnih racija likvidnosti, Racija koncentracije depozita, GAP analizu i stres testove.

Merenje nivoa izloženosti riziku likvidnosti vrši se praćenjem Pokazatelja likvidnosti, Užeg pokazatelja likvidnosti i Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom propisanih Odlukom Narodne banke Srbije o upravljanju rizikom likvidnosti banke i Procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti. Pokazatelj predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja prvog reda i likvidnih potraživanja drugog reda, s jedne strane, i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna ovog Pokazatelja, s druge strane. Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos zbira likvidnih potraživanja prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna ovog pokazatelja, s druge strane. Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa.

Ostvarene vrednosti Pokazatelja i Užeg pokazatelja likvidnosti

	Pokazatelj likvidnosti	
	2023.	2022.
31. decembar	2,07	1.95
Prosečna vrednost	2.05	1.83
Maksimalna vrednost	2.47	2.33
Minimalna vrednost	1.65	1.34
	Uži pokazatelj likvidnosti	
	2023.	2022.
31. decembar	1.43	1.70
Prosečna vrednost	1.49	1.56
Maksimalna vrednost	1.97	1.95
Minimalna vrednost	1.20	1.12

Likvidnost Banke pratila se i kroz Racio likvidne aktive koji predstavlja odnos likvidne aktive i ukupne aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.4 Rizik likvidnosti (Nastavak)
Ostvarene vrednosti Racija likvidne aktive

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
31. decembar	33.26%	32.29%
Prosečna vrednost	30.65%	28.20%
Maksimalna vrednost	34.26%	34.51%
Minimalna vrednost	28.38%	23.73%

Ostvarene vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
31. decembar	154.02%	147.70%

U toku 2023. godine Banka je nivo rizika likvidnosti pratila i na osnovu kretanja dodatnih racija likvidnosti propisanih Procedurom za upravljanje rizikom likvidnosti, kao i na osnovu pokazatelja iz ugovora koje je Banka potpisala sa međunarodnim finansijskim institucijama. Vrednosti ovih pokazatelja kretale su se u okviru limita propisanih Procedurom, odnosno u okviru limita ugovorenih sa međunarodnim finansijskim institucijama.

Za praćenje i upravljanje rizikom likvidnosti od ključnog značaja je praćenje usklađenosti dospeća sredstava i obaveza. Usaglašenost i kontrolisana neusaglašenost dospeća aktive i obaveza su fundamentalne za rukovodstvo Banke. Nije uobičajeno za banke da se ikad u potpunosti usaglase, obzirom da se poslovne transakcije često vrše na neodređen period i da su različiti vrsta. Neusaglašena pozicija potencijalno povećava profitabilnost, ali u isto vreme povećava i rizik od gubitka.

Banka je u 2023. godine procedurom upravljanje rizikom likvidnosti i metodologijom za pretvaranje bilansnih i vanbilansnih pozicija u novčane tokove internim aktima definisala detaljna metodološka pravila za raspoređivanje bilansnih stavki aktive i pasivom, kao i vanbilansnih stavki u gep likvidnosti, definisala limita po korpama dospeća, zatim definisala odgovornosti učesnika kako u izradi gega likvidnosti tako i učesnika u dostavljanju podataka koji su relevantni za izradu gega.

Navedenom metodologijom definisani su Limiti za gep likvidnosti kao maksimalni iznos negativne vrednosti individualnog i/ili kumulativnog gega („liquidity shortage“), koje Banka prihvata kao svoju maksimalnu izloženost riziku likvidnosti, i to nakon uzimanja u obzir unovčavanja svog zaštitnog sloja likvidnosti tj. „liquidity buffer-a“. Takođe Banka je definisala Kapacitet za podnošenje rizika strukturne likvidnosti (*risk bearing capacity*), kvantitativno formulisano, koji predstavlja maksimalan iznos dodatnih izvora finansiranja (zanovljenih i novih) koje Banka može da pribavi u određenom vremenskom trenutku i sa određenim rokom dospeća.

Banka je Metodologijom za pretvaranje bilansnih i vanbilansnih pozicija u novčane tokove definisala da se raspored dinarske i devizne obavezne rezerve u korpe dospeća vrši prema modelu koji prati plan dospeća depozita, ali i modelirane odliva po tekućim računima, odnosno svih onih obaveza koje su uzete u obzir pri mesečnoj kalkulaciji nivoa obavezne rezerve. Na ovaj način raspoređivanje obavezne rezerve zasnovano je na procentima koji odražavaju prikazano dospeće depozita u gepu i ostalih obaveza koji generišu obaveznu rezervu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.4 Rizik likvidnosti (Nastavak)

U narednoj tabeli prikazana su sredstva i obaveze Banke po grupisanim pozicijama u skladu sa rokovima dospeća od datuma bilansa stanja do ugovorenog roka dospeća.

31. decembar 2023. godine	Do 30 dana	30 do 90 dana	90 do 365 dana	1 do 5 god.	Preko 5 god.	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	6,760,211	1,658,335	7,089,950	965,312	255,785	16,729,593
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	13,713,114	-	-	-	-	13,713,114
Potraživanje po osnovu derivata	-	-	-	-	5,195	5,195
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	12,632,082	32,533	167,779	116,340	975,615	13,924,349
Kredit i potraživanja od komitenata	3,647,299	6,540,738	24,447,488	32,478,920	11,209,990	78,324,435
Ostala sredstva	108,099	-	-	-	823,708	931,807
Ukupno finansijska sredstva	36,860,805	8,231,606	31,705,217	33,560,572	13,270,293	123,628,493
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,344,779	2,790,809	2,446,165	584,147	1,093,325	8,259,225
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	15,514,857	12,041,988	56,505,370	6,220,012	1,784,500	92,066,727
Ostale obaveze	-	308	13,507	401,927	965,679	1,381,421
Ukupno finansijske obaveze	16,859,636	14,833,105	58,965,042	7,206,086	3,843,504	101,707,373
Ročna neusklađenost	20,001,169	-6,601,499	-27,259,825	26,354,486	9,426,789	21,921,120

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.4. Rizik likvidnosti (Nastavak)

31. decembar 2022. godine	U hiljadama dinara					Ukupno
	Do 30 dana	30 do 90 dana	90 do 365 dana	1 do 5 god.	Preko 5 god.	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	19,676,951	2,051,100	-	-	-	21,728,051
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	12,084,609	-	-	-	-	12,084,609
Potraživanja po osnovu derivata	11,752	-	-	-	-	11,752
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,941,838	427	26,701	2,113	95,776	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata	2,746,315	5,982,001	19,391,782	31,503,550	11,570,225	71,193,873
Ostala sredstva	31,267	-	-	-	526,446	557,713
Ukupno finansijska sredstva	38,492,732	8,033,528	19,418,483	31,505,663	12,192,447	109,642,853
Obaveze po osnovu derivata	1,573	-	-	-	-	1,573
Depoziti i ostale obaveze prema bankama. drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3,429,914	2,425,428	1,323,709	1,033,813	-	8,212,864
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	13,741,673	9,804,912	46,402,305	8,935,846	2,173,085	81,057,821
Ostale obaveze	282,180	-	-	-	609,314	891,494
Ukupno finansijske obaveze	17,455,340	12,230,340	47,726,014	9,969,659	2,782,399	90,163,752
Ročna neusklađenost	21,037,392	(4,196,812)	(28,307,531)	21,536,004	9,410,048	19,479,101

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**30.5. Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV)****30.5.1 Kamatni rizik**

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi.

Cilj upravljanja kamatnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata koji mogu nastati po osnovu promena tržišnih kamatnih stopa.

Za upravljanje kamatnim rizikom u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor, koji je usvojio Politiku upravljanja kamatnim rizikom;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku i utvrđuje Proceduru za upravljanje kamatnim rizikom;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke po osnovu kamatnog rizika i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom;
- Služba za upravljanje rizicima koja operativno sprovodi Politiku i Proceduru i izveštava rukovodstvo Banke o izloženosti riziku i
- Sektor marketinga koji vrši dnevno praćenje tržišnih kamatnih stopa i predlaže visine kamatnih stopa za proizvode Banke.

Merenje kamatnog rizika se vrši u Službi za upravljanje rizicima i to kroz merenje rizika ponovnog vrednovanja kamatnih stopa (repricing risk), baznog kamatnog rizika, rizika krive prinosa i rizika opcija.

U nastavku je dat pregled kamatonosne aktive i pasive i to po periodima njihovog dospeća za stavke sa fiksnom kamatnom stopom odnosno prema periodima ponovnog utvrđivanja cena za stavke sa varijabilnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)
30.5.1 Kamatni rizik (Nastavak)

31. decembar 2023. godine	Do 30 dana	30 do 90 dana	90 do 365 dana	1 do 5 god.	Preko 5 god.	Nekamato- nosno	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8,565,442	-	-	-	-	8,164,151	16,729,593
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	4,665,337	9,033,040	14.738	13,713,114
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-	5.195	5.195
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9,076,843	32,533	168.022	116,098	-	4,530,854	13,924,349
Kredit i potraživanja od komitenata*	35,638,754	4,738,267	19,833,908	11,571,614	5,020,261	1,521,630	78,324,435
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	931,807	931,807
Ukupno finansijska sredstva	53,281,039	4,770,800	20,001,930	16,353,049	14,053,301	15,173,570	123,628,493
Obaveze po osnovu derivate	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,315,656	3,222,599	2.247,830	377,511	-	1.095.635	8.259,231
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29,961,647	10,551,835	34,627,254	15,984,181	759,244	182,566	92,066,727
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	1,381,421	1,381,421
Ukupno finansijske obaveze	31,277,303	13,774,434	36,875,084	16,361,692	759,244	2,659,622	101,707,379
Gap individualni	22,003,736	(9,003,634)	(16,873,155)	(8,643)	13,294,057		
Gap kumulativni	22,003,736	13,000,102	(3,873,052)	(3,881,695)	9,412,362		

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)

30.5.1 Kamatni rizik (Nastavak)

31. decembar 2022. godine	U hiljadama dinar						Ukupno
	Do 30 dana	30 do 90 dana	90 do 365 dana	1 do 5 god.	Preko 5 god.	Nekamatonosno	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14,049,215	-	-	-	-	7,678,836	21,728,051
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	12,071,087	-	-	-	-	13.522	12,084,609
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-	11.752	11.752
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,514	259	27.086	1.607	-	4,034,389	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata*	37,657,138	3,494,081	16,458,582	11,251,303	1,372,514	960,255	71,193,873
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	557,713	557,713
Ukupno finansijska sredstva	63,780,954	3,494,340	16,485,668	11,252,910	1,372,514	13,256,467	109,642,853
Obaveze po osnovu derivate	-	-	-	-	-	1.573	1.573
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,500,460	2,386,351	1,307,743	1,021,123	-	1,997,186	8,212,864
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	22,591,270	8,528,889	27,853,577	19,569,000	2,168,235	346,851	81,057,821
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	891,494	891,494
Ukupno finansijske obaveze	24,091,730	10,915,240	29,161,320	20,590,123	2,168,235	3,237,104	90,163,752
Gap individualni	39,689,224	(7,420,900)	(12,675,652)	(9,337,213)	(795,721)		
Gap kumulativni	39,689,224	32,268,324	19,592,672	10,255,459	9,459,738		

*U poziciji Kredit i potraživanja od komitenata kao nekamatonosan iznos prikazana je (neto) vrednost NPL plasmana

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.5. Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)
30.5.1 Kamatni rizik (Nastavak)

U narednoj tabeli dat je prikaz kamatne osetljivosti. Osetljivost se meri uticajem paralelnog pomeranja krive prinosa za 200 b.p. na kapital i prihode Banke.

	2023.		U hiljadama dinara 2022.	
	Uticaj na kapital	Uticaj na prihode	Uticaj na kapital	Uticaj na prihode
31. decembar	1,263,651	187,193	(1,023,699)	33,761
Prosečna vrednost	138,497	(79,657)	(797,761)	48,738
Maksimalna vrednost	1,340,638	187,193	(689,205)	59,560
Minimalna vrednost	(375,280)	(238,622)	(1,023,699)	33,761

30.5.2 Devizni rizik

Devizni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznog kursa, a Banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Cilj upravljanja deviznim rizikom je minimiziranje gubitaka koji nastaju po osnovu promena deviznih kurseva.

Za upravljanje deviznim rizikom u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor, koji je usvojio Politiku za upravljanje tržišnim rizicima;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku i utvrđuje Proceduru za upravljanje deviznim rizikom;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke po osnovu deviznog rizika i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom i
- Služba za upravljanje rizicima i Sektor sredstava koji dnevno prate i vrše upravljanje valutnom strukturom izvora sredstava i plasmana.

Merenje deviznog rizika se vrši u Službi za upravljanje rizicima na osnovu Pokazatelja deviznog rizika kao odnosa neto otvorene devizne pozicije i kapitala Banke, a prema Odluci o adekvatnosti kapitala i Odluci o izveštavanju banaka, kao i Proceduri Upravljanje deviznim rizikom.

Ostvarene vrednosti pokazatelja deviznog rizika

	2023.	2022.
31. decembar	3,84%	0,80%
Prosečna vrednost	1,30%	2,19%
Maksimalna vrednost	4,41%	7,02%
Minimalna vrednost	0,13%	0,13%

Devizni rizik meren Pokazateljem deviznog rizika se u toku 2023. godine nalazio u kategoriji niskog rizika. Prosečna vrednost Pokazatelja deviznog rizika iznosila je 1,30%.

U narednoj tabeli dat je pregled otvorenih deviznih pozicija pojedinačno po valutama na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)

30.5.2 Devizni rizik (Nastavak)

Analiza sredstava i obaveza po valutama

31. decembar 2023. godine	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno	U hiljadama dinara	
						RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	6,517,156	68,919	76,721	45,249	6,708,045	10,021,548	16,729,593
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	-	-	13,713,114	13,713,114
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-	5,195	5,195
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,084,010	888,899	955,581	69,505	4,997,995	8,926,354	13,924,349
Kredit i potraživanja od komitenata	46,459,707	-	-	-	46,459,707	31,864,728	78,324,435
Ostala sredstva	61,516	133	(2345)	(481)	58,823	872,984	931,807
Ukupno finansijska sredstva	56,122,389	957,951	1,029,957	114,273	58,224,570	65,403,923	123,628,493
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,069,385	53,401	19,600	-	4,142,386	4,116,839	8,259,225
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	46,507,827	934,191	1,007,182	82,052	48,531,252	43,535,475	92,066,727
Ostale obaveze	993,785	-	-	-	993,785	387,636	1,381,421
Ukupno finansijske obaveze	51,570,997	987,592	1,026,782	82,052	53,667,423	48,039,950	101,707,373
Neto pozicija	4,551,392	-29,641	3,175	32,221	4,557,147	17,363,973	21,921,120

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)

30.5.2 Devizni rizik (Nastavak)

31. decembar 2022. godine	EUR	USD	CHF	Ostalo	Ukupno	U hiljadama dinara	
						RSD	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	6,326,412	52,182	73,660	35,293	6,487,547	15,240,504	21,728,051
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	-	-	12,084,609	12,084,609
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	-	11,752	11,752
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1,651,520	343,059	885,703	98,066	2,978,348	1,088,507	4,066,855
Kredit i potraživanja od komitenata	45,585,794	-	-	-	45,585,794	25,608,079	71,193,873
Ostala sredstva	36,600	156	11	45	36,812	520,901	557,713
Ukupno finansijska sredstva	53,600,326	395,397	959,374	133,404	55,088,501	54,554,352	109,642,853
Obaveze po osnovu derivata	-	1,573	-	-	1,573-	-	1,573
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,990,466	100,270	266	12	5,091,014	3,121,850	8,212,864
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	43,731,159	843,191	951,226	115,616	45,641,192	35,416,629	81,057,821
Ostale obaveze	580,579	-	-	-	580,579	310,915	891,494
Ukupno finansijske obaveze	49,302,204	945,034	951,492	115,628	51,314,358	38,849,394	90,163,752
Neto pozicija	4,298,122	(549,637)	7,882	17,776	3,775,716	15,704,960	19,479,101

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)

30.5.2 Devizni rizik (Nastavak)

U nastavku je prikazan uticaj promene kurseva za 15% na neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine. Pozicije sa deviznom klauzulom prikazane su u okviru EUR pozicije za dinarske plasmane i obaveze indeksirane u evrima odnosno u okviru USD pozicije za dinarske plasmane i obaveze indeksirane u dolarima.

31.12.2023. godine	(u hiljadama dinara)								
	EUR	EUR 15%	EUR -15%	USD	USD 15%	USD -15%	CHF	CHF 15%	CHF -15%
Finansijska sredstva	56,122,389	64,540,747	47,704,031	957,951	1,101,644	814,258	1,029,957	1,184,451	875,463
Finansijske obaveze	51,570,997	59,306,647	43,835,347	987,592	1,135,731	839,453	1,026,782	1,180,799	872,765
Neto pozicija	4,551,392	5,234,100	3,868,684	-29,641	-34,087	-25,195	3,175	3,562	2,698

31.12.2022. godine	(u hiljadama dinara)								
	EUR	EUR 15%	EUR -15%	USD	USD 15%	USD -15%	CHF	CHF 15%	CHF -15%
Finansijska sredstva	53,689,787	61,743,255	45,636,319	395,502	454,827	336,177	959,373	1,103,279	815,467
Finansijske obaveze	49,504,937	56,930,678	42,079,196	919,065	1,056,925	781,205	951,360	1,094,064	808,656
Neto pozicija	4,184,850	4,812,578	3,557,123	-523,563	-602,097	-445,029	8,013	9,215	6,811

30.5.3 Rizik promene cena hartije od vrednosti (HOV)

Rizik promene cena HOV predstavlja rizik od negativnih uticaja na finansijski rezultat Banke usled promene cena HOV koje se nalaze u portfoliju Banke.

Cilj upravljanja rizikom promene cena HOV je minimiziranje negativnih efekata koji mogu nastati po osnovu promena cena HOV koje se nalaze u portfoliju Banke.

Za upravljanje rizikom promene cena HOV u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor, koji je usvojio Politiku upravljanja portfoliom HOV i Politiku upravljanja tržišnim rizicima;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke po osnovu rizika promene cena HOV i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom i
- Sektor sredstava koji dnevno upravlja portfoliom HOV i Služba za upravljanje rizicima koja prati kretanje vrednosti pozicija knjige trgovanja i izveštava rukovodstvo Banke.

Služba za upravljanje rizicima na bazi relevantnih izvora tržišnih informacija vrši aktivno praćenje vrednosti HOV u posedu Banke i kontroliše njihovu usklađenost sa interno propisanim limitima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5 Tržišni rizik (kamatni rizik, devizni rizik i rizik promene cena HoV) (Nastavak)

30.5.3 Rizik promene cena HOV (Nastavak)

Vrednost portfolija Banke

	U hiljadama dinara	
	Tržišna vrednost na dan 31. decembar	
	2023.	2022.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	14,737	13,522
Akcije banaka	-	-
Akcije preduzeća	14,737	13,522
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	13,698,377	12,071,087
Obveznice RS u dinarima	13,698,377	12,071,087

30.6 Operativni rizik

Izloženost operativnom riziku

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik isključuje reputacioni i strateški rizik, ali uključuje zakonski (pravni) rizik.

Za upravljanje operativnim rizikom u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji je usvojio Politiku upravljanja operativnim rizikom;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku i utvrđuje Proceduru za upravljanje operativnim rizikom;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke po osnovu operativnog rizika i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom;
- Služba za upravljanje rizicima koja dnevno prati i prikuplja podatke o nastalim događajima operativnog rizika i izveštava rukovodstvo Banke o izloženosti riziku;
- Izloženost operativnom riziku meri se u Službi za upravljanje rizicima kroz identifikaciju operativnog rizika, evidenciju i analizu baze podataka u skladu sa Procedurom za upravljanje operativnim rizikom.

Izloženost operativnom riziku meri se praćenjem broja događaja iste vrste u toku kalendarske godine i visinom finansijskog uticaja pojedinačnog događaja.

	2023.	2022.
Broj događaja	139	128
Bruto gubitak (EUR)	2,609,358	2,291,630
Neto gubitak (EUR)	238,118	3,731

U toku 2023. godine zabeleženo je 139 događaja operativnog rizika, odnosno 11 događaja više u odnosu na 2022. godinu. Veliki broj događaja operativnog rizika odnosio se na blagajničke manjkove ili viškove i uspešno su rešeni (57 događaja blagajničkog manjka, 47 događaja blagajničkog viška). Preostalih 35 događaja operativnog rizika se odnosilo na tehničke probleme, nepoštovanje procedura u potpunosti prilikom odobrenja plasmana, greške u izradi aneksa ugovora, pogrešne brojeve računa tokom plaćanja, računovodstvene greške, nedostatak dokumentacije, operativne greške, eksternu prevare, interne prevare itd.

Banka vrši procenjivanje rizika poveravanja aktivnosti trećim licima, a na osnovu zaključenog ugovora sa tim licima u kome su jasno definisana sva prava i obaveze ugovornih strana.

Pri uvođenju novih proizvoda, procesa i sistema ili novih poslovnih aktivnosti Banka vrši procenjivanje i identifikovanje operativnog rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.7 Rizik neodgovarajućeg upravljanja informacionim sistemom

Cilj upravljanja rizikom neodgovarajućeg upravljanja informacionim sistemom je minimiziranje negativnih efekata koji mogu nastati usled izloženosti informacionog sistema Banke prema javnim mrežama, zlonamernim internim napadima, hardverskim kvarovima, sabotazama i održavanjem ovih izloženosti u okviru propisanih limita.

U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemom finansijske institucije (Službeni glasnik RS, br. 23/2013, 113/2013, 2/2017, 88/2019 i 37/2021) Banka je preduzela niz aktivnosti sa ciljem potpunog usaglašavanja sa pomenutom Odlukom. Sa tim u vezi usvojena je Strategija razvoja informacionog sistema, Strategija obezbeđenja kontinuiteta poslovanja, Izlazne strategije za aktivnosti poverene trećim licima, Politika bezbednosti informacionog sistema i Politika upravljanja informacionim sistemom.

U skladu sa Odlukom NBS o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemom finansijske institucije, shodno organizacionim i procesnim promenama izvršeno je usklađivanje procedura i uputstava.

Banka je završila proces PCI DSS resertifikacije kojim je potvrdila adekvatan nivo zaštite podataka za potrebe kartičarskog poslovanja. Proces usklađivanja sa zahtevima PCI DSS standarda podrazumeva ne samo proceduralna unapređenja, već i unapređenja zaštite informacionog sistema, čime se posledično obezbeđuje i viši nivo zaštite, kako kartičarskog poslovanja, tako i poslovnih procesa Banke u širem smislu.

Informacioni sistem Banke poseduje funkcionalnosti za podršku poslovnim procesima i obezbeđuje blagovremene, tačne i potpune informacije od značaja za donošenje poslovnih odluka i upravljanje rizicima.

Banka kontinuirano radi na usavršavanju svog informacionog sistema. Sa tim u vezi redovno ažurira postojeću Strategiju razvoja informacionog sistema i Politiku upravljanja informacionim sistemom.

U cilju kvalitetnog upravljanja informacionim sistemom, Banka redovno održava sednice Komisije za upravljanje informacionim sistemom, koja ima sledeće uloge i odgovornosti:

- Analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojene Strategije razvoja informacionog sistema Banke, Politike upravljanja informacionim sistemom Banke i Politike bezbednosti informacionog sistema Banke, kao i sprovođenje pripadajućih sistema unutrašnjih kontrola;
- Sa stanovišta usklađenosti sa realizacijom poslovnih ciljeva Banke, analizira i odobrava važne projekte / projektne inicijative u vezi informacionog sistema na osnovu opravdanosti investicije;
- Prati progres važnih projekata u vezi informacionog sistema;
- Definiše prioritete projektnog portfolija u vezi informacionog sistema;
- Analizira i odobrava prioritete važnih aktivnosti u vezi informacionog sistema;
- Vršiti nadzor funkcionalnosti i bezbednosti informacionog sistema u celini;
- Vršiti koordinaciju, nadzor i predlaže na usvajanje klasifikaciju podataka u informacionom sistemu;
- Razmatra i predlaže na usvajanje izveštaje o riziku informacionog sistema;
- Razmatra postupanje sa rizicima visokog nivoa koji su posledica incidenata ili izmena u informacionom sistemu;
- Najmanje kvartalno izveštava Izvršni odbor Banke o stanju informacionog sistema, utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se otkloniti te nepravilnosti, odnosno unaprediti politike i procedure za upravljanje informacionim sistemom i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola.

Kontinuirano se vrše identifikovanje, merenja i procene rizika od strane vlasnika rizika (vlasnik afektovanog poslovnog ili tehničkog procesa), koordinatora rizika informacionog sistema i Foruma za upravljanje rizikom informacionog sistema, a prema Bančinoj proceduri za upravljanje rizikom informacionog sistema.

Okvir za upravljanje informacionim sistemom čini usvojena Strategija razvoja informacionog sistema i Politika upravljanja informacionim sistemom kao i procesi upravljanja incidentima informacionog sistema, upravljanja izmenama informacionog sistema, upravljanja portfoliom, projektima i programima razvoja informacionog sistema koji su definisani odgovarajućim procedurama i drugim internim aktima Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.7 Rizik neodgovarajućeg upravljanja informacionim sistemom (Nastavak)

Za upravljanje rizikom neodgovarajućeg upravljanja informacionim sistemom u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor, koji je usvojio Strategiju razvoja informacionog sistema, Politiku bezbednosti informacionog sistema i Strategiju obezbeđenja kontinuiteta poslovanja;
- Izvršni odbor, koji sprovodi usvojene strategije i politike i utvrđuje procedure i uputstva;
- Komisija za upravljanje informacionim sistemom koji prati rad i razvoj informacionog sistema i donosi odgovarajuće odluke i predlaže odgovarajuće mere Izvršnom odboru Banke;
- Forum za upravljanje IT rizicima koji donosi odluke o upravljanju daljim akcijama za mitigaciju predmetnih rizika, prati realizaciju i efektivnost mera i razmatra kvantifikaciju rizika predloženu od strane SBI. Forum izveštava Komisiju za upravljanje Informacionim sistemom, koja dalje izveštava Izvršni odbor na kvartalnom nivou o svom radu.
- Sektor Informacionih tehnologija koji planira, predlaže i izvršava sve aktivnosti vezane za informacioni sistem Banke i o tome izveštava Komisiju za informacionu tehnologiju;
- Direktor Službe za bezbednost IS sprovodi procenu bezbednosnog rizika informacionog sistema u Banci i izveštaj o tome dostavlja Forumu za upravljanje rizicima IS.

30.8 Rizik izloženosti

Cilj upravljanja rizikom izloženosti je minimiziranje negativnih efekata koji mogu nastati usled koncentracije izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom i održavanje ovih izloženosti u okviru propisanih limita.

Za upravljanje rizikom izloženosti u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji donosi odluke za izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica u iznosu preko 10% kapitala Banke, kao i odluke o izloženosti Banke prema licima povezanim sa Bankom;
- Izvršni odbor koji utvrđuje Proceduru za upravljanje rizikom izloženosti i koji donosi odluke za izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica do iznosa od 10% kapitala Banke, kao i odluke o izloženosti Banke prema licima povezanim sa Bankom u skladu sa Odlukom Upravnog odbora o davanju ovlašćenja Izvršnom odboru Banke za zaključenje pravnog posla sa povezanim licem;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje rizikom izloženosti;
- Služba za upravljanje rizicima koja izveštava rukovodstvo o izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom.

Merenje rizika izloženosti vrši se u Službi za upravljanje rizicima na osnovu izrade izveštaja propisanih odgovarajućim odlukama Narodne banke Srbije i procedurama Banke.

Izloženosti prema licima povezanim sa Bankom i velike izloženosti nakon primene tehnika ublažavanja rizika:

	2023.		(u hiljadama dinara) 2022.	
	Iznos izloženosti	Učešće u kapitalu	Iznos izloženosti	Učešće u kapitalu
Lica povezana sa Bankom	3,288,650	15.31%	3,363,316	16.36%
Velike izloženosti	6,680,059	31.10%	7,074,854	34.43%

Tokom 2023. godine izloženosti prema jednom licu/grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom bile su u okvirima propisanih limita. Za sve izloženosti Banke koje su se nalazile u kategoriji srednjeg nivoa rizika izloženosti, a veće su od 10% kapitala Banke obezbeđena je prethodna saglasnost Upravnog odbora Banke.

Banka prati Racio koncentracije 20 najvećih bruto izloženosti. Racio koncentracije 20 najvećih bruto izloženosti predstavlja odnos bilansne aktive i vanbilansnih stavki koje se klasifikuju (umanjen za iznos obezbeđen prvoklasnim sredstvima obezbeđenja) 20 najvećih ekonomskih grupa, izuzev banaka sa jedne, i kapitala Banke sa druge strane. Cilj Banke je održavanja ovog pokazatelja na nivou ispod 250%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.8 Rizik izloženosti (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2023. godine bilansna aktiva i vanbilansne stavke koje se klasifikuju a koje se odnose na 20 najvećih ekonomskih grupa, izuzev banaka, iznosila je 24.437.167 hiljada dinara (2022: 22.390,657 hiljada dinara). Racio koncentracije 20 najvećih bruto izloženosti na dan 31. decembra 2023. godine iznosio je 106.72% (2022: 103.90%).

30.9 Rizik ulaganja u druga pravna lica koja ne pripadaju finansijskom sektoru i u osnovna sredstva

Pod ulaganjima u druga pravna lica podrazumevaju se ulaganja kojima Banka stiče udeo ili akcije pravnih lica koja nisu u finansijskom sektoru. Ovim ulaganjima ne smatra se sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja tih akcija.

Za upravljanje rizikom ulaganja u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji donosi odluke o pojedinačnim ulaganjima u osnovna sredstva čija vrednost prelazi iznos dinarske protivvrednosti 250 hiljada EUR;
- Izvršni odbor koji je usvojio Proceduru za upravljanje rizikom ulaganja i koji donosi odluke o ulaganjima u osnovna sredstva čija vrednost ne prelazi iznos dinarske protivvrednosti 250 hiljada EUR;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati rizik ulaganja Banke i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom i
- Sektor informacionih tehnologija, Služba za tehničko administrativne poslove i Služba za bezbednost su zaduženi za nabavku osnovnih sredstava.

Merenje rizika je u nadležnosti Službe za finansijsko upravljanje i budžetiranje i Službe za upravljanje rizicima.

Ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine u odnosu na kapital banke

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru	0.00%	0.00%
Ukupna ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru i osnovna sredstva i investicione nekretnine	<u>10.19%</u>	<u>8.42%</u>

U toku 2023. godine ulaganja Banke su se nalazila u kategoriji niskog rizika.

30.10 Rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kojem je Banka izložena

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Za upravljanje rizikom zemlje u Banci odgovorni su:

- Upravni odbor koji je usvojio Politiku za upravljanje rizikom zemlje;
- Izvršni odbor koji sprovodi usvojenu Politiku i utvrđuje Proceduru za upravljanje rizikom zemlje;
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom koji prati izloženost riziku zemlje i predlaže odgovarajuće mere za upravljanje ovim rizikom i
- Služba platnog prometa koja vrši otvaranje i zatvaranje računa i transfere sredstava sa korespondentskim bankama u inostranstvu.

Merenje rizika zemlje vrši se u Službi za upravljanje rizicima gde se rizik zemlje identifikuje mesečno prilikom izrade mesečnog Izveštaja o izloženosti Banke rizicima.

Banka formira sistem klasifikacije zemalja prema visini rizika zemlje i opredelila se za sistem klasifikacije rizika po kategorijama dodeljenim od strane međunarodnih kreditnih agencija (Moody's, Standard & Poors i Fitch).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.10 Rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kojem je Banka izložena (Nastavak)

U toku 2023. godine Banka je imala izloženost prema klijentima koje posluju u zemljama koje su shodno oceni međunarodnih agencija za ocenu kreditnog rejtinga i procedurom Banke klasifikovane kao nisko rizične i srednje rizične zemlje.

Limit za izloženost Banke prema zemljama koje se nalaze u kategoriji niskog rizika je bez ograničenja. Na dan 31. decembra 2023. godine zemlje iz ove kategorije rizika su Nemačka, Austrija, Sjedinjene Američke Države i Češka Republika. Na dan 31. decembra 2023. zemlje u kategoriji srednjeg rizika su Makedonija, Turska, Rumunija, Bosna, Hrvatska i Crna Gora. Izloženost prema zemljama u kategoriji srednjeg rizika bila je značajno ispod usvojenih internih limita u toku cele 2023. godine.

Pregled zemalja klijenata čija izloženost ulazi u rizik zemlje na dan 31. decembra 2023.

Zemlja	Kategorija rizika	Limit	Učešće u kapitalu Banke
Nemačka	Nizak	Bez limita	15.95%
Austrija	Nizak	Bez limita	3.24%
Sjedinjene Američke Države	Nizak	Bez limita	0.43%
Češka Republika	Nizak	Bez limita	0.05%
Belgija	Nizak	Bez limita	0.00%
Makedonija	Srednji	100% regulatornog kapitala	19.28%
Turska	Srednji	100% regulatornog kapitala	25.27%
Rumunija	Srednji	20% regulatornog kapitala	0.97%
Bosna	Srednji	40% regulatornog kapitala	1.61%
Hrvatska	Srednji	10% regulatornog kapitala	0.01%
Crna Gora	Srednji	40% regulatornog kapitala	0.02%
Albanija	Srednji	25% regulatornog kapitala	0.00%
Italija	Srednji	10% regulatornog kapitala	0.00%

30.11 Rizik po životnu i društvenu sredinu

Cilj upravljanja rizikom po životnu i društvenu sredinu predstavlja identifikaciju, procenu i kontrolu rizika koji mogu prouzrokovati ugrožavanje životne i društvene sredine i vrši se u skladu sa Politikom i Procedurom upravljanja rizikom po životnu i društvenu sredinu.

Za upravljanje rizikom po životnu i društvenu sredinu u Banci, odgovorni su:

- Upravni odbor, koji utvrđuje i najmanje jednom godišnje preispituje Politiku upravljanja rizikom po životnu i društvenu sredinu i utvrđuje potrebu za njenom izmenom;
- Izvršni odbor, koji utvrđuje i sprovodi proceduru Upravljanje rizikom po životnu i društvenu sredinu;
- Kreditni odbori, koji odlučuju o odobravanju plasmana u skladu sa raspoloživim informacijama i mišljenjem Sektora za kreditiranje u vezi sa rizikom uticaja na životnu i društvenu sredinu;
- Služba za upravljanje rizicima, koja prati stanje plasmana na nivou portfolija po kategorijama rizika za životnu i društvenu sredinu kroz izradu i analizu izveštaja.

Prilikom obrade pojedinačnog zahteva klijenata, pravnog lica ili preduzetnika, najpre se vrši kategorizacija rizika po životnu i društvenu sredinu za osnovnu delatnost klijenta i delatnost koja je predmet finansiranja.

Kategorije rizika po životnu i društvenu sredinu su:

- Visok - Lista isključenja,
- Visok kategorija A,
- Visok,
- Srednji i
- Nizak.

U slučaju da je delatnost svrstana u visok rizik, pribavlja se od klijenta Ocena uticaja na životnu sredinu i vrši se dalje preispitivanje uticaja na životnu sredinu pre donošenja odluke od strane nadležnog Kreditnog odbora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2023. godine
30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)
30.11 Rizik po životnu i društvenu sredinu (Nastavak)

Sektor za kreditiranje, prilikom provere analize zahteva s predlogom odluke za nadležni kreditni odbor, vrši proveru kategorizacije delatnosti koja je predmet finansiranja prema stepenu rizika po životnu i društvenu sredinu i vrši proveru podataka o uticaju klijenta i delatnosti koja je predmet finansiranja na životnu i društvenu sredinu.

Ugovori o kreditu i drugim plasmanima sadrže odredbe u vezi sa životnom i društvenom sredinom koje treba da poštuju klijent i Banka.

Služba za upravljanje rizicima prati i izveštava o stanju plasmana po delatnostima i kategorijama rizika po životnu i društvenu sredinu kroz izradu i analizu izveštaja.

Pregled plasmana privredi po kategorijama rizika po životnu i društvenu sredinu

Kategorija rizika	Broj klijenata		Iznos plasmana (bilansno i vanbilansno)		
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.	Povećanje/ smanjenje
	(u hiljadama dinara)				
Visok – Lista isključenja	-	-	-	-	-
Visok – kategorija A	13	15	3,366,728	1,331,673	2,035,055
Visok	517	446	25,592,535	20,108,661	5,483,874
Srednji	3,248	3,065	33,520,803	29,848,286	3,672,517
Nizak	2,914	2,583	45,512,282	37,288,389	8,223,893
Ukupno:	6,692	6,109	107,992,348	88,577,009	19,415,339

U strukturi izloženosti (bilansne i vanbilansne izloženosti) prema klijentima, pravnim licima i preduzetnicima, na dan 31. decembar 2023. godine najveće učešće imaju plasmani klijentima koji se bave delatnostima sa niskim uticajem na životnu i društvenu sredinu 42.14%, zatim plasmani klijentima sa delatnostima u kategoriji srednjeg uticaja učestvuju sa 31.04%, visokim uticajem 23.70% i delatnosti sa kategorijom rizika visok-kategorija A učestvuju sa 3.12%.

31. USKLAĐENOST POSLOVANJA SA PROPISIMA NBS

Pokazatelj	Vrednosti propisane regulativom NBS	Ostvarene vrednosti na dan 31. decembra 2023. godine	Ostvarene vrednosti na dan 31. decembra 2022. godine
Visina kapitala Banke	Min 10,000,000 €	183,280,192€	175,180,689 €
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	min 8%	26.98%	29.99%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	26.98%	29.98%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4.5%	25.47%	28.23%
Pokazatelj deviznog rizika	max 20%	3.84%	0.80%
Pokazatelj likvidnosti	Min 1	2.07	1.95
Uži pokazatelj likvidnosti	Min 0.7	1.43	1.70
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	100%	154.02%	147.70%
Pokazatelj rizika koncentracije po osnovu izloženosti banke prema određenim vrstama proizvoda	Max 30%	2.56%	3.84%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom	-	15.31%	16.36%
Izloženost prema jednom licu / grupi povezanih lica	max 25%	15.34%	12.65%
Zbir svih velikih izloženosti	max 400%	31.10%	34.43%
Ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru	max 10%	0.00%	0.00%
Ukupna ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru i osnovna sredstva Banke	max 60%	10.19%	8.42%

